

**100 години от основаването
на Софийската търговска
гимназия**

**100 Years
since the Foundation of
the Sofia Trade High School**

2013

Съдържание

ПОЗДРАВИТЕЛНИ АДРЕСИ
ПО ПОВОД ЮБИЛЕЯ3

I част

ЛЕТОПИС НА СРЕДНОТО ИКОНОМИЧЕСКО
ОБРАЗОВАНИЕ В СОФИЯ 19

II част

НАЦИОНАЛНА ТЪРГОВСКО-БАНКОВА
ГИМНАЗИЯ - ИСТОРИЯ И НАСТОЯЩЕ39

III част

НАЦИОНАЛНА ФИНАНСОВО-
СТОПАНСКА ГИМНАЗИЯ85

Contents

ADDRESSES OF CONGRATULATION
ON THE JUBILEE3

Part I

THE CHRONICLE OF THE SECONDARY
ECONOMIC EDUCATION IN SOFIA 19

Part II

NATIONAL TRADE AND BANKING
HIGH SCHOOL - PAST AND PRESENT39

Part III

NATIONAL HIGH SCHOOL IN
FINANCE AND BUSINESS85

100 години от основаването на Софийската търговска гимназия

Авторски колектив:

© **НТБГ:** Райна Виларова (I част); Емилия Иванова и
Даниела Клинчева (II част), Мария Султанова (редактор на
I и II част)

© **НФСГ:** Горанка Недева, Дияна Станчева, Иван Арсов,
Марта Караманова, Мая Гешева (III част)

ISBN 978-954-614-014-2

Издава:

© **Българска търговско-промишлена палата, 2013 г.**
Дизайн, предпечат, печат: „Везни“ ЕООД
Тираж: 1500 екз.

*Съдържанието, оценките и становищата, изразени в това
издание, са на авторите и не отразяват задължително
позицията на Издателя.*

100 Years since the Foundation of the Sofia Trade High School

Team of authors:

© **NTBHS:** Rayna Vilarova (Part I); Emilia Ivanova and
Daniela Klincheva (Part II), Maria Sultanova (Editor of Parts
I and II)

© **NHSFB:** Goranka Nedeva, Diana Stancheva, Ivan Arsov,
Marta Karamanova, Maya Gesheva (part III)

ISBN 978-954-614-014-2

Editor:

© **Bulgarian Chamber of Commerce and Industry, 2013**
Design, desk editing, print: Vezni EOOD
Total print: 1500 copies

*The contents, assessments and opinions expressed in this edition
were given by the authors and do not necessarily reflect the
position of the publisher.*

Република България
Президент

ДО
УЧАСТНИЦИТЕ В
ТЪРЖЕСТВЕНАТА СЕСИЯ
ПО СЛУЧАЙ 100 ГОДИНИ
СОФИЙСКА ТЪРГОВСКА ГИМНАЗИЯ

Уважаема госпожо Иванова,
Уважаеми господин Арсов,
Уважаеми господин Симеонов,
Скъпи преподаватели, ученици и възпитаници,

Поздравявам Ви сърдечно във връзка със 100-годишнината от създаването на Софийската търговска гимназия. Това е сериозен повод за гордост, радост и равностметка. Изминат е дълъг път, за да се утвърди гимназията като едно от най-авторитетните български средни учебни заведения. Десетки хиляди младежи са получили основата на своята професионална подготовка в поверените Ви училища - Националната търговско-банкова гимназия и Националната финансово-стопанска гимназия, и продължават обучението си в български и чуждестранни университети.

Високо оценявам работата на учениците и учителите в учебно-тренировъчните фирми, създадени във Вашите училища. Горд съм от факта, че младите хора се представят достойно на международните панаири в рамките на световната организация EUROPEAN. Множеството спечелени от тях престижни награди от Европа и Америка са най-яркото доказателство за това.

Не се съмнявам, че професионалната отговорност на преподавателите както по икономическите дисциплини, така и по общообразователните предмети формира трайни знания и помага за правилния избор на тези, които завършват образованието си в ръководените от Вас училища. Днешният ден ни дава надежда, че заедно ще съхраним, продължим и наградим добрите традиции в българското образование и ще го развиваме като модерно и адекватно на съвременния свят.

На учениците и преподавателите от НТБГ и НФСГ - наследници на Софийската търговска гимназия, пожелавам много успехи в професионалната реализация и в подготовката на бъдещи специалисти в сферата на финансите, икономиката и търговията!

10 януари 2013 г.

Росен Плевнелиев
ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

To
The participants in the Jubilee
Session
For the 100th Anniversary of the
Sofia Trade High School

Dear Mrs. Ivanova,
Dear Mr. Arsov,
Dear Mr. Simeonov,
Dear faculty, students and
alumni,

May I cordially congratulate you with the 100th anniversary of the Sofia Trade High School. This is a serious occasion to feel pride, joy, and for recapitulation. A long way has been undergone so that the high school to gain recognition as one of the most prestigious Bulgarian secondary educational establishments. Tens of thousands of youths have gained the foundation of their professional qualifications in your schools - the National Trade and Banking High School, and the National High School in Finance and Business, and are continuing their education at Bulgarian and foreign universities.

I do highly appreciate the work of students and teachers in the educational-training firms established at your schools. I am proud of the fact that young people successfully participate in international fairs

within the framework of the global organization EUROPEAN. The numerous prestigious European and American awards that they have won are the best proof of this.

I do not have any doubts that the professional responsibility of the teachers in both economic studies as well as in general subjects form sound knowledge and help the right choice of the graduates from your schools. This day makes us confident that together we will preserve, continue and build up the good traditions of the Bulgarian education and we will continue to develop it as modern and adequate to the contemporary world.

I wish to all of the students and faculty at the NTBHS and the NHSFB – the successors of the Sofia Trade High School – much success in their professional development and in the qualification of the future experts in the field of finance, economics and commerce!

10 January 2013

Rosen Plevneliev
President of the Republic of Bulgaria

**ДО РЪКОВОДСТВОТА
НА БТПЦ, НФСГ И НТБГ**

С голямо удоволствие отправям най-сърдечни поздравления към ръководствата на Българската търговско-промишлена палата, Националната финансово-стопанска гимназия и Националната търговско-банкова гимназия по случай 100-годишнината от основаването на Софийската мъжка търговска гимназия.

За мен като кмет на Столична община е чест, че двете най-престижни професионални гимназии в сферата на икономиката се намират в София и с работата си издигат качеството на столичното образование. Благодарна съм на дългогодишните усилия на преподавателите в двете гимназии за създаването на добри професионалисти в предприемачеството и банковото дело, и за възпитаването в бизнес дух на поколения български младежи. Приветствам въвеждането на нови програми и специалности за обучение на конкурентноспособни кадри, които се надявам в следващите десетилетия да дадат принос за просперитета на българската икономика.

Пожелавам на ръководствата, на всички учители и ученици от Националната финансово-стопанска гимназия и Националната търговско-банкова гимназия здраве, нови постижения и успешна реализация!

Йорданка Фандъкова
Кмет на Столична община

**To the management and heads of
The Bulgarian Chamber of Commerce and Industry,
The National High School in Finance and Business, and
The National Trade and Banking High School**

It is my great pleasure to submit my cordial congratulations to the management and heads of the Bulgarian Chamber of Commerce and Industry, the National High School in Finance and Business, and the National Trade and Banking High School on the occasion of the 100th anniversary of the establishment of the Sofia Trade High School for Boys.

For me as the Mayor of the Sofia City Municipality it is an honor that these two most prestigious professional high schools in the field of economy are located in Sofia and enhance the quality of the capital's education thanks to their work. I am grateful for the year-long efforts of the teachers in both high schools to create good professionals in the field of entrepreneurship and banking and for educating in business and entrepreneurial spirit generations of Bulgarian youths. I welcome the introduction of new curricula and programs for the training of competitive experts who I hope in the decades to come will contribute for the prosperity of the Bulgarian economy.

May I wish to the management and heads, to all the faculty and students at the National High School in Finance and Business and the National Trade and Banking High School good health, new achievements and successful careers!

Yordanka Fandakova
Mayor of Sofia City Municipality

**Уважаеми директори,
Уважаеми учители,
Драги възпитаници на НФСГ и НТБГ,**

Изпитвам огромно уважение към вашия неуморен труд - както на преподаватели, така и на ученици, в продължение на един век. Нашите предшественици от Софийската търговско-индустриална камара са имали мъдростта да пристъпят към създаването на Софийската търговска гимназия, вероятно без да си дават сметка, че поставят началото на нещо много съзидателно, на нещо много полезно за българската икономика, за столицата, а защо не и за България. Столиците учители и хилядите успешно представили се ученици в продължение на вече цяло столетие със своята упоритост са придали изключителна стойност на акта на създаването на това училище.

Новите мащаби на развитието на България през следващите десетилетия са наложили разделянето на две гимназии и са увлоили положителните резултати от първоначалните намерения. Похвала за тези преподаватели и за техните ученици, които не позволиха през годините високия авторитет на гимназията-роdonачник да бъде ни най-малко накърнен. Напротив, те съумяха през всичкото това време да търсят заедно със запазването на славните традиции и да намират най-новите методи на обучение, да дават най-напреднавивите идеи и знания. Уважаемите учители да показват изключителни педагогически умения, а учениците прилежност в усвояването на преподаваните дисциплини и впоследствие трудолюбие в реалния живот при прилагането на придобитите знания.

Като човек, който има привилегията да представлява най-голямата организация на българските предприемачи - Българската търговско-промишлена палата, сега, когато отбелязваме вековния юбилей на Софийската търговска гимназия, изпитвам особена почт към това дело на нашите предшественици и се опитвам от позицията на скромните възможности на една организация с идеална цел да не оставам техните добри дела без дължимото им признание.

Всеки истински българин ще изпита огромна гордост, прочитайки десетките страници на този алманах, който може да побере само най-големите и важни постижения на двете гимназии в конкуренция със световни сили в образованието на състезания не само в България, но и по света. Те продължават да вдъхват кураж и увереност на нашите съотечественици и в страната, и извън нея, че българският интелект, трудолюбие, а напоследък и предприемчивост имат достойни последователи в лицето на сегашните и бъдещите учители и ученици в тези гимназии, които ще продължават да множат успехите им в името на просперитета и благоденствието на България.

София, януари 2013 г.

Цветан Симеонов
Председател на БТПП

**Dear Principals,
Dear Teachers,
Dear students and alumni of the NHSFB and the NTBHS,**

I feel enormous respect for your tireless work – both of teachers and of students – for a century. Our predecessors from the Sofia Chamber of Commerce and Industry had the wisdom to initiate the establishment of the Sofia Trade High School perhaps without imagining that they were laying the foundations of something very beneficial for the Bulgarian economy, for the capital city, and why not for the whole of Bulgaria. The hundreds of teachers and the thousands of successful students for a whole century now thanks to their persistence have added exceptional value to the act of the creation of this school.

The new scale of development of Bulgaria during the next decades necessitated the division into two high schools and has doubled the positive results of the initial intentions. All these teachers and their students should be praised who have been preserving immaculately intact throughout all these times the upmost reputation of the high school-founder. Moreover, they succeeded continuously to search in parallel with preserving the glorious traditions and to discover the latest educational methods, to provide the most advanced and innovative ideas and knowledge. The most respected teachers demonstrate exceptional pedagogical skills and the students – diligence in mastering the taught disciplines and subjects and thereafter industriousness in real life applying the gained knowledge.

I, as the person who was bestowed with the privilege to represent the largest organization of Bulgarian entrepreneurs – the Bulgarian Chamber of Commerce and Industry, now, when we celebrate the century-long jubilee of the Sofia Trade High School, feel exceptional reverence for the deed of our predecessors and try from the position of the modest possibilities of a not-for-profit organization not to leave their benevolent deeds without their due and well-deserved recognition.

Every true Bulgarian shall feel enormous pride when reading the tens of pages in this Almanac, which could encompass only the biggest and the most significant achievements of both high schools in competition with the world powers in the field of education at contests not only in Bulgaria but all over the world as well. They continue to inspire courage and confidence in our compatriots both in the country and abroad that the Bulgarian intellect, industriousness, and lately entrepreneurship as well, have worthy followers in the present and future teachers and students at these high schools, who will continue to multiply their successes for the sake of Bulgaria's prosperity and well-being.

January 2013, Sofia

Tsvetan Simeonov
President of BCCI

**ДО
ТЪРЖЕСТВЕНАТА СЕСИЯ
100 ГОДИНИ СОФИЙСКА ТЪРГОВСКА ГИМНАЗИЯ**

**Уважаеми госпожо Иванова, господин Арсов,
господин Симеонов,
Уважаеми учители,
Скъпи ученици,**

С особено задоволство и радост Ви поздравявам със 100-годишната от създаването на Софийската търговска гимназия, на която Националната търговско-банкова гимназия и Националната финансово-стопанска гимназия са правоприменици.

Вашите училища са сред най-престижните средни училища в страната и в голяма степен определят нивото на професионалното образование у нас.

Този юбилей е сериозно основание за гордост, но и чудесен повод за равностетка и осмисляне на постигнатото. Несъмнено е изминат дълъг и уважителен път със своите постижения. Десетки хиляди младежи получават основата на своята професионална подготовка в Националната търговско-банкова гимназия и Националната финансово-стопанска гимназия, продължават обучението си в реномирани български и чуждестранни университети и намират бляскава реализация на пазара на труда.

Аз самата съм свидетел на впечатляващите постижения по проектите, по които Вие работите. Горда съм от факта, че Вашите възпитаници се представят достойно на национални и международни бизнес-състезания, като многократно печелят престижни европейски и световни награди. Тези ученици заразяват с ентузиазма и отдадеността си в учебната и в извънкласната дейност, както и в работата си в учебно-тренировъчните предприятия. Успехите на Вашите ученици са може би най-яркото доказателство за удачно избрания от Вас път, където се пресичат иновацията и традицията.

Уверена съм, че споменатите успехи се дължат на високата професионална отговорност на учителите, както по икономическите дисциплини, така и по общообразователните предмети. Творческото отношение и високият педагогически усет на колегите осигуряват трайни знания и допринасят за верния избор на мези, които завършват образованието си във Вашите училища. Затова съм сигурна, че заедно ще съхраним и продължим добрите традиции в областта на познанието за изграждане на модерното българско образование.

**TO
THE JUBILEE SESSION
100th ANNIVERSARY OF THE SOFIA TRADE HIGH SCHOOL**

**Dear Mrs. Ivanova, Mr. Arsov, Mr. Simeonov,
Dear teachers and students,**

It is with the utmost pleasure and happiness that I would like to congratulate you with the 100th anniversary of the establishment of the Sofia Trade High School, whose successors are the National Trade and Banking High School and the National High School in Finance and Business.

Both of your schools are among the most prestigious secondary educational establishments in the country and to a great extent determine the level of professional and vocational education in Bulgaria.

This jubilee is serious grounds to be proud as well as a wonderful reason for recapitulation and reconsideration of the achievements. Doubtlessly, a long and respectful with its achievements road has been gone through. Tens of thousands of youths receive the foundations of their vocational training at the National Trade and Banking High School and the National High School in Finance and Business, continue their education at prestigious Bulgarian and foreign universities, and develop remarkable careers.

I am personally the witness of the impressive achievements under the projects that you develop and work on. I am proud of the fact that your students participate successfully at national and international business competitions and time and again win prestigious European and world prizes. These students fascinate with their enthusiasm and commitment in their in-class and extracurricular activities as well as with their work in the educational-and-training firms. The numerous successes of your students are perhaps the greatest evidence for the appropriately selected path, where both innovations and traditions cross.

I am confident that all of these successes and achievements are the result of the high professional responsibility of the teachers both in the economic and in general educational subjects. The creative attitude and the high pedagogical insight of the colleagues create permanent knowledge and contribute to the correct choice of your graduates. That is why I am confident that together we shall preserve and continue the rich traditions in the field of knowledge for the development of the modern Bulgarian education.

Уважаеми колеги, професията Ви – белязана със символиката на неостаряващата младост – е Вашата обреченост и благословия, защото в нито една друга сфера аудиторията не е така вечно жизнена, амбициозна, с желание за победа... и толкова много изискваща – знания, обич и отгаденост... Пожелавам Ви много успехи в подготовката на бъдещи специалисти в сферата на финансите, икономиката и търговията.

Скъпи ученици, обичайте своите училища! Пренесете в бъдещето непреклонния дух и благородството на създателите на Софийската търговска гимназия! Пазете живи въглените на знанието, даряващи мъдрост и сила на всеки от Вас!

Нека всяка следваща година бъде за всички Вас – създатели, пазители и ученици на столичното икономическо образование пътуване във времето, което да Ви носи успехи, признания и нови възбуждения! Продължавайте с делата си да пишете достолепната история на Националната търговско-банкова гимназия и Националната финансово-стопанска гимназия!

ЧЕСТИТА СТОГОДИШНИНА!

София, 11 март 2013 година

Ваня Кастрева
Началник на РИО София-град

Dear colleagues, your profession, marked with the symbolic of never-fading youth, is your fate and your blessing, because there is no other sphere where the auditorium is so eternally vigorous, ambitious, and with victorious will... and so many demanding – knowledge, love and commitment... I wish you many successes in the training of the future experts in the sphere of finances, economics and commerce.

Dear students, love your schools! Spread into the future the inexorable spirit and nobleness of the founders of the Sofia Trade High School! Keep ablaze the flame of knowledge, bestowing wisdom and power to each one of us!

Let every following year be for all of you – founders, custodians and students of the Sofia city economic education – a journey into time, granting you success, recognition and new inspiration! Continue with your deeds to write the great history of the National Trade and Banking High School and the National High School in Finance and Business.

CONGRATULATIONS ON YOUR CENTENARY!

Sofia, 11 March 2013

Vanya Kastreva
*Chief of the Regional Inspectorate
of Education, Sofia City*

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ
"Св. Кл. Охридски"
1504, София
бул. "Цар Освободител" № 15
тел: 93 08 200
факс: 946 02 55

SOFIA UNIVERSITY
"St. KLIMENT OHRIDSKI"
Sofia, Bulgaria
blvd. "Tzar Osvoboditel" 15
Tel. +359 2 846 71 38; +359 2 93 08 364
Fax: +359 2 946 02 55

ДО
ТЪРЖЕСТВЕНАТА СЕСИЯ 100
ГОДИНИ
СОФИЙСКА ТЪРГОВСКА
ГИМНАЗИЯ

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН СИМЕОНОВ,
УВАЖАЕМИ ДИРЕКТОРИ НА НТБГ И НФСГ,
УВАЖАЕМИ ПРЕПОДАВАТЕЛИ И УЧЕНИЦИ,**

Приемете искрените поздравления на академичния състав на СУ "Свети Климент Охридски" по случай 100-годишния юбилей!

Нека отдадем почит на основателите на Софийската търговска гимназия. Тя е първоизточника, от чийто дух и идеали черпят днес нейните наследници - Националната търговско-банкова гимназия и Националната финансово-стопанска гимназия.

Днешният едновековен юбилей е повод за равностетка и гордост. В тези тържествени дни вие обръщате поглед назад, за да преоткриете ценностите, които са съхранили гимназията до наши дни. Наред с това гледате напред, за да потърсите онези пътеводни светлини, които биха ви ръководили през следващото столетие в образованието и възпитанието на бъдещите търговци, банкери, финансисти и икономисти. Те са вашата, но и наша гордост.

Бъдете уверени в правотата на своите решения, в знанията, които давате, в уменията, които формирате.

Поклон пред професионализма на всички бивши и настоящи учители.

А, вие уважаеми ученици, бъдете горди, че сте възпитаници на тези две гимназии. Вие сте тези, които ще решават предизвикателствата на бъдещето. Знанията и уменията, получени в гимназията, са здрава основа, върху която можете и трябва да градите. По какъв начин и в какви сфери ще го направите - това зависи само от вас.

РЕКТОР:
проф. д-р Иван Илчев

TO
THE CEREMONIAL SESSION
100 YEARS SOFIA TRADE HIGH
SCHOOL

**Dear Mister Simeonov,
Dear Head Teachers of
the National Trade and Banking
High School, and
the National High School in
Finance and Business**

Please accept the sincere congratulations of the academic staff of Sofia University "St. Kliment Ohridski" for this 100th anniversary!

Let us pay tribute to the founders of the Sofia Trade High School, which is the original source, whose spirit and ideals are still enriching its successors – the National Trade and Banking High School, and the National High School in Finance and Business.

Today's one hundredth anniversary is an occasion to take stock and pride. During these solemn days you are looking back, to rediscover the values keeping up the high school until now-

adays. In parallel, you are looking forward, to search for those path-finding lights that will lead you throughout the next century, in educating and upbringing the future traders, bankers, financiers and economists. They are both your and our pride.

Please be confident in the rightness of your decisions, in the knowledge you are delivering and the skills you are building-up.

Low bow to the professionalism of all former and present teachers!

And you, dear learners, you should be proud that you will be the graduates of above high schools. You will be the persons to meet the challenges of the future. The knowledge and skills obtained at the high school will make a sound basis to build upon. And how will you do it and in which field, is something depending only on yourselves.

Rector:
Prof. PhD Ivan Ilchev

ГОРДЕЙТЕ СЕ С ВАШЕТО МИНАЛО И НАСТОЯЩЕ

Символичен е фактът, че през 2013-а, когато се навършват 160 години от рождението на проф. Стефан Бобчев – основател и първи ректор на Университета за национално и световно стопанство, отбелязваме и един век от създаването на Националната търговско-банкова гимназия и на Националната финансово-стопанска гимназия. Какъв прекрасен духовен мост между славните първостроители на един елитен университет и две елитни гимназии.

Неведнъж съм се питал откъде славните ни предшественици са черпили енергия, мисъл и прозрение. И си отговарям – тя е не само в неизтощителното им родолюбие, богата ерудиция и всеотдайна работа за Отечеството. Но и в обичта към младите, грижата за строителството на новата българска държава, в съзнанието за незаменимата роля на образованието и вярата в доброто. Все изконни ценности, кауза, на която са служили почтено и безрезервно като бугители и общественици.

Нека с благодарност сторим поклон пред предприемчивите членове на Българската търговско-промишлена палата, наследник на Софийската търговско-индустриална камара, които дават идеята и финансовата си подкрепа за създаването на двете гимназии. Изминалите сто години доказаха тяхната мъдрост и прозорливост, а поколения техни следовници – учители, ученици и възпитаници, че са достойни за благородното им дело.

Вече 100 години НТВГ и НФСГ са авторитетни образователни институции, които помнят, пазят и развиват своите традиции, работят за бъдещето и са еталон за качество на обучение, за непрекъснато усъвършенстване на учебния процес, обогатяване на палитрата от специалности, жива връзка с висшите училища и бизнеса. Дипломата, която получават техните випускници, е гаранция за отлична подготовка. Затова не е случаен фактът, че те са сред най-добрите студенти в Университета за национално и световно стопанство.

Миналото и настоящето на нашите образователни институции са еманация на целите и делата ни, на общата ни амбиция винаги да бъдем лидери, да създаваме националния елит.

От сърце желая на ръководствата, учителите, учениците и випускниците на Националната търговско-банкова гимназия и на Националната финансово-стопанска гимназия успехи във всички начинания, сбъднати мечти, осъществени амбиции и много късмет.

Бъдете живи и здрави!

Гордейте се с вашето минало и настояще!

Честит юбилей и на добър час!

Проф. д.ик.н. Стати Статев
реktor на УНСС и заместник-председател на Съвета на ректорите на висшите училища в България

BE PROUD OF YOUR PAST AND PRESENT

It is a symbolic fact that during 2013, the year of the 160th birth anniversary of Prof. Stefan Bobchev, the founder and the first rector of the University for National and World Economy, we shall also commemorate one century since the establishment of the National Trade and Banking High School and the National High School in Finance and Business. What a wonderful spiritual bridge between the glorious founding pioneers of an elite university and of two elite high schools!

Time and again I have asked myself where from have our glorious predecessors obtained energy, insight and vision. And I am giving the answer myself: it is not only in their inexhaustible patriotism, vast erudition, and selfless work for the Motherland, but also in their love for the young people, the care for the development of the new Bulgarian state, in the belief in the irreplaceable and unique role of education and faith in goodness. All these are long cherished values, a cause which they have served honorably and wholeheartedly as Revival and public figures.

Let us bow to the ground with honor and gratitude to the entrepreneurial members of the Bulgarian Chamber of Commerce and Industry, the successor of the Sofia Trade and Industrial Chamber, who gave the idea and financial support for the founding of both high schools. The past one hundred years proved their wisdom and visionary insight and generations of their followers – teachers, students and alumni, that they are worthy of their noble deed.

It is 100 years now that the NTBHS and the NHSFB are educational establishments of high reputation that remember, preserve and develop their traditions, work for the future and are a benchmark for high quality education, for the continuous improvement of the teaching process, enrichment of the palette of subjects, a living link with universities and the business. The diploma that their graduates receive is the guarantee for an excellent training. That is why it is a recognized fact that they are among the best students at the University for National and World Economy.

The past and the present of our educational institutions are emanation of our goals and deeds, of our common ambition always to be leaders, to create the national elite.

May I cordially wish to the heads, faculty, students and alumni of the National Trade and Banking High School and the National High School in Finance and Business success in all of their endeavors, dreams to come true, materialized ambitions and much luck.

I wish you all the best!

Be proud of your past and present!

Congratulations for your jubilee and bon voyage!

Prof. Dr. Econ. Stati Stavev
Rector of the University for National and World Economy and Deputy President of the Council of Rectors in Bulgaria

**ДО
ТЪРЖЕСТВЕНАТА СЕСИЯ
100 ГОДИНИ СОФИЙСКА ТЪРГОВСКА ГИМНАЗИЯ**

Откриването преди 100 години на Софийската мъжка търговска гимназия е било вълнуващ празник за столичната общественост и дейците на стопанската практика. Години наред поколения ученици получават образование, с което намират достойна реализация в професионалния си път и защитават галновидността на Софийската търговско-индустриална камара и в столицата на България да функционира икономическо училище.

Наследниците на Софийската мъжка търговска гимназия днес са Националната финансово-стопанска гимназия и Националната търговско-банкова гимназия. Богатата история и традициите изпълват възпитаниците на двете училища с гордост. Вековният юбилей е време за равностметка на извървения път, поставените цели и доказаните постижения. Двете училища трасират пътя на средното икономическо образование в България и подготвят специалисти с ярко изяви личностни качества, актуална образователна подготовка и готовност за пълноценна реализация. Богата е палитрата от извънкласни и извънучилищни дейности, участието в национални и международни проекти, конкурси, стимулиращи потенциала, гарбите и уменията на учениците. Получените през годините отличия са повод за заслужено самочувствие и удовлетвореност.

Скъпи ученици, уважаеми колеги,

Предстоят нови предизвикателства, за да сме в крак с изискванията на времето. През годините са изживени и добри, и трудни периоди, но едно е оставало неизменно – поривът към знанието като висша ценност, което е най-сигурният залог за житейски успех и желанието за непрекъснато развитие и усъвършенстване. Носейки в себе си духа и вярата на своите предшественици, в началото на третото хилядолетие учениците и учителите на НФСГ и НТБГ защитават авторитета на училищата и доказват, че с всеотдайност и отговорност поддържат светлината на знанието и доказания професионализъм.

Нека се множат успехите, нека всички заедно да продължим да пишем историята на училищата на Българската търговско-промишлена палата!

Честит 100-годишен юбилей!

Иван Арсов
Директор на Национална финансово-стопанска гимназия, гр. София

**ТО
THE JUBILEE SESSION
100th ANNIVERSARY OF THE SOFIA TRADE HIGH SCHOOL**

The inauguration of the Sofia Trade High School for Boys 100 years ago has been an exciting event for the Sofia public and business people. For many years generations of students receive education thanks to which they develop successful professional careers and justify the vision of the Sofia chamber of commerce and industry an economic school to function in Bulgaria's capital city.

Successors of the Sofia Trade High School for Boys today are the National High School in Finance and Business, and the National Trade and Banking High School. The alumni and students of both schools are proud of their rich history and traditions. The 100th anniversary is a time for recapitulation of the long road that has been gone through, the set goals and proven achievements. Both schools trace the way of secondary economic education in Bulgaria and train specialists with prominently expressed personal traits, up-to-date education and capacity for overall assertion. There is a rich palette of extracurricular and extra-school activities, participation in national and international projects, competitions stimulating the potential, talents and skills of the students. The prizes and awards won throughout the years are the reason for deserved self-esteem and satisfaction.

Dear students, esteemed colleagues,

We are facing new challenges in order to keep in track with the requirements of modern times. Throughout the years, both good as well as difficult times have been gone through, but there is one thing that has stayed unflinching: the strive for knowledge as a supreme value which is the eternal guarantee for success in life and the willingness for continuous development and improvement. Bearing the vision and faith of our predecessors, now in the beginning of the third millennium the teachers and students of the NHSFB and the NTBHS preserve the reputation of their schools and prove that with selflessness and responsibility maintain the light of knowledge and asserted professionalism.

Let successes multiply, let us all together continue to write the history of the schools of the Bulgarian Chamber of Commerce and Industry!

Congratulations for the 100th anniversary!

Ivan Arsov
Principal of the National High School in Finance and Business, Sofia

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

Отбелязваме с радост и с чувство за изпълнен дълг пред обществото 100-годишнината на Националната търговско-банкова гимназия и на Националната финансово-стопанска гимназия, достойни наследници на Търговската гимназия, създадена от Софийската търговско-индустриална камара през учебната 1912–1913 година.

Миналото, дори и да е сто години, е само миг, а бъдещето, дори и да е един миг – е вечност. Празнуваме 100-годишния юбилей на нашите гимназии с дълбокото убеждение, че и ние, както нашите предшественици, водим всеотдайно нашите ученици по пътя на знанието и самоусъвършенстването. Но нас ни очаква бъдещето – бъдещето на нашите училища, бъдещето на нашите ученици. Ние наистина стоим пред предизвикателството на вечността.

Нашите гимназии са били подложени на различни исторически превратности. Много съдби са били променяни случайно и незаслужено. Но в тях винаги са работили прекрасни, всеотдайни и амбициозни личности. Нашите предшественици – смели и достойни хора, са изпълнявали своя професионален и човешки дълг с чест и ненакърнимо достойнство. На своите възпитаници те винаги са давали отлична теоретична и практическа подготовка в условията на най-модерна за времето си материална база. Водещи специалисти и личности, те не са подражавали, а са били пример за пограждане. Вдъхновението, родено от труда им, е възпитало и породило у много поколения стремеж към личен и обществен просперитет.

Всеки, завършил тези училища, е горд, че е техен възпитаник.

Скъпи колеги от Националната търговско-банкова гимназия,

За успешната реализация на нашите ученици са нужни не само много знания и умения, но и мотивация, воля, вдъхновение и желание да направят нещо по-добро от другите, стремеж да победят всички трудности.

Ние винаги сме осигурявали на нашите възпитаници възможност да овладяват силата на знанието, да демонстрират и усъвършенстват своите умения в среда, близка до реалния бизнес. През годините сме успели да срещнем на бизнес състезания отборите на Националната търговско-банкова гимназия с техни съперници, приятели и партньори от цял свят. Многобройните ни успехи не са плод на случайност и късмет, а на последователни, всекидневни, упорити усилия. За всички нас, членове на толкова голяма училищна общност, е приятно да бъдем поздравявани за своята дейност и постигнатите успехи от дейци на образованието, бизнеса, политиката. Получили сме високи оценки за постиженията на нашето училище от партньори и съмишленици от България, Европа и Америка.

Но ние знаем колко труд е положен, за да сме това, което сме в момента. Знаем също така, че всеки следващ ден е по-трудно да опстояваме водещите си позиции, защото предизвикателствата на модерния свят изискват да ги посрещаме подготвени, изпълнени

DEAR LADIES AND GENTLEMEN,

We are commemorating with happiness and satisfaction with accomplished duty to society the 100th anniversary of the National High School in Finance and Business, and the National Trade and Banking High School, the worthy successor of the Sofia Trade High School founded during the 1912-1913 academic year by the Sofia Chamber of Commerce and Industry.

The past, even as long as one hundred years, is only a flash, while the future, albeit only a flash – is eternity. We are celebrating the 100th jubilee of our high schools with the profound conviction that we, just like our predecessors, lead selflessly our students along the road of knowledge and self-perfection. However, the future is ahead of us: the future of our schools, the future of our students. We are really facing the challenges of eternity.

Our high schools have undergone various historical vicissitudes. Many destinies have been changed fortuitously and undeservedly. However, always wonderful, dedicated and ambitious individuals have worked here. Our predecessors – brave and committed people - have performed their professional and human duty with honor and inviolable dignity. They have always provided excellent theoretic and practical training to their graduates in the most modern for its time material facilities. Leading experts and individuals, they have never been imitators; they have rather always been the example to follow. The inspiration born by their efforts has educated and bred in many generations the strive towards personal and social prosperity.

Everyone who has graduated these schools is proud of being their alumni.

Dear Colleagues from the National Trade and Banking High School,

Not only much knowledge and skills are needed for the successful growth of our students, but also motivation, will, inspiration and willingness to achieve more than the others, the strive to overcome any difficulty.

We have always provided our students with the opportunity to master the power of knowledge, to demonstrate and improve their skills in an environment similar to the real business. Throughout the years we have succeeded to meet at business competitions the teams of the National Trade and Banking High School with their competitors, friends and partners from all over the world. Our numerous successes are not the result of a chance or a mere good luck, but rather of continuous, daily and persevering efforts. For all of us, the members of such a large school community, it is a pleasure to be greeted for our activity and achievements by prominent figures in the field of education, the business, and politics. Partners and adherents from Bulgaria, Europe, and America, have highly appreciated the achievements of our school.

But we know how much hard work was necessary to become what we are now. We also know that every next day it become more and more difficult to preserve our leading position because the challenges of the modern world require to meet them well-prepared, full with enthusiasm and will

с ентузиазъм и воля за успех. Преди 100 години учениците са се обучавали в „образцова кантора“, днес – в учебно-тренировъчна банка, фирма, формиране. Но ние, учителите, продължаваме да ги учим на едно и също – да бъдат професионалисти в работата си, да са честни и амбициозни личности и никога да не се предават пред трудностите по пътя на своето професионално израстване.

Уважаеми г-н Симеонов,

Изказвам своята благодарност за Вашата инициатива да отбележим 100-годишния ни юбилей под патронажа на Българската търговско-промишлена палата, създава нашите две училища. Във Ваше лице ние винаги сме срещали разбиране и сме получавали подкрепа на усилията ни да подобряваме и модернизирате обучението на нашите ученици, за да отговаря то на съвременните изисквания и предизвикателства.

Уважаеми г-н Арсов, колеги и ученици от Националната финансово-стопанска гимназия,

Ние имаме не само общо начало, но и общи цели. Нашите две училища са били и продължават да са водещи в българското средно образование. Интересът към тях непрестанно нараства, а с резултатите, които постигаме, можем само да се гордеем.

Уважаеми гости,

Засвидетелствам своята дълбока благодарност, че като представители на важни държавни институции, на държави, с които имаме ползотворно образователно сътрудничество, висши учебни заведения, в които продължават обучението си нашите ученици, партньори в обучението на нашите възпитаници, Вие почетохте с присъствието си нашия юбилей и помагате за успешното развитие и реализиране на нашите идеи и бъдещи проекти.

Скъпи колеги, преподаватели от Националната търговско-банкова гимназия и от Националната финансово-стопанска гимназия,

На нас се падна изключителната чест да отбележим този вековен юбилей. Посветили сме се на мисията да бъдем учители във време, изискващо от нас професионализъм, настойчивост и човечност. Всеки ден ние се изправяме срещу бъдещето, защото нашата работа подготвя реализацията на нашите прекрасни ученици, които всеки ден ни провокират с проникателността, любопитството, със стремежите си към знания и към успех.

Скъпи ученици,

Вие сте настоящето и бъдещето на нашите училища. Вашите постижения са и наши постижения. Вашите мечти са и наши мечти. Знания, възможности и воля – взаимодействието на тези три сили е вечно и е в основата на всеки личен и обществен успех. За да има разцвет в обществото, желаещите разцвет трябва да имат способности, а притежаващите способности, трябва да имат желание да го постигнат. Аз съм убедена, че това, което усвоите като умения и опит при нас, ще ви превърне в българския финансов и стопански елит, така, както е било и с вашите предшественици. Най-важното, което искаме да научите в нашите училища, е, че каквото и да се случва, във всеки момент от живота ни, винаги можем да бъдем по-добри. По-добри ученици, по-добри учители, по-добри приятели, по-добри професионалисти и най-важното – можем да бъдем по-добри хора.

Честит 100-годишен юбилей на всички. Нека нашите училища посрещат още много юбилеи с успех и самочувствие! На добър час в бъдещето!

11 март 2013 година
град София

Емилиа Иванова
*Директор на Националната
търговско-банкова гимназия*

for success. One hundred years ago the students were trained in “the model office”, while today – at a teaching and training bank, company, institution. However we, the teachers, continue to teach them one and the same thing: to be professionals in their work, to be honest and ambitious individuals and never to surrender to difficulties which they might encounter in their professional and career development and growth.

Dear Mr. Simeonov,

May I express my gratitude for your initiative to mark our 100th anniversary under the auspices of the Bulgarian Chamber of Commerce and Industry, the founder of both our schools. We have always received your understanding and support of our efforts to improve and modernize the education of our students in order to meet the contemporary requirements and challenges.

Dear Mr. Arsov, Colleagues and Students at the National High School in Finance and Business,

It is not only that we have a common beginning; we also have common goals. Both of our schools have been and continue to be leading ones in Bulgarian high school education. Interest in our schools is constantly growing and we can be only proud with the results that we achieve.

Dear Guests,

I would like to assure you of my deep gratitude that you, as representatives of important government institutions, of countries with which we have fruitful cooperation in the field of education, universities where our graduates continue their education, partners in the training of our students, have honored our jubilee with your attendance and you are assisting the successful development and materialization of our ideas and future projects.

Dear Colleagues, Teachers at the National Trade and Banking High School and at the National High School in Finance and Business,

The honor felt to us to mark this century-long jubilee. We are dedicated to the mission to be teachers at times that require from us professionalism, persistence and humanity. Each and every day we are facing the future, because our work prepares the growth of our wonderful students who are every day provoking us with their acumen, curiosity, strive for knowledge and success.

Dear Students,

You are the present and the future of our schools. Your achievements are also our achievements. Your dreams are also our dreams. Knowledge, capabilities and will – the interaction of these three forces is eternal and is at the foundation of personal and social success. In order society to flourish, those who wish this flourishing must possess capabilities, and those who possess the capabilities must have the will to materialize this. I am confident that the skills and experience you are gaining and mastering in our schools will turn you into the Bulgarian financial and business elite as it has been with your predecessors. The most important what we would like you to learn in our schools is that no matter what happens at any point of our lives, we can always be better. Better students, better teachers, better friends, better professionals, and, most importantly – we can be better people.

Congratulations for the 100th anniversary to all of you. Let our schools celebrate many more jubilees with success and self-esteem! Bon voyage on the road to the future!

11 March 2013
Sofia

Emiliya Ivanova
*Principal of the National High School in
Finance and Business*

ЛЕТОПИС НА СРЕДНОТО ИКОНОМИЧЕСКО ОБРАЗОВАНИЕ В СОФИЯ

THE CHRONICLE OF THE SECONDARY ECONOMIC EDUCATION IN SOFIA

ЦАРСТВО БЪЛГАРИЯ ДЪРЖАВЕНЪ ВЕСТНИКЪ

ИЗЛІЗЛА ВСЪКЪН ПРИСЪЖТСТВЕНЪ ДЕНЪ

Този дъж е издана от Министерството на Народното Просвещение и на Икономическото Образование в София, в един том, който съдържа 25 тома на първа и на втора страна. За издаването на този вестник са изплатени от Министерството на Народното Просвещение и на Икономическото Образование в София суми от 200 000 лева. За издаването на този вестник са изплатени от Министерството на Народното Просвещение и на Икономическото Образование в София суми от 200 000 лева.

Година LX СОФИЯ, сряда, 30 ноември 1938 година Брой 267

ОФИЦИАЛЕНЪ ОТДЕЛЪ

Министерство на народното образование и култура

УКАЗЪ

НИКЪ БОРИСЪ III

със всички членове и индигности на ЦАРСКИ БЪЛГАРИЯ

По предложение на Митко Манолов, на 29 ноември 1938 г. в София, в 11 часа сутринта, в Народния дворец, в зала за заседанията на Министерския съвет, в присъствието на всички членове и индигности на ЦАРСКИ БЪЛГАРИЯ.

Потвърдено и вестеновано.

1. Министерството на народното образование и култура да издаде указ, с който да се назначава за директор на Техническата гимназия в София Митко Манолов, на 29 ноември 1938 г.

2. Министерството на народното образование и култура да издаде указ, с който да се назначава за директор на Техническата гимназия в София Митко Манолов, на 29 ноември 1938 г.

3. Министерството на народното образование и култура да издаде указ, с който да се назначава за директор на Техническата гимназия в София Митко Манолов, на 29 ноември 1938 г.

Потвърдено и вестеновано.

Митко Манолов, директор на Техническата гимназия в София.

За издаването на този вестник са изплатени от Министерството на Народното Просвещение и на Икономическото Образование в София суми от 200 000 лева.

Директор на Техническата гимназия в София

Митко Манолов

29 ноември 1938 г.

София

Митко Манолов

Директор на Техническата гимназия в София

Митко Манолов

29 ноември 1938 г.

София

Митко Манолов

Директор на Техническата гимназия в София

Митко Манолов

29 ноември 1938 г.

София

Митко Манолов

Директор на Техническата гимназия в София

Митко Манолов

29 ноември 1938 г.

София

УЧЕНИЧЕСКИ ЮБИЛЕЕНЪ ЛИСТЪ

Излиза от 25 години от основаването на Техническата гимназия в София, търговско-ремесленски и 25 годишната юбилейна дейност на главния директор, г. Д-р НИКОЛА ИВАНОВЪ

УЧЕНИЧЕСКИ ЮБИЛЕЕНЪ КОМИТЕТЪ ОТЪ УЧЕНИЦИ НА ГИМАЗИЯТА

ПРЕДСЕДАТЕЛЪ: Г-р. НИКОЛА ИВАНОВЪ, ЧЛЕНОВЕ: Г-р. АНДРЕЙ ГЕОРГИЕВЪ, Г-р. АНДРЕЙ ГЕОРГИЕВЪ

Г-р. АНДРЕЙ ГЕОРГИЕВЪ, Г-р. АНДРЕЙ ГЕОРГИЕВЪ

Г-р. АНДРЕЙ ГЕОРГИЕВЪ, Г-р. АНДРЕЙ ГЕОРГИЕВЪ

Г-р. АНДРЕЙ ГЕОРГИЕВЪ, Г-р. АНДРЕЙ ГЕОРГИЕВЪ

Г-р. АНДРЕЙ ГЕОРГИЕВЪ, Г-р. АНДРЕЙ ГЕОРГИЕВЪ

Г-р. АНДРЕЙ ГЕОРГИЕВЪ, Г-р. АНДРЕЙ ГЕОРГИЕВЪ

Г-р. АНДРЕЙ ГЕОРГИЕВЪ, Г-р. АНДРЕЙ ГЕОРГИЕВЪ

Г-р. АНДРЕЙ ГЕОРГИЕВЪ, Г-р. АНДРЕЙ ГЕОРГИЕВЪ

НАШИЯТЪ ДИРЕКТОРЪ БЕЛЕННИКЪ

Учителски съвет

Учителски съвет

Учителски съвет

Учителски съвет

Учителски съвет

Учителски съвет

Учителски съвет

Учителски съвет

Учителски съвет

Учителски съвет

Дружество на учителите

Учителски съвет

Учителски съвет

Учителски съвет

Учителски съвет

Учителски съвет

Учителски съвет

Учителски съвет

Учителски съвет

Учителски съвет

Учителски съвет

ЛЕТОПИС НА СРЕДНОТО ИКОНОМИЧЕСКО ОБРАЗОВАНИЕ В СОФИЯ

THE CHRONICLE OF THE SECONDARY ECONOMIC EDUCATION IN SOFIA

Предистория

Стопанският подем на България в началото на XX век и бурното развитие на всички отрасли на българската икономика налагат необходимостта от полагане на основите на специализирано икономическо образование, от подготовка на квалифицирани специалисти за нуждите на търговията и стопанското управление. Много по-осезаема е тази нужда в София, когато столицата започва своята модернизация и европеизация. В свободна България до края на XIX век средно търговско училище съществува само в Свищов (1885 г.), а първите български икономисти получават образованието си в престижни европейски университети, което е незадоволително за нарастващите нужди на родното стопанство.

Създаването на средно търговско училище в София е иницирано от Търговско-индустриалната камара, която изтъква необходимостта от висококвалифицирани кадри в областта на търговията и индустрията за развитието на българската икономика. В началото на XX в., когато провежданата гържавна политика на протекционизъм дава своите първи резултати, откриването на търговско училище в София става все по-належащо. На своите заседания през 1901 г. и 1904 г. Търговско-индустриалната камара обсъжда варианти за решаване на проблема. Тази задача се оказва твърде сложна поради необходимостта от големи финансови ресурси. Софийското търговско гружество поставя въпроса за вниманието на Търговско-индустриалната камара с писмо № 20 от 9 декември 1905 г. В него е изложена настоятелната молба на софийските търговци за незабавно създаване на търговска гимназия. Камарата поставя проблема пред Министерството на народното просвещение. Поради липса на средства Министерството не може да открие такава гимназия, но въвежда търговски паралелки във вече съществуващи гимназии. Този експеримент се оказва неуспешен и през 1910 г. 130 видни столични търговци

Background

The economic boom in Bulgaria at the beginning of the 20th century and the rapid progress of all branches of the Bulgarian economy made it necessary to lay down the foundations of a specialized economic education and to train qualified specialists for the needs of commerce and business management. This need was most tangible in Sofia when the capital city was starting its own modernization and Europeanization. In independent Bulgaria by the end of the 19th Century a secondary trade school existed only in Svishtov (1885), and the first Bulgarian economists received their education at prestigious European universities, which was unsatisfactory for the growing needs of the national economy.

The establishment of a secondary trade school in Sofia was initiated by the Chamber of Commerce and Industry, which emphasized the necessity of highly qualified experts in the area of commerce and industry for the development of the Bulgarian economy. At the beginning of the 20th century, when the ongoing public policy of protectionism was giving its first results, the need of a trade school in Sofia was more exigent than before. At its meetings in 1901 and 1904 the Chamber of Commerce and Industry considered various options for solving the problem. This task turned out too difficult because of the need of huge financial resources. The Sofia Commerce Association brought up the questions before the Chamber of Commerce and Industry with letter № 20 from 9th December 1905. The letter stated the entreaty of the Sofia's traders for an immediate establishment of a trade high school. The Chamber raised the issue before the Ministry of Public Education. Due to the lack of funds, the Ministry was not able to establish such an institution. However, it introduced such classes in already existing high schools. This experiment proved to be unsuccessful, and in 1910, 130 prominent merchants from Sofia addressed a petition to the Ministry of Commerce and Agriculture to open a state trade high school in the capital. The answer was that the state was not able to open

отправят молба до Министерство на търговията и земеделието за откриване на държавна търговска гимназия в столицата. Отговорът е, че държавата не може да открие такова училище, но ако Търговско-индустриалната камара се ангажира с издръжката и управлението му, държавата ще отпусне годишна субсидия.

На свое заседание от 4 ноември 1910 г. Камарата решава да отложи вземането на решение за откриване на гимназията, докато Народното събрание приеме закон за професионалното образование.

Нарастващите нужди на българската икономика налагат откриването на търговски средни училища и в другите големи български градове като Варна (1904 г.), Бургас (1906 г.) и Пловдив (1910 г.).

През 1911 г. Бюрото на Търговско-индустриалната камара взема решение в София да се открие средно търговско училище, като отпуснатата от Министерството субсидия от 10 000 лв. се използва за закупуване на учебни пособия и оборудване на учебните кабинети. Специална комисия, ръководена от Иван Грозев – председател на Камарата, се заема с уреждане на гимназията: изготвя учебна програма, бюджет, наема помещение,

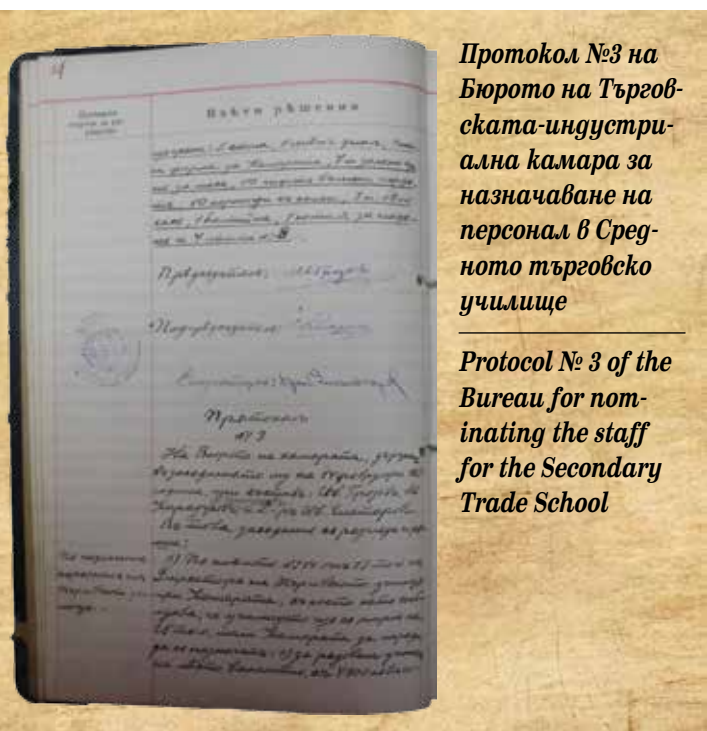

Протоколна книга на Търговско-индустриалната камара

Minute book of the Chamber of Commerce and Industry

Първата протоколна книга на Средното търговско училище

The first Minute book of the Secondary Trade School

Протокол №3 на Бюрото на Търговско-индустриалната камара за назначаване на персонал в Средното търговско училище

Protocol № 3 of the Bureau for nominating the staff for the Secondary Trade School

such school, but if the Chamber of Commerce and Industry supported the payment and management of the trade school, the state would grant an annual subsidy for it.

At a meeting on 4th November 1910 the Chamber decided to postpone making the decision for opening the high school until the National Assembly promulgated the Law of professional education.

The growing needs of Bulgarian economy require the opening of secondary trade schools in other major Bulgarian cities as well, such as in Varna(1904), Bourgas(1906) and Plovdiv (1910).

In 1911, the Bureau of the Chamber of Commerce and Industry made the decision for opening a secondary trade school in Sofia, and the subsidy of 10 000 lv. granted by the Ministry was used for purchasing school supplies and equipment for the classrooms. A special commission headed by Ivan Grozev, Chair of the Chamber, took to disposing of the high school: prepared the curriculum and budget, rented a building, procured

набавя училищни пособия и мебелировка. През месец август 1912 г. са сключени договори с първите учители в гимназията, а за директор Камарата определя г-р Нейчо Иванов.

Началото

Институционално Търговската гимназия в София е създадена през 1912 г. от Софийската търговско-индустриална камара. Първите учители и директорът г-р Нейчо Иванов са хора със завидно за времето си образование, водещи специалисти в своята област. Първото заседание на учителския съвет е проведено на 1 септември 1912 г. Първите преподаватели, взели участие в работата на учителския съвет, са Генчо Влайков, Димитър Илиев, Емануил Иванов, Александър Златанов, г-р Улрих Левенсон, Димитър Беров и г-р Х. Генчев. За лектор по химия е назначен асистентът от Софийския университет Георги Каназирски.

Първите задачи на педагогическия съвет са да разгледа документите на учениците и да ги разпредели по паралелки, както и да изработи и приеме правилник за работата на пансиона към училището. Важно условие за приемането на младежите в търговското училище е да са завършили прогимназиалното си образование с примерно поведение и добър успех. На втория съвет от 5 септември 1912 г. е разгледан и уточнен въпросът с въвеждането на ученическите униформи.

През септември 1912 г. Михаил Арнаудов и г-р Нейчо Иванов са мобилизирани във връзка с предстоящата Балканска война. Те са изпратени в Стара Загора в Главната квартира на българската армия и са зачислени към Цензурната секция, където заедно със Симеон Радев имат за задача да следят международното положение, четейки и превеждайки чуждестранната преса по Балканските проблеми.

Поради тежките военни години редовните учебни занятия започват на 25 февруари 1913 г., когато с тържествен водосвет е открита първата учебна година. На скромното тържество учениците са приветствани от председателя на Софийската търговско-индустриална камара Иван Грозев. Той предлага на младежите да следват някои ръководни правила в живота, гарантиращи бъдещия им успех: „Това са труд, наука, дълг, постоянство

school supplies and furniture. In August 1912, contracts with the first teachers were concluded and the Chamber elected Dr. Neycho Ivanov to be the Principal.

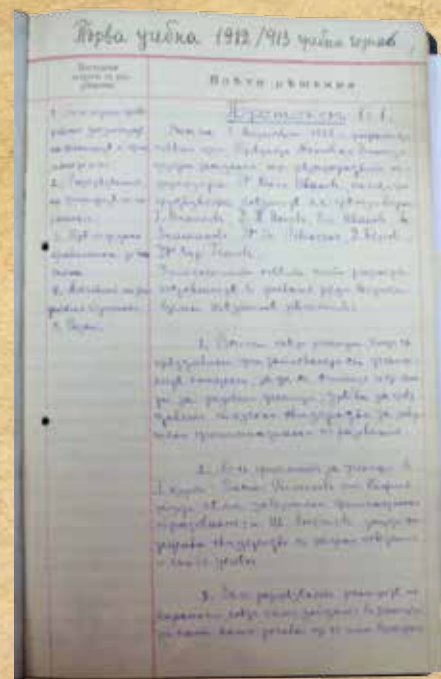
The Beginning

Institutionally, the Trade High School in Sofia was established in 1912 by the Sofia Chamber of Commerce and Industry. The first teachers and the principal Dr. Neycho Ivanov were people with remarkable modern education, leading experts in their field of study. The first meeting of the School's Council was held on 1st September 1912. The first teachers who took part in the activity of the School's Council were Gencho Vlaykov, Dimitar Iliev, Emanuil Ivanov, Aleksandar Zlatanov, Dr. Ulrich Levenson, Dimitar Berov and Dr. H. Genchev. The assistant from the Sofia University G. Kanazirsky was hired as a Chemistry lecturer.

The first tasks of the pedagogical council were to review the students' documentation and to distribute the students into classes, as well as to draw up and adopt the regulations for the boarding school. An important condition for admission of the children to the Trade school was that they had graduated their junior secondary education with good behavior and good grades. At the second meeting on 5th September 1912, the issue about the introduction of school uniforms was discussed and decided.

*Протокол №1.
Първите решения,
взети от учител-
ския съвет на
Средното търгов-
ско училище в
София*

*Protocol №1.
The first decisions
made by the Teach-
ers' Council of the
Secondary Trade
School in Sofia*

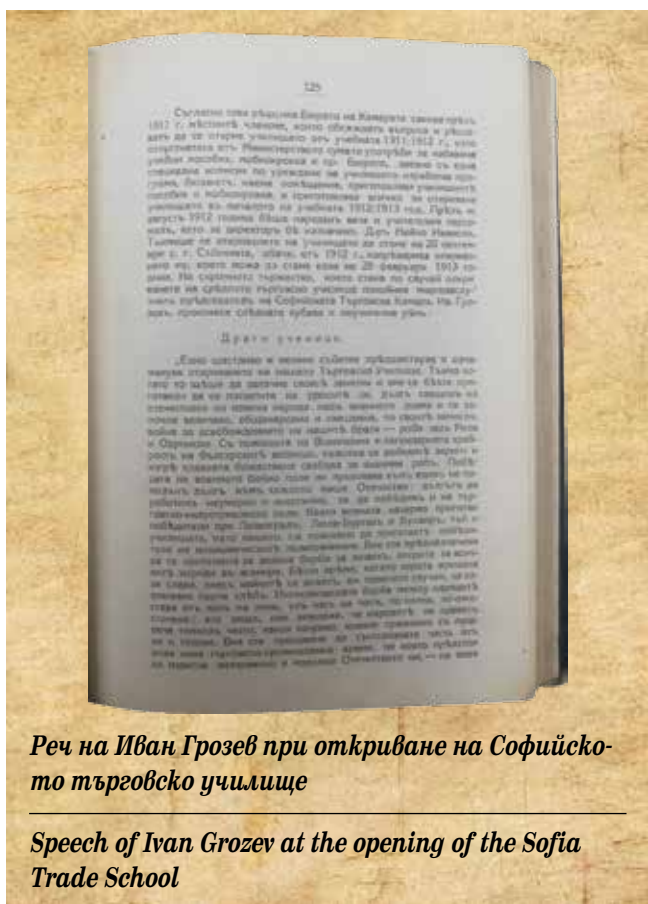
и търпение. Трудът е извор на всички блага за човека. Науката е сила. Дългът е един закон, съобразен с природата. Само когато човек съзнава своя дълг, той е господар на съдбата си. Постоянството и търпението са две качества, без които човек не може никога да има успех в живота.

Иван Грозев - председател на Софийската търговско-индустриална камара в периода 1895-1916

Ivan Grozev - Chairperson of the Sofia Chamber of Commerce and Industry in the period 1895-1916

Когато откриваме занятията на училището, пожелаваме това първо средно търговско училище в столицата да послужи за основа на откриване в близко бъдеще на първата българска търговска академия.“

Реч на Иван Грозев при откриване на Софийското търговско училище

Speech of Ivan Grozev at the opening of the Sofia Trade School

In September 1912, Mihail Arnaudov and Dr. Neycho Ivanov were mobilized in connection with the coming Balkan War. They were sent to Stara Zagora to the Headquarters of the Bulgarian Army and they became part of the Censorial section, where along with Simeon Radev they had the task to follow the International situation by reading and translating the foreign media related to the Balkan problems.

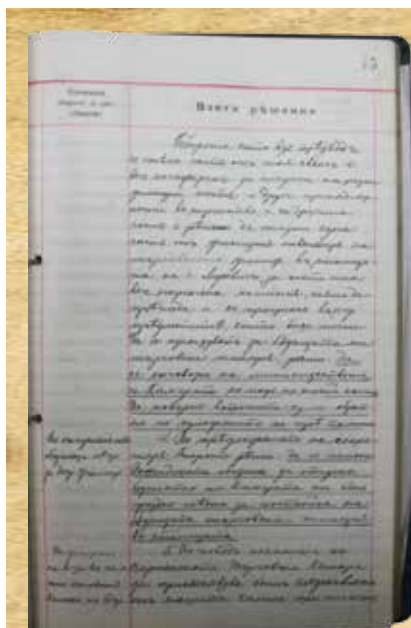
Д-р Иван Златаров - секретар на Софийската търговско-индустриална камара

Dr. Ivan Zlatarov - Secretary of the Sofia Chamber of Commerce and Industry

Because of the hard wartime years, the regular school classes began on 28th February 1913, when the first school year was officially celebrated with an inauguration. At the modest ceremony the students were greeted by the Chairperson of the Sofia Chamber of Commerce and Industry, Ivan Grozev. He offered them to follow certain guidelines that will guarantee their future success: “Those are hard work, science, duty, perseverance and patience. Hard work is the key to success. Science is power. Duty is a law consistent with nature. One masters his fate only when he fully understands his duty. Perseverance and patience are two qualities without which no one can achieve success in life.

When the classes begin, we are hoping that this first secondary trade school in the capital will help the future development of the first Bulgarian Trade Academy.”

The school's first building was two-storied and it was located on 23rd San-Stefano Str. Since 1930 the school has moved to a specially built facility situated on 1st Rozova Dolina Str. in Lozenets R.A. In 1938 by Decree No 48 of the Ministry of Commerce, Industry and Labour property was alienated that was paid to the owners by the Sofia Chamber of Commerce and Industry. So the trade school in Sofia acquired a new large and spacious yard with sports and recreation grounds. The Trade High School was financed by

Решение за построяване на сграда за нуждите на търговската гимназия в София

Decision for building a facility that satisfies the needs of the Trade High School in Sofia

Указ № 48 на Министерството на търговията, промишлеността и труда за отчуждаване на имоти в полза на Търговската гимназия в София

Decree № 48 of the Ministry of Commerce, Industry and Labour for expropriation of property in favor of the Trade School in Sofia

Сградата в кв. „Лозенец“, ул. „Розова долина“ № 1

The building in Lozenets R.A., on 1st Rozova Dolina Str.

Първата сграда, в която гимназията се помещава, е двуетажна и се намира на улица „Сан-Стефано“ № 23. От 1930 г. гимназията е преместена в специално построена за целта сграда на ул. „Розова долина“ № 1, в квартал „Лозенец“. През 1938 г. с Указ № 48 на Министерството на търговията, промишлеността и труда се отчуждават имоти, които се изплащат на собствениците от Софийската търговско-индустриална камара. Така Търговската гимназия в София се сдобива с нов голям и просторен двор, с място за спорт и отгих. Търговската гимназия се издържа със средства на Софийската търговско-индустриална камара. Нейният дългогодишен председател Иван Грозев наблюдава работата на гимназията и участва в заседанията на учителския съвет.

Първите преподаватели

Ерудирани личности, с висока квалификация, първите учители в гимназията са едни от най-изявените общественици и университетски преподаватели.

the Sofia Chamber of Commerce and Industry. The Chamber's chair for many years Ivan Grozev supervised the school's work and participated in the meetings of the School's Council.

The First Teachers

Educated individuals with high qualification, the first teachers of the High School were one of the most well-known public figures and university lecturers.

Dr. Neicho Ivanov was the first Principal of the High School, who occupied the position from 1913 to 1946. He was a well-known Bulgarian economist and journalist who graduated in economics and journalism at the University of Leipzig. His tutor was the world's famous professor Karl Bücher (1847-1930). As a student in Germany he collaborated with the "Dnevnik" and the "Demokrat" newspapers and the "Demokraticheski pregled" magazine. In 1907 he returned to Bulgaria and started publishing the "Nov dnevnik" newspaper with the financial support of his brother, the industrialist Slavi Slavov.

Д-р Нейчо Иванов е първият директор на гимназията, който заема тази длъжност от 1913 г. до 1946 г. Той е известен български икономист и журналист, завършил икономика и журналистика в Лайпциг (University of Leipzig). Негов преподавател е световноизвестният професор Карл Бюхер (1847–1930). Като студент в Германия сътрудничи на в. „Дневник“, в. „Демократ“ и сп. „Демократически преглед“.

През 1907 г. се завръща в България и започва издаването на в. „Нов дневник“ с финансовата подкрепа на брат си, индустриалеца Слави Славов. Една година по-късно вестникът започва да излиза под заглавието в. „Реч“ и се издава до 1912 г.

Д-р Нейчо Иванов е кореспондент на немския в. „Берлинер Тагезблат“ в София. Той е сред учредителите на Дружеството на българските писатели и публицисти, негов дългогодишен член и заместник-председател, главен редактор на в. „Търговско-промишлен глас“ в продължение на пет години. Икономическите му статии и анализи на български и международни теми са изключително ценни за развитието на индустрията и търговията в България.

Сред първите учители в търговското училище са известните преподаватели от Софийския университет „Св. Климент Охридски“ проф. Михаил Арnaudov – български език и литература; Георги Каназирски – лектор по химия; проф. Емануил Иванов преподава математика и физика като редовен преподавател от 1913 г. до 1917 г. Д-р Александър Златанов, директор на Народната библиотека в периода 1913–1915 г., е назначен за преподавател по френски език.

Камарата привлича в София и двама преподаватели от Свищовската търговска гимназия – Генчо Влайков (племенник на известния писател Тодор Влайков), завършил финанси в Белгия и право в Женева, автор на учебник по „Търговска география“, и г-р Улрих Левенсон – учител по немски език.

В първия випуск са приети 117 ученици, разпределени в три паралелки. Те внасят годишна такса за своето обучение. Първоначално учебната година има 4 срока. На учениците се налагат наказания „мъмрене“ и „намаляване на поведението с 1, 2 и 3 единици“. При три слаби оценки учениците трябва да повтарят класа, а с една двойка минават в

Д-р Нейчо Иванов – директор на гимназията от 1913 до 1946 г.

Dr. Neicho Ivanov – the Principal of the High School from 1913 to 1946

One year later the newspaper's title was changed to "Rech" and it was published until 1912.

Dr. Neicho Ivanov was a correspondent for the German newspaper "Berliner Tageblatt" in Sofia. He was one of the founders of the Association of Bulgarian writers and publicists, its years-long member and deputy chair. He has also been the editor-in-chief of the "Targovsko-promishlen glas" newspaper for five years. Dr. Ivanov's economic articles and analyses about Bulgarian and international topics were extremely valuable for the development of industry and commerce in Bulgaria.

Among the first teachers in the Trade School were the well-known lecturers from the Sofia University "St. Kliment Ohridski", Prof. Mihail Arnaudov, Bulgarian language and Literature; Prof. Georgi Kanazirski – Chemistry lecturer and Prof. Emanuil Ivanov who taught Mathematics and Physics as a full-time teacher from 1913 to 1917. Dr. Aleksandar Zlatanov, headmaster of the National Library in the period 1913-1915, was hired as a lecturer in French language.

The Chamber called two other lecturers from the Trade High School in Svishtov to Sofia – Gencho Vlaykov (nephew of the famous writer Todor Vlaykov), who graduated Finance in Belgium and Law in Geneva, author of a student's book in "Trade Geography", and Dr. Ulrich Levenson – teacher in German language.

In the first year, 117 students were admitted and classified among 3 classes. The students paid an annual fee for their education. In the beginning, the school year had 4 terms. There were different punishments for the students – "reprimand" or "reducing the grade for behavior with 1,2 and 3 points". When a student had three poor grades, they had to repeat the class. If the student had only

Първите преподаватели

First teachers

Михаил Арнаудов – преподавател по български език и литература

Mihail Arnaudov – Teacher of Bulgarian Language and Literature

Емануил Иванов – преподавател по математика

Emanuil Ivanov – Teacher of Mathematics

Георги Каназирски – лектор по химия

Georgi Kanazirski – Lecturer of Chemistry

Генчо Влайков – преподавател по търговска география, загинал в Междусъюзническата война

Gencho Vlaykov – Teacher of Trade Geography (who died in the Second Balkan War)

Александър Златанов – преподавател по френски език

Alexander Zlatanov – Teacher of French

следващия клас условно. За направени 20 и повече неизвинени отсъствия се изпращат писма до родителите, а за бягство от час поведението се намалява с две единици. За пушене на тютюн в класната стая ученикът се отстранява от училище и е длъжен да положи изпити по всички предмети.

Развитие и напредък

През втората учебна година училището нормализира своята работа. Директорът и преподавателите си поставят за цел да преодолеят първите слабости и пропуски и да предложат

one poor grade, they would pass the grade provisionally. For more than 20 unexcused absences, letters were sent to the parents. In case of skipping the lessons the grades for behavior were reduced with two points. In case of smoking tobacco in the classroom the students were expelled from school and had to take exams in all subjects.

Development and Progress

During the second school year the school normalized its activity. The Principal and the teachers aimed to overcome the first weaknesses and shortcomings as well as to offer their students

на своите възпитаници образование по европейските стандарти. По предложение на проф. М. Арnaudov от учебната 1913/1914 г. предметите търговска география, история на търговията и търговско знание се изучават за съответните паралелки на френски и немски език.

Чуждите езици се изучават в групи по 15 ученици. През 1913/1914 г. се открива вечерно търговско училище, което се закрива през 1916 г. по време на Първата световна война. През учебната 1915/1916 г. се провежда първият зрелостен изпит и завършва първият випуск на Търговската гимназия в София.

education by the European standards. According to Prof. Mihail Arnaudov's suggestion, Trade Geography, History of Trade and Trade Knowledge have been studied in French and German in the respective classes since the new 1913/1914 school year.

The foreign languages were studied by the students in groups of 15. In 1913/1914 a Night Trade School was opened, but it was closed in 1916, during World War I. In 1915/1916 the first matriculation examination was held and the first alumni of the Trade High School in Sofia graduated from the school.

Випуск 1916 г.

Class of 1916

Търговската гимназия много бързо си извоюва авторитета на престижно столично училище благодарение на гъвкавата, съобразена с българската действителност, ръководна политика, която провеждат директорът д-р Нейчо Иванов и председателят на камарата Иван Грозев.

The Trade High School quickly won its reputation of a prestigious school in the capital due to its flexible policy, consistent with the economic and political realities in Bulgaria – a managerial policy conducted by Dr. Neicho Ivanov, its Principal, and by Ivan Grozev, the Chamber's Chairperson.

По време на Първата световна война, когато българските мъже изпълняват своя войнски дълг, Търговската гимназия обмисля възможността девойки, завършили средното си образование, да получат професионална икономическа квалификация. През 1918/1919 г. е открит едногодишен практически икономически курс към гимназията. Целта на курса е да даде общи познания по всички икономически дисциплини и да подготви девойките за практическа работа в сферата на търговията. В този курс се записват 24 абитуриентки, от които 19 полагат успешно изпитите и получават сертификата за професионално обучение. Във време, когато феминистките воюват за своите права и свободи, за равнопоставеност с мъжете, България вече има и първите жени икономисти.

През учебната 1919/1920 година е открит 6-месечен вечерен търговски курс за офицери. След подписването на Ньойския мирен договор между България и страните от Антантата нашата страна губи правото си на редовна армия, наложени са ни и тежки военни санкции.

Реорганизацията в армията налага много офицери да бъдат освободени и професионално преквалифицирани. Търговско-индустриалната камара предлага едногодишен търговски курс, в който се записват 147 офицери, разделени в две групи. Дава се възможност за преквалификация и достойна професионална и обществена реализация на освободените от българската армията офицери.

Директорът на гимназията г-р Нейчо Иванов управлява с разум и воля поверената му институция – открива проблемите, поставя ги пред Камарата и търси тяхното най-адекватно решение, за да отстоява авторитета на поверената му институция.

През 1919/1920 г. училището се преименува на Софийска търговска гимназия.

На годишното събрание на Камарата директорът г-р Нейчо Иванов поставя няколко наболели проблема, пред които се е изправило ръководството на гимназията:

Първо, изтъкната е необходимостта от построяване на собствена училищна сграда. Срещането на този проблем се заема тричленна комисия в състав: Христо Калпакчиев, Ст. Пунев и Кр. Чапрашиков. Тя е подчинена на Бюрото на Търговско-индустриалната

During World War I, while Bulgarian men were performing their soldiers' duty, The Trade High School considered the possibility that girls who had finished high school could receive vocational economic qualification. In 1918/1919, a one-year girls' practical economic course was created with the high school. Girls who had finished high school entered the course. The aim of the course was to provide general knowledge in all economic subjects and to prepare the girls for practical work in the field of trade. 24 graduates were registered for that course and 19 out of them successfully passed the tests and received a vocational training certificate. Bulgaria already had its first female economists at a time when feminists fought for their rights, freedom and equality with men.

During the 1919/1920 school year, a six months' night trade course for officers was established. After the signing of the Neuilly Peace Treaty between Bulgaria and the Entente countries, our country lost its right to a regular army and suffered severe military sanctions.

The army reorganization had many officers released and retrained in other jobs. The Chamber of Trade and Industry offered an one-year trade course in which 147 officers divided in two groups registered. The officers, dismissed from the Bulgarian army, were given an opportunity for retraining and decent vocational and social realization.

Dr. Neicho Ivanov, the High School Principal, always managed with reason and will the institution entrusted to him, discovering the problems, bringing them before the Chamber and searching for their most adequate solution in order to preserve and increase the authority of the High School entrusted to him.

Ст. Караджов – председател на Софийската търговско-индустриална камара в периода 1916–1931 г.

St. Karadjov – The Chairperson of The Chamber of Commerce and Industry in the period 1916–1931

камара. Нейната цел е да се погрижи за отпускане на място от общината и за учредяване на фонд, в който да се съберат средства за построяване на сградата.

Второ, обърнато е внимание на необходимостта от промени в програмите и правилниците за вътрешния ред и провеждането на зрелостни изпити, тъй като действащите не отговарят на съвременните нужди на търговското образование.

Трето, подчертава се нуждата от създаване на фонд, който да финансира издаването на нови методически пособия и пособия по отделните търговски дисциплини.

Четвърто, директорът споделя идеята младите учители да повишават квалификацията си в чужбина, където да се запознаят с чуждия опит при преподаването на специални учебни дисциплини.

Пето, поставя се искането за отпускане на кредити, с които да се организират научни екскурзии в България и чужбина за учениците от гимназията.

Тези предложения изразяват висока цел, която си поставя ръководството – превръщането на Софийската търговска гимназия в елитно училище по европейски образователни стандарти, във водеща образователна институция в страната.

Макар да е на пряко подчинение и управление на Софийската търговско-индустриална камара, Търговската гимназия винаги методически се е съобразявала и подчинявала на Министерството на народното просвещение, спазвайки изработените от просветното ведомство закони, правилници и учебни програми.

Според Правилника за провеждане на зрелостни изпити при средните търговски и промишлени училища от 1926 г. зрелостните изпити се провеждат от комисия, която се ръководи от представител на Министерството на народното просвещение. Изпитите биват писмени и устни. Писмен изпит, с продължителност 4 часа, се полага по български език, френски

In 1919/1920 the school was renamed to Sofia Trade High School.

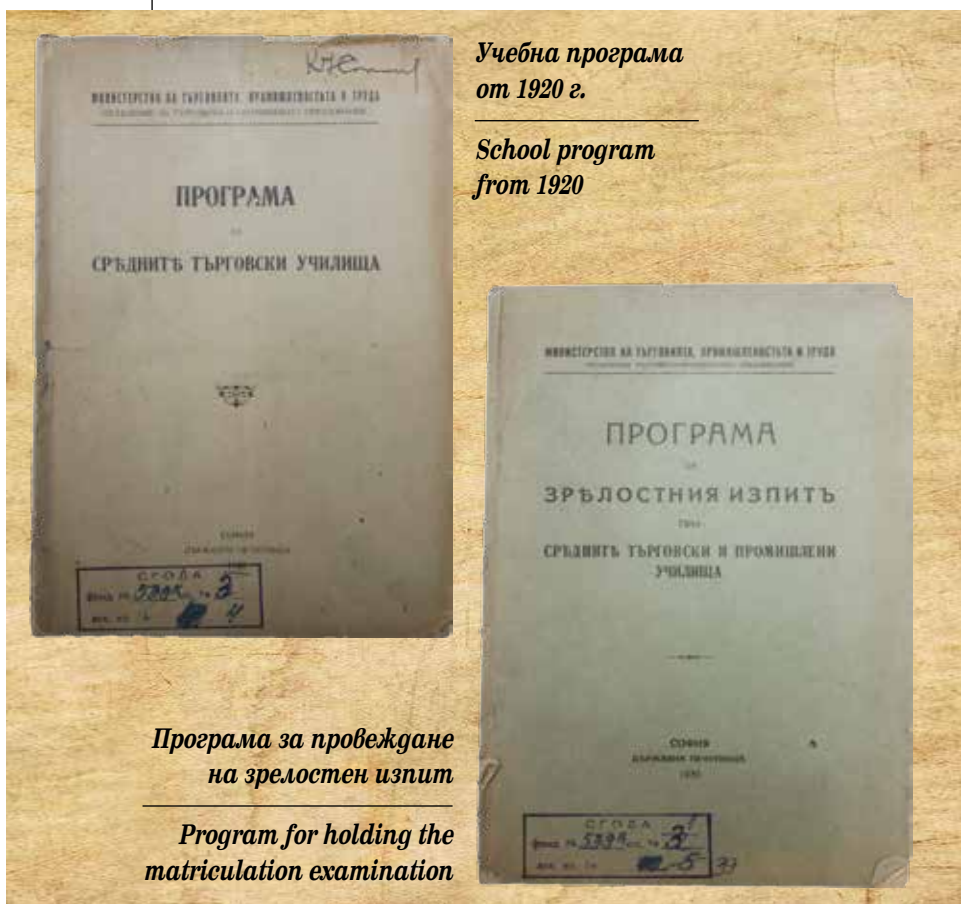
At the annual meeting of the Chamber, the Principal Dr. Neicho Ivanov raised several pressing issues facing the high school management.

First, the need to construct the school's own building was pointed out. In order to solve this problem, a three-member committee was set up with members Hristo Kalpakchiev, St. Pipev and Kr. Chaprashikov. The Committee is subordinate to the Bureau of the Chamber of Commerce and Industry and its objective was to take care of receiving a site from the municipality and to raise funds for constructing a building for the Trade High School.

Second, attention was paid to the need for changes in the curricula and Rules of Internal Order and for conducting matriculation examinations, as the existing ones were obsolete and did not meet the modern needs of trade education.

Third, it was pointed out that there was a need to establish a fund to finance publishing of new methodological aids and manuals in the different trade subjects.

Fourth, the Principal shared the idea of sending abroad young teachers who would improve their

Учебна програма от 1920 г.

School program from 1920

Програма за провеждане на зрелостен изпит

Program for holding the matriculation examination

език и немски език, търговско смятане, счетоводство и търговска кореспонденция. По специалността се провежда задължителна практика (от 12 до 17 юни), която също завършва с изпит.

Обучението в Търговската гимназия изцяло е съобразено и се води по одобрената от Министерството на народното просвещение „Програма за средните специализирани училища – Раздел три „Средни търговски училища, първи тип“. По действащата програма от 1933 г. учениците изучават 24 предмета в рамките на 5-годишен курс на обучение от IV до VIII клас по тогавашните стандарти. Общобразователните предмети са: български, френски и немски език, алгебра, геометрия, естествена история, химия и експериментална физика, обща история, гражданско учение, гимнастика. Наред с тях се изучават и специални икономически дисциплини: политическа аритметика, търговско знание, търговско смятане, счетоводство, стокознание, икономическа география, търговска история, търговска кореспонденция, търговско и морско право, политическа икономия, финансови науки, гражданско право, красноречие и стенография.

№	Предмет	Класове					Общо
		I	II	III	IV	V	
1	Български език	4	4	4	4	4	20
2	Франски език	4	4	4	4	4	20
3	Немски език	4	4	4	4	4	20
4	Латин	2	2	2	2	2	10
5	Алгебра	2	2	2	2	2	10
6	Геометрия	2	2	2	2	2	10
7	Естествена история	2	2	2	2	2	10
8	Химия	2	2	2	2	2	10
9	Експериментална физика	2	2	2	2	2	10
10	Обща история	2	2	2	2	2	10
11	Гражданско учение	2	2	2	2	2	10
12	Гимнастика	2	2	2	2	2	10
13	Политическа аритметика	2	2	2	2	2	10
14	Търговско знание	2	2	2	2	2	10
15	Търговско смятане	2	2	2	2	2	10
16	Счетоводство	2	2	2	2	2	10
17	Стокознание	2	2	2	2	2	10
18	Икономическа география	2	2	2	2	2	10
19	Търговска история	2	2	2	2	2	10
20	Търговска кореспонденция	2	2	2	2	2	10
21	Търговско и морско право	2	2	2	2	2	10
22	Политическа икономия	2	2	2	2	2	10
23	Финансови науки	2	2	2	2	2	10
24	Гражданско право	2	2	2	2	2	10
25	Калиграфия	2	2	2	2	2	10
26	Стенография	2	2	2	2	2	10
Общо		20	20	20	20	20	100

Хорариум на часовете по учебни предмети за целия курс на обучение

Total number of academic hours for school subjects during the whole educational period

qualifications and explore the foreign experience in teaching special school subjects.

Fifth, a demand was placed to obtain credits with which to organize scientific trips for the students from the high school in Bulgaria and abroad.

These proposals showed the school management's desire to turn Sofia Trade High School into an elite school by the European educational standards, a leading educational institution in the country.

Although being under the direct authority and control of Sofia Chamber of Commerce and Industry, methodologically Sofia Trade High School always took into account and obeyed the Ministry of Public Education by following the laws, rules and curricula made by this institution.

According to the Rules for conducting matriculation examinations in the secondary trade and industrial schools from 1926, the matriculation exams were to be carried out by a committee led by a representative of the Ministry of Public Education. The exams were written and oral ones. Written exams were taken in Bulgarian, French, German, Trade Arithmetic, Accounting and Business Correspondence. The exam lasted for 4 hours. Compulsory practice in the main subject was carried out (from 12th to 17th June) and it was also concluded with an exam.

The training in the Trade High School was completely congruent with and conducted according to a curriculum approved by the Ministry of Public Education, "Curriculum for the Secondary Vocational High Schools, Part 3: Secondary Trade Schools, type one". According to the current curriculum from 1933, the students had 24 subjects in a five-year course of study, from the 4th to the 8th grade, by the standards then. Besides the general knowledge subjects, which were Bulgarian, French, German, Algebra, Geometry, Natural History, Chemistry, Experimental Physics, General History, Civics and Gymnastics, there were special economy subjects: Political Arithmetic, Business Knowledge, Business Calculus, Accounting, Commodity Science, Economic Geography, Trade History, Business Correspondence, Commercial and Maritime Law, Political Economy, Financial Sciences, Civil Law, Caligraphy and Stenography.

In the 1930s and 1940s the High School continued its development and establishment as a modern school for its time. Along with the male school, a girls' trade school was opened, scientific trips in

През 30-те и 40-те години на ХХ в. гимназията продължава своето развитие и умвърждаване като модерно за времето си училище.

Организирант се научни екскурзии в страната, учредяват се ученически гружества, които организират свободното време на учениците, предлагайки им занимания, съответстващи на техните интереси.

В началото на учебната 1930/1931 година се открива Девическо търговско училище, което съществува до 1944 г. Така на дево̀йките се предоставя още една възможност за добро образование. Негов директор е д-р Нейчо Иванов, а в училището преподават само жени. Въведена е годишна такса от 3 000 лв. От нея са освободени сираци, бедни ученици и деца на преподаватели в училището. Девическото и мъжкото училище се помещават в една сграда, издържат се от една институция и имат един и същ директор. Всъщност това е едно училище, в което, спазвайки тогавашните норми на благоприличие, от чисто морални побуди се налага фиктивно разграничение на мъжко и девическо търговско училище.

the country were organized, students' clubs were established in order to organize the students' free time by offering them activities tailored to their interests.

Bunyk 1933 г.

Class of 1933

In the beginning of the 1930/1931 school year, the Girls' Trade School was opened and it existed until 1944. Thus girls had one more opportunity for a good education. Its Principal was Dr. Neicho Ivanov and all the teachers were women. An annual fee of 3000 lv. was introduced. Orphans, poor children and the children of the teachers in the school were exempt from the fee. The girls' and the male schools were in one building, they were maintained by one institution and they had the same Principal. This showed that it was a school in which there was a fictitious distinction of a male school and a girls' trade school because of observing the norms of decency on purely moral grounds.

In the 1940s the High School continued to develop and

Директорът д-р Нейчо Иванов и учителки от девическото търговско училище

The Principal Dr. Neicho Ivanov and teachers from the girls' trade school

През 40-те години на ХХ в. гимназията продължава да се развива и утвърждава като авторитетно и предпочитано от учениците и техните родители средно училище. През учебната 1941/1942 година в гимназията се обучават 1 517 ученици. Поради големия интерес към училището е открита една нова паралелка в шести клас. В нея са приети ученици от други училища с отличен и много добър успех, издържали успешно и приравнителните изпити. 80 % от гимназистите са от София, а 20 % – от провинцията. Гимназията се превръща в предпочитано учебно заведение за децата на търговци, индустриалци и занаятчии, много по-нисък е процентът на земеделците, чиновниците, хората със свободните професии и военнослужещите, които избират Търговската гимназия като учебно заведение за своите наследници.

На 15 септември 1941 г. учебната година започва с тържествен водосвет

15th September 1941 – the school year began with a inauguration ceremony

Социална политика

Търговско-индустриалната камара провежда целенасочена социална политика в гимназията. От учебната 1913/1914 г. е назначен училищен лекар – г-р Генчев. На 8 декември 1941 г. е открит и зъболекарски кабинет.

За пълноценния отгих и възстановяване на учениците от гимназията Търговско-индустриалната камара финансира изграждането и поддръжката на летовище в средногорското градче Златица, което се използва за организиране на летни лагери. На практика всяка година всички ученици на гимназията имат възможност да почиват и да се възстановяват в две смени от по 25 дни.

Летовището е закрито през 1949 г.

Софийското търговско училище предоставя възможности за добро образование на ученици с различен социален и материален статус. Към училището са създадени пансион и училищна трапезария, в която купонът за храна се

establish itself as a prestigious secondary school preferred by the students and their parents. In 1941/1942 its students numbered 1517 and due to the great interest in the school a new class was opened in the 6th grade, where students from other schools with excellent and very good marks and having successfully passed the equivalency exams were accepted. 80% of the students were from Sofia and 20% were from the countryside. The High School was preferred by the children of traders, industrialists and artisans. Much lower was the percentage of the children of farmers, clerks, people with liberal professions and soldiers who choose the Trade High School for their heirs.

Social Policy

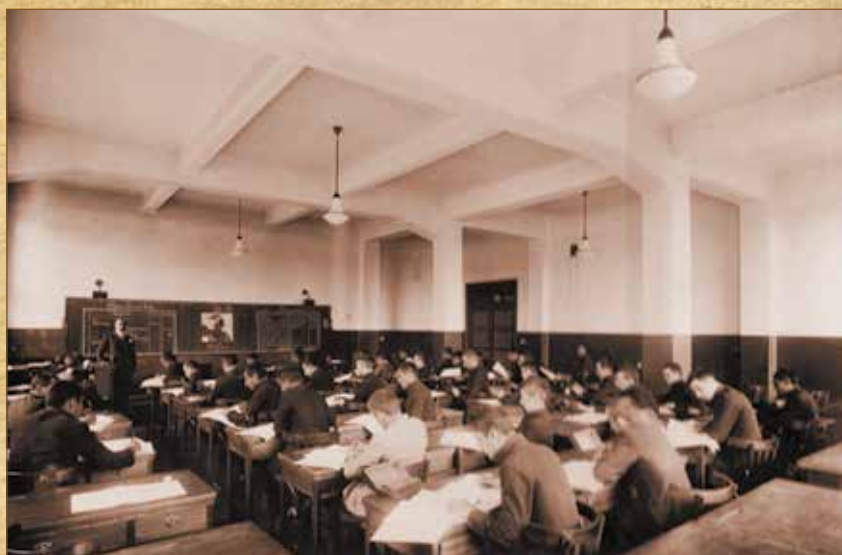
The Chamber of Commerce and Industry conducted a targeted social policy in the High School. From the academic year 1913/1914, a school doctor was appointed - Dr. Genchev. On 8th December 1941 a dental office was opened.

заплаща според материалното положение на ученика. Издръжката на трапезарията се поема от Софийската търговско-индустриална камара, на подчинение на която е и самата гимназия. Трапезарията предлага топъл обяд, а за учениците от провинцията – и вечеря. Таксите за обучение също са съобразени със социалното и материално положение на учениците, организират се ученически курсове и допълнителни часове за подготовка на слабите ученици.

For the adequate rest and recreation of the High School students, the Chamber of Commerce and Industry funded the construction and maintenance of a summer resort in the small town in Sredna Gora, Zlatitsa, that was used for organizing summer camps. Virtually every year, all High School students had the opportunity to rest and recreate in two shifts of 25 days.

The summer resort was closed in 1949.

The Sofia Trade School provided opportunities for better education for students with different social and financial status. In addition to the school building, a boarding school and a dining room were created where the coupon for food was paid according to the financial status of the students. The support of the dining room was financed by the Sofia Chamber of Commerce and Industry, subject to which was the High School. The dining room offered warm lunch, and also dinner for the students from the countryside. Education fees were also consistent with the social and financial status of the students, school courses and extra curriculum classes were organized to prepare students with poor grades.

В учебен час

In the classroom

Организиране на свободното време на учениците

През 20-те и 30-те години ръководството на гимназията организира научни екскурзии за своите възпитаници. През 1923 г. е организирана научно-познавателна четиридневна екскурзия по маршрута София – Лом – Видин – с. Рабиша (пещера Магурата) – Белограчк – София. Провеждат се редовно излети до Враня. През 1939 г. за осмокласниците е организирана научна екскурзия до Свищов, където те участват в тържественото освещаване на новата сграда на Висшето търговско училище „Д. Ценов“.

На 28 февруари 1939 г. при Търговската гимназия в София е учредена федерация на ученическите дружества, в която членуват следните общности:

- Културно-просветно дружество „Иван Грозев“, към което през 1939 г. се създава литературен кръжок, който издава ученическия вестник „Искра“.

Organization of the Students' Free Time

In the 1920s and 1930s, the school management organized science trips for its students. In 1923, a four-day cognitive science tour was organized with the following route: Sofia-Lom-Vidin-Rabisha village (Magura Cave)-Belogradchik-Sofia. Regular trips to Vranja were organized. In 1939, a science trip to Svishtov was organized for the eighth graders, where the students took part in the solemn consecration of the new building of the Higher Commercial School “D. Tsenov”.

On 28 February 1939 at the Sofia Trade School, a Federation of students' societies was founded, in which the following communities were members:

- Cultural and Educational Society “Ivan Grozev”, to which a literary circle was founded in 1939 and which published the student “Iskra” newspaper
- Youth Section of the Red Cross
- Temperance Society “Reason and Will”
- Tourist Association “Vitosha”

- Младежка секция на Червения кръст
- Въздръжателно дружество „Разум и воля“
- Туристическо дружество „Витоша“
- Дружество за телесно възпитание (спортно дружество)
- Дружество по стенография

За председател на федерацията с решение на учителския съвет от 28 февруари 1939 г. е избран преподавателят Григор Милков. Всяко дружество извършва строго регламентирани дейности, чрез които ангажира свободното време на учениците в извънкласни и извънучилищни мероприятия. За членство в дружеството се заплаща членски внос. Федерацията има отделни от училището счетоводни документи, като всяка година приема финансов отчет за приходите и разходите и за реализираните печалби или загуби от дейността на всяко дружество.

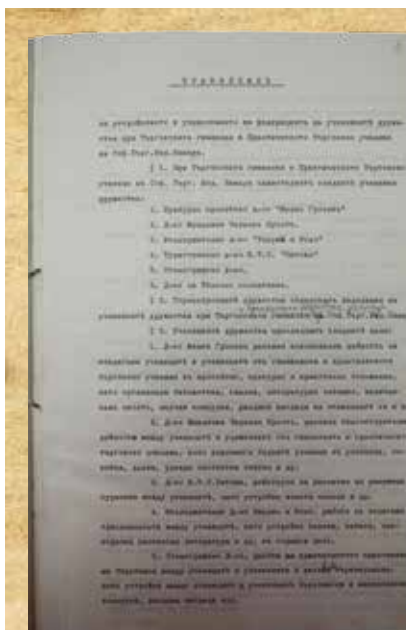
Културно-просветното дружество „Иван Грозев“ организира и отговаря за работата на училищната библиотека, провежда публични сказки, литературни четения, организира научни конкурси и раздава награди на отличилите се. Организира редовна седмична забава за учениците от гимназията, публични прожекции на развлекателни и научнопопулярни филми, отговаря за участието на гимназията в чествания на български писатели.

Дружеството „Червен кръст“ осъществява благотворителни инициативи за подпомагане на бедни ученици и сираци за Коледа и Великден. В началото на всяка учебна година закупува и дарява на бедните деца пособия, учебници и дрехи.

Туристическото дружество „Витоша“ подготвя и изнася популярни сказки за здравословния начин на живот, организира излети и туристически походи на Витоша.

Въздръжателното дружество „Разум и воля“ устройва сказки забави за налагане на трезвеността сред учениците, като препоръчва за четене съответната литература.

Стенографското дружество урежда конкурси по бързопис и машинопис.

Правилник за устройство и управление на ученическите дружества

Regulations of the structure and administration of the school societies

Протоколна книга на федерацията на ученическите дружества

Minute Book of the federation of the school societies

- Association for Physical Education (sports company)
- Society of Stenography

The teacher Georgi Milkov was elected as a Chairman of the Federation, by decision of the School Council of 28th February 1939. Each company had strictly regulated activities undertaken to engage students' free time in extracurricular activities. Company membership was paid by a subscription fee. The Federation had separate accounting documents from the school. Every year Income statement and Profit-and-loss statement of each company was adopted.

The Cultural and Educational Society "Ivan Grozev" organized and was responsible for the operation of the school library, the conducting of public lectures, literary readings, it organized scientific competitions and gave awards to outstanding students. The society organized regular weekly party for the High School students, public screenings of entertainment and popular-science movies. It was also responsible for the participation of the High School in the celebration of Bulgarian writers.

The "Red Cross" Society carried out charitable initiatives implemented to support poor students

Дружеството „Телесно възпитание“ организира спортния живот в училището, провежда вътрешноучилищни състезания по различни видове спорт, организира и тренира училищния отбор по футбол, който участва в междуучилищни състезания.

Всяко дружество се управлява от избрано на общо годишно събрание настоятелство, в което влизат от 5 до 15 членове. Всяка година 1/3 от състава на настоятелството се подновява. Негов ръководител е учител, избран от учителския съвет, а председател – ученик, избран от годишното общо събрание.

Съветът на федерацията на ученическите дружества се състои от всички ръководители и председатели на дружествата, членувачи във федерацията.

От месец юни 1939 г. летовището в град Златица преминава на подчинение на федерацията. Управлението, поддръжката и използването му се осъществява по приетия за целта правилник с протокол № 5 от 14 юни 1939 г. Приета е стойността на таксата, която се заплаща от летовниците, като от нея се освобождават социално слабите ученици.

Към Търговската гимназия е сформиран училищен духов оркестър, чиито изпълнения придават тържественост на всеки училищен празник. От 1939 г. до 1941 г. духовият оркестър на гимназията и учениците от

and orphans at Christmas and Easter. At the beginning of the school year it bought and donated supplies, books and clothes to poor children.

The Tourist Society “Vitosha” prepared and delivered popular lectures on healthy lifestyle, it organized trekking and hiking on Vitosha.

The Temperance Society “Reason and Will” worked to elevate sobriety among students by organizing lectures and parties and recommending relevant reading literature .

The Stenography Society held competitions on short-hand and typing.

The company “Physical Education” organized the sports life at school, it conducted internal competitions in various types of sports, it organized and trained the school football team to participate in interschool competitions.

Each society was managed by a board from 5 to 15 members, elected at the annual general meeting. Each year one-third of the Trustees should be renewed. It had as a head teacher appointed by the School Council, and the Chairman was a student elected by the annual general meeting.

The Council of the Federation of the students’ companies consisted of all managers and presidents of the companies, being members of the Federation.

Since June of 1939 the High School’s summer resort located in the town of Zlatitsa passed under the authority of the Federation. The management, maintenance and use of the holiday village has been carried out according to the Rules adopted with Protocol №5 of 14th June 1939. The value of the fee to be paid for holidaymakers was adopted. Very poor students were exempt from that fee.

A school brass band was established with the Trade High School, the performance of which set the mood and gave solemnity of each school celebration. From 1939 to

На излет

An excursion

последния курс, по настояване на Търговско-индустриалната камара, участват в празниците, посветени на покровителите на търговците и занаятчиите – св. Никола и св. Димитър.

През 40-те години редовно се организират екскурзии на Витоша и Люлин, пред учениците се изнасят здравно-образователни беседи, организират се публични прожекции на филми и вечерни забави, представят се нови книги.

1941, at the request of the Chamber of Commerce and Industry, the school brass band and the senior students participated in the celebrations of the patrons of traders and craftsmen St. Nicholas and St. Dimitar.

In the 40s, trips to Vitosha and Lyulin mountains were regularly organized, health education lectures were given to students and public screenings of movies and evening parties were thrown, new books were presented.

Юбилеен вестник на Търговската гимназия

The jubilee newspaper of The Trade High School

Учителски стажантски институт

През 1934 г. към гимназията е открит учителски стажантски институт. От годишен отчет на директора за 1941/1942 г. получаваме информация за методите на работа на стажантския институт. През първия учебен срок стажантите посещават уроците на образцовите преподаватели от Софийската търговска гимназия, през втория и третия учебен срок подготвят и изнасят уроци пред учениците под ръководството и методическите указания на образцовите учители. След всеки час се прави анализ на проведен урок. Работата на стажант-учителите и образцовите преподаватели се наблюдава и оценява от педагогически ръководител. В края на учебната година се провежда методическа конференция, на която педагогическият ръководител обсъжда и анализира работата на стажантите и техните наставници – образцовите преподаватели.

Teachers' Internship Institute

In 1934, a Teachers' Internship Institute was opened with the high school. From an annual report of the Principal for 1941/1942 we receive information about the working methods of the Internship Institute. During the first term the interns attended lessons of the exemplary teachers from the Sofia Trade High School; during the second and third term they prepared and gave lessons to students under the guidance and methodological instruction of the exemplary teachers. After each class, analysis of the held lesson were made. The work of the intern teachers and the exemplary teachers was observed and evaluated by an educational expert. At the end of the school year a methodical conference was held at which the educational expert discussed and analyzed the work of the interns and their mentors – the exemplary teachers. The overall supervision of the Internship Institute was committed by the Principal, Dr. Neycho Ivanov and his assistant

Общият надзор на стажантския институт се извършва от директора на гимназията г-р Нейчо Иванов и неговия помощник Коста Белчев. Тази нова дейност за гимназията издига още повече нейния престиж в София и България, защото освен елитно училище за икономисти, тя се превръща и в школа за учители по икономически дисциплини.

През учебната 1943/1944 година Софийската търговска гимназия е разделена на Първа мъжка търговска гимназия и Първа девическа търговска гимназия. Директор и на двете гимназии до неговото пенсиониране е г-р Нейчо Иванов.

Двете гимназии се помещават в една сграда – на „Розова долина“ № 1, до 1977 г., когато Търговският техникум се настанява в новопостроената сграда на бул. „Витоша“ № 91.

От започването на първата учебна година през 1913 г. до преломната за България дата 9 септември 1944 г. Софийската търговска гимназия подготвя 3 537 специалисти икономисти за нуждите на българската икономика и утвърждава своя авторитет като едно от най-елитните столични училища.

За изработването на материала са използвани:

1. Архивни фондове 539к и 29к, съхранявани в Дирекция „Регионален държавен архив“ – София
2. Снимков материал, предоставен от НФСГ
3. Снимков материал, предоставен от музей „Луканова къща“ в Пирдоп

Kosta Belchev. This new activity of the High School raised even more its prestige in Sofia and Bulgaria, because besides being an elite school for economists, it also turned into an academy for teachers in economic subjects.

In the school 1943/1944 year the Sofia Trade School was divided into First Trade Male High School and First Trade Girls' High School. Principal of both schools for several months, until his retirement, was Dr. Neycho Ivanov.

Both schools were housed in one building - on 1 Rose Valley Str., until 1977 when the Trade High School settled in its newly constructed building on 91 Vitosha Blvd.

From the beginning of the first academic year in 1913 until the turning point for Bulgaria on 9th September 1944 the Sofia Trade High School prepared 3,537 professional economists for the needs of the Bulgarian economy and established its reputation as one of the most elite schools in Sofia.

In preparing the material the following documents were used:

1. Archives 539k and 29k stored in the Regional State Archives, Sofia
2. Photos provided by NHSFB
3. Photographs provided by the museum “Lukanova house” in Pirdop

НАЦИОНАЛНА ТЪРГОВСКО-БАНКОВА ГИМНАЗИЯ

NATIONAL TRADE AND BANKING HIGH SCHOOL

Новаторство в обучението

Традиция от 100 години

Бъдеще на професионалисти

Гаранция за успех

New educational methods

Tradition of a hundred years

Best results in future

High quality professionals

НАЦИОНАЛНА ТЪРГОВСКО-БАНКОВА ГИМНАЗИЯ

ИСТОРИЯ И НАСТОЯЩЕ

1944–2013 година

40-те години на XX век

През септември 1944 г., в условията на започваща съветска окупация в България към края на Втората световна война, властта се поема от правителството на Отечествения фронт, доминирано от Комунистическата партия. Започват радикални преобразования, които засягат и българското учебно дело. Още през октомври 1944 г. е приета Наредба-закон за прочистване на учителския персонал в народните основни и средни училища и университетите, в резултат на която са уволнени или преместени към 2500 учители и са сменени директорите на всички 135 гимназии в страната. Специални комисиони преглеждат учебниците и ги цензурират съобразно възгледите на новата власт, премахнато е задължителното вероучение в училищата. След подписване на мирния договор в Париж през 1947 г., в България се създават още по-реални условия за реформиране на просветата в духа на доминиращата

NATIONAL TRADE AND BANKING HIGH SCHOOL

PAST AND PRESENT

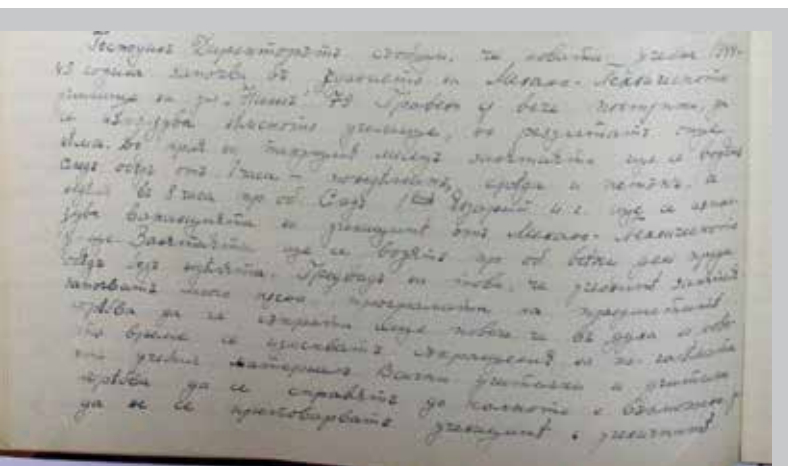
1944–2013

The 1940s

In September 1944, during the beginning of the Soviet occupation in Bulgaria at the end of the Second World War, the political power was assumed by the Fatherland Front, which was dominated by the Communist party. The latter turn of events enabled the initiation of reforms, including of the Bulgarian education system. In October 1944 a Ministerial Decree-Law for purging the teaching staff in the public primary, secondary schools and universities was adopted. As a result, 2,500 teachers were dismissed or transferred and the headmasters of all 135 high schools in the country were replaced. Special committees reviewed and censored the textbooks, transforming them in a way that corresponded to the new government's views and beliefs. Compulsory religion teaching in schools was abolished as well. After the signing of the Paris Peace Treaty in 1947, in Bulgaria real circumstances for reforming the education in the spirit of the dominating Marxist-Leninist ideology arose. The new Bulgarian Constitution of 4 December 1947 stated that primary education was compulsory and free of charge and education in general was secular and had to be conducted in public schools.

The War period during the 1944-1945 school year was particularly hard. In the First Trade High School for Girls the classes did not start until 24th of December 1944, and lessons were conducted in a different premise – the Mechanical Technical School (located at the former “Nishka” and “Opalchenska” streets), because the building situated on “Rozova Dolina” Str. was occupied by military forces since September and was later used as a military hospital.

In the building, accommodating the High School, 12 rooms were used 4 days a week – on Mondays, Wednesdays, Friday afternoons and Sunday mornings. According to this schedule VII, VIII, and VI junior high school classed (practice-related units at the High School) had a total of 65

Из протокол № 2 от 24.12.1944 г. на Учителския съвет на гимназията, с данни за обучението в сградата на Механотехническото училище

Protocol № 2 from 24.12.1944 of The High School's Teachers' Council; It contains information about teaching in the building of the Mechanical Technical school

Марксистко-Ленинска идеология. В новата българска конституция от 4 декември 1947 г. е записано, че основното обучение е задължително и безплатно, а образованието като цяло е светско по характер и се извършва в гържавни училища.

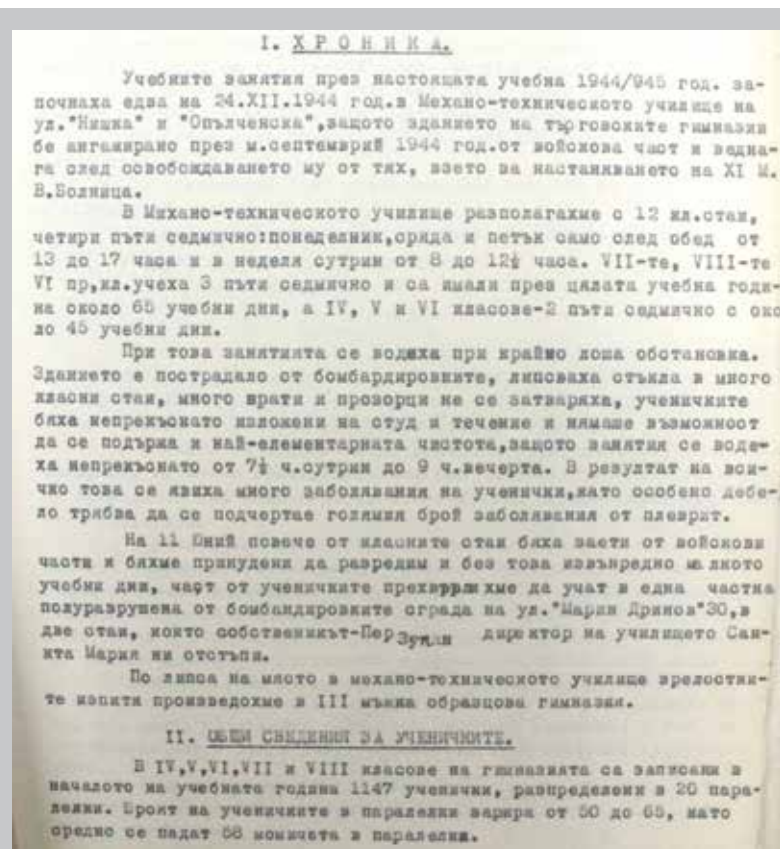
Военновременният период е преживян изключително тежко през учебната 1944/1945 г. В Първа девическа търговска гимназия годината започва едва на 24.12.1944 г., а уроците се провеждат в сградата на Механотехническото училище (на тогавашните улици „Нишка“ и „Опълченска“), тъй като в собствената сграда на ул. „Розова долина“ № 1 е настанена войскава част от месец септември с. г., а впоследствие – военна болница.

В сградата, в която се погласява гимназията, се използват 12 стаи четири дни в седмицата – понеделник, сряда и петък следобяд и неделя сутрин. По тази схема VII, VIII и VI практически клас имат реални 65 учебни дни, а IV, V и VI клас, които учат два дни в седмицата – реални 45 дни за учебната година. Поради нанесените от бомбардировките щети сградата на Механотехническото училище не предоставя благоприятни условия за провеждане на учебния процес – липсват стъкла, студено е, учи се на течение, което води до сериозна заболяемост сред учениците. Поради тези трудности една част от тях са прехвърлени в друга сграда, макар и тя да е полуразрушена (на ул. „Марин Дринов“ № 30), отстъпена временно от училище „Санта Мария“, а зрелостните изпити се провеждат в сградата на Трета мъжка гимназия.

През тази учебна година броят на учениците е 1147, от които само 136 са от провинцията, а останалите – от София. Разпределени са в 20 паралелки, по 50–65 девойки в клас. Някои ученици напускат, други остават да повтарят, а зрелостни свидетелства получават 119. Средният успех на гимназията е Добър 4.20.

Въпреки крайно тежките обстоятелства ученици с по-слаб успех са организирани в групи и са занимавани допълнително от преподаватели или от свои съученици с по-добър успех. Тази практика продължава и през следващите години. Организирани са извънредни занимания за напреднали по френски език, на които се четат реферати.

school days; while IV, V and VI classes had lessons two days a week, which resulted in a total of 45 school days throughout the whole academic year. As a result of the bomb attacks, the building of the Mechanical Technical School itself was severely damaged – there were no windows, and the cold and draughts caused serious illnesses amongst the girls. Because of the above difficulties, some of the girls were transferred to another building, although partly destroyed (on 30 “Marin Drinov” Str.), temporarily given by school “Santa Maria”; the final matriculation examinations were held in the building of the Third High School for Boys.

Годишен отчет на директора на гимназията за учебната 1944/1945 г. за провеждане на обучението в сградите на Механотехническото училище и училище „Санта Мария“, както и за други трудности на военновременния период

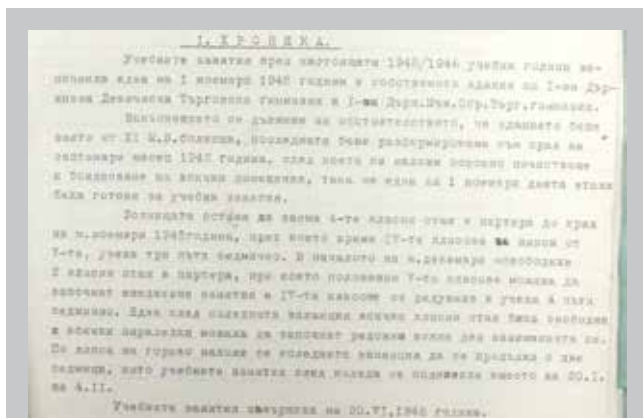
The Annual Headmaster's Report for the academic year 1944-1945, with information confirming that the educational process is conducted in the building of the Mechanical Technical school, the building of St. Maria School as well as data, representing other difficulties during the war period

During that school year, the number of female students was 1,147, of which only 136 were from the countryside, and the remaining were from Sofia. They were organised into 20 classes, with 50-65 girls in each class. Some pupils left the school,

Изненадващо богата за тази необичайна учебна година е извънкласната дейност. Възстановени са някои от гружествата – „Червен кръст“, културно-просветното и туристическото гружество. Изготвени са 47 реферата, проведени са 14 забави сред ранени войници, посетени са болници, където се раздават сладки и гребни погаръци. Много активно е включването на ученички и учители в т. нар. „Заем на свободата“, като събраната сума възлиза на 1 385 000 лева. Според Наредба-закон от 1945 г. гражданите са задължени да предоставят заем на държавата, с който се цели покриване на извънредните разходи в следвоенния период. За целта Министерството на финансите емитира облигации с лихвен процент 5,5 %, които трябва да бъдат изплатени за 15 години.

От учебната 1944/1945 година гимназията е под ръководството на Министерството на търговията и промишлеността. Дългогодишният директор г-р Нейчо Иванов е в отпуск по болест за няколко месеца, след изтичането на който е пенсиониран. От 01.05.1945 г. за директор е назначена Божана Генова.

Учебната 1945/1946 година също започва със закъснение – на 01.11.1945 г. Учениците се завръщат в сградата на ул. „Розова долина“ № 1, която се нуждае от спешно почистване и боядисване. Отново е въведен извънреден учебен график за някои класове, които учат само 4 дни в седмицата.

Годишен отчет на директора на гимназията за 1945/1946 г. с данни, че паралелките от IV клас учат три пъти седмично през годината

The Annual Headmaster's Report for 1945–1946 school year, containing information confirming that the IV graders study three times per week during the academic year

others remained to repeat classes, and 119 graduated. The average High School GPA was Good 4.20. Despite the very difficult situation, pupils with poorer grades were organised in groups and extracurricular classes with teachers or better prepared classmates were conducted. This practice continued during the following years. Special classes were organised for advanced students in French, where papers were read.

Extracurricular activity was surprisingly high during that extraordinary school year. Some of the organisations were re-established – “Red Cross”, The Organisation for Culture and Education and the Tourist Organisation. 47 papers were written, 14 parties were held with wounded soldiers, and hospitals were visited, where sweets and small gifts were given away.

Extremely high activity was demonstrated by pupils and teachers in the so-called “Freedom Loan” and the total amount collected amounted to BGN 1,385,000. Pursuant to the Decree-Law of 1945, citizens were required to provide a loan to the state, intended to cover extraordinary expenditure during the post-war period. For that purpose the Ministry of Finance issued bonds with a 5.5% interest rate, which had to be repaid in 15 years.

Since the 1944–1945 school year, the School was put under the authority of The Ministry of Trade and Industry. Dr. Neycho Ivanov, who had been a headmaster of the school for many years, was absent for a few months on sick leave, on the expiry of which he retired. On 1 May 1945 the new headmistress Bozhana Genova was appointed.

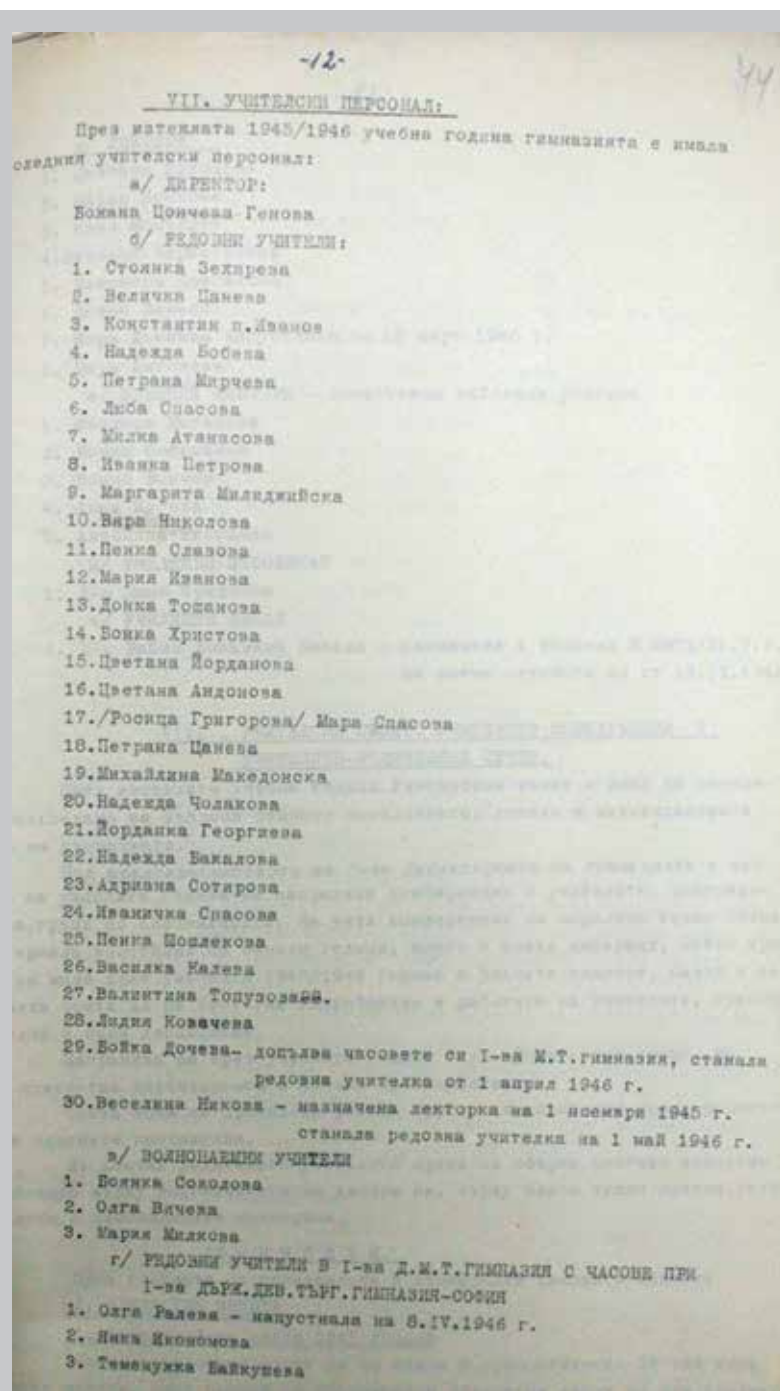
The 1945/1946 academic year also started with a delay – on 01.11.1945 the students returned to the building on 1, “Rozova dolina” Street, which needed an urgent cleaning and redecorating. An extraordinary schedule was introduced again for some classes, which studied only 4 days a week.

The normal course of studying was restored completely after the Christmas break, although the lack of fuel called for longer winter holidays. The school employed 30 regular and 3 freelance teachers – teachers hired temporarily. The same number of teachers came to teach classes in the Trade High Schools for Girls from the Trade High School for Boys. The school had a school doctor and a dentist. That year, 1,061 pupils were organised into 25 classes between 42 and 49 girls in each class. 25 subjects were studied and the average GPA was Good 4.25.

Учебният ритъм се възстановява напълно едва след Коледната ваканция, макар липсата на гориво да налага удължаването ѝ. Редовните учители са 30, има трима волнонаемни и още толкова от Първа държавна мъжка търговска гимназия, които имат часове и в Девическата. В училището има лекар и зъболекар. През тази учебна година учениците са 1061, разпределени в 25 паралелки, по 42–49 във всяка. Изучават се 25 предмета, а средният успех е Добър 4.25.

Много активна е извънкласната дейност, която се организира от Единния младежки общоученически съюз (ЕМОС) и неговите секции „Червен кръст“, Въздържателно и туристическо дружество. Издадени са 92 стенвестника, организират се посещения на кино, в Народния театър, честват се бележити дати като Освобождението на България, Деня на Червената армия и годишнини на писатели и революционери. Провеждат се литературно-музикални и танцувални забави, организира се банкет със сладкиши, приготвени от учениците. Разгръща се благотворителна дейност, като се събират пари за подпомагане на бедни ученици (на някои се плаща абонамента в кооперативната гостилница, купуват се продукти и лекарства за бедни и болни ученици и гр.).

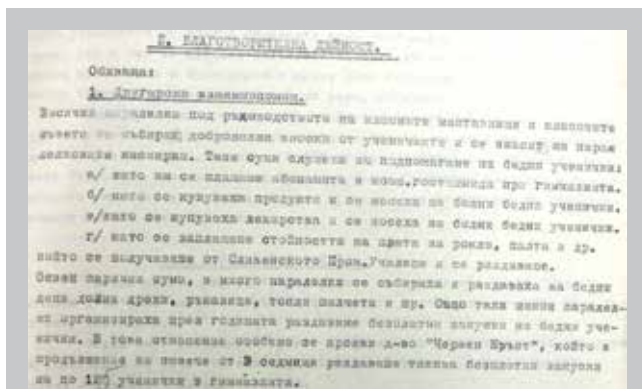
Девоиците посещават болници, сиропиталища, приюти, носят подаръци и цветя, изнасят програми. Всеки ден е организирано дежурство на ученици в „Дома на слепите“, където те помагат на слепите деца да научат уроците си, като им ги четат. Активно работи и бюфетът, където пак се проявява ученическата самоинициатива – правят се и се продават сандвичи, а със събраните пари се разгръща благотворителна дейност. Благотворителността продължава да се развива и през следващите години в различни направления – купуват се лекарства, продукти за бедни и болни ученици, топли грехи и гр. Мъжката и Девическата търговска гимназия, обитаващи една сграда, имат обща кооперативна гостилница, където се раздава храна от ноември до юни. Броят на кооператорите е 200 – ученици, ученички и учители. Продължава да функционира летовището в гр. Златица, което също е общо за двете гимназии, но желаещите да летуват надвишават капацитета му и затова се използва лагерът на ЕМОС в гр. Берковица. От 1949 г.

Из годишен отчет на директора на гимназията за 1945/1946 г. с данни за редовните и волнонаемните учители (наетите на временна работа)

From the Annual Headmaster's Report for 1945-1946, containing information about the regular teachers and the freelance teachers - teachers hired temporarily

Very active extracurricular activities were organised by the Unified Youth School Union (UYSU) and its sections – “Red Cross”, Temperance and Hiking Society. 92 wall-newspapers were issued, visits to cinemas and the National Theatre were organised and notable dates such as the

Отчетен доклад на директора за 1945/1946 г. с данни за благотворителната дейност

The Annual Headmaster's Report for 1945–1946, containing information on the school's charity work

летовището преминава към Министерството на народното здраве.

Като цяло в първите две следвоенни години учебно-възпитателният процес не изпитва особени притеснения от новите политически фактори. Все пак в развитието на Първа девическа търговска гимназия започват да се отразяват обществените промени, менгенция, която за пръв път се прокрадва в доклада, изнесен от директора Божана Генова през 1946 г. на тема „Новото училище и новият учител“. През следващите години идеологизацията се засилва – ученичките масово участват в митинги и манифестации, лавинообразно се издават стенвестници (556 броя само за учебната 1946/1947), въведен е час по политическа просвета, партийната организация при гимназията оказва непосредствена помощ в учебно-възпитателния процес. Появяват се случаи на ученички, наказани за политически провинения – едната за направено изказване, че скоро ще свърши управлението на комунистите и ОФ, а другата, защото се е подиграла „с името на най-добрия човек в света – другаря Сталин“.

От 15.09.1946 г. гимназията е преименувана на Първа държавна девическа търговска гимназия. Три години по-късно, на 15.09.1949 г., се извършва поредна промяна в наименованието – Първа девическа търговско-стопанска гимназия, а ръководството ѝ преминава към Министерството на народната просвета.

Впоследствие развитието на гимназията е в съответствие с приетия през септември 1948 г. Закон за народната просвета, чиято

Liberation day, the day of the Red Army and anniversaries of famous writers and revolutionaries were celebrated. There were literary, musical and dance entertainments. A banquet was organised and sweets prepared by the school girls were given out. Charity activities were launched raising funds to help poor pupils (subscriptions in the cooperative canteen were paid to some, goods and medicines were bought for the poor and sick pupils, etc.).

Schoolgirls were visiting hospitals, orphanages, shelters, bringing gifts and flowers, and delivering programs. There was a daily duty of the schoolgirls in the “Home for the Blind”, where they helped the blind kids in their studies by reading to them. There was a school buffet where the students' self-initiative was shown again – sandwiches were made and sold, and the collected funds were used for charitable activities. The charity work continued to evolve in the coming years and undertook all kinds of new different directions – medicines, goods and clothes were bought for the poor and sick students. The Trade High School for Boys and The Trade High School for Girls, which occupied same building, had a Cooperative canteen, where food was given from November until June. The number of the cooperative members was 200 – girls, boys and teachers. The holiday resort in Zlatitsa, Bulgaria, which was also common for both schools, continued functioning, but the candidates willing to spend summer vacation there were more than its capacity and the camp of UYSU in Berkovitsa, Bulgaria was used as well. In 1949 the holiday resort became part of the Ministry of Public Health.

The educational process as a whole did not face any impediments by the new political milieu during the first two post-war years. Nevertheless the social changes began to reflect in the development of the First Trade High School for Girls. This trend became visible first in the report “The New School and The New Teacher” submitted by the Headmistress Bozhana Genova in 1946. In each subsequent year the ideology grew stronger – the female students were participating in large numbers in demonstrations and parades, a considerable number of wall-newspapers were issued (556 issues in 1946/1947 alone), Political Education (civic) classes were incorporated, and the Communist party organisation at the school was affecting immediately the learning and educational process. There were cases of school girls punished for political offenses – one for stating

основна образователна цел е осигуряването на „всестранно физическо и духовно развитие на децата в духа на социализма“. Това се осъществява чрез включване на учениците от горната образователна степен в казионни организации като СММ (Съюз на народната младеж), ДСММ (Димитровски съюз на народната младеж), а по-късно и ДКМС (Димитровски комунистически младежки съюз). Функционират 37 политически и 5 научни кръжока. Обучението има партийна насоченост, възниква се непримиримост към класовия враг. Дава се превес на професионално-техническото образование за сметка на общообразователното.

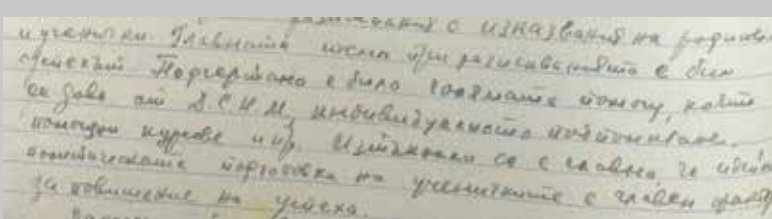
that the era of communism and the Fatherland Front would soon come to an end, and the other for mocking “the name of the best man on earth – Comrade Stalin”.

On 15.09.1946 the high school was renamed to First State Trade High School for Girls. Three years later, on 15.09.1949, the name of the school was changed again to First Trade and Economy High School for Girls and its management became part of the Ministry of Public Education.

Thereafter, the development of the High School was in compliance with the Public Education Law adopted in September 1948. The basic educational target was the providing of “diverse physical and spiritual progress of children in the spirit of socialism”. This was accomplished by involving the students from secondary schools in mainstream organisations as the NYU (National Youth Union), the DNYU (Dimitrov’s National Youth Union) and later in the DCYU (Dimitrov’s Communist Youth Union). 37 political and 5 scientific clubs were functioning. Training had political orientation; intolerance to the class enemy was instilled. Vocational and technical education was expanded at the expense of general education.

During the 1950/1951 academic year practice-related training was held in the companies “Clothing and Footwear”, State Trade Enterprise, Labour and Cooperative Farm, MTS (Mechanic Tractor Station). All this helped training, bearing in mind that there were no textbooks for subjects such as accounting and planning. In this spirit, teachers in the Bulgarian, Russian, French and German languages, Business correspondence and Commercial arithmetic from the four business schools in Sofia attended conferences, where colleagues shared their experience.

The number of female students at the end of the decade ranged from 690 to 890, the regular female teachers were around 30 and a few male teachers from the High School for Boys had classes in the High School for Girls. With some exceptions teachers were university graduates. On 18.01.1950 Anastasia Ilieva Dolapchieva was appointed as a new school headmistress. The number of classes was between 20 and 23, the weekly workload was great – 32 to 34 lessons

Из Протокол № 3 от 26.11.1949 г. на Учителския съвет на гимназията, с данни за значимата роля на ДСММ и идейно-политическата подготовка на ученичките за повишаване на успеха им

Protocol №3 of 26.11.1949 of the High School’s Teachers’ Council, containing information about DCYU’s (Dimitrov Communist Youth Union) significant role and the ideological and political preparation of the schoolgirls aiming towards increasing their GPAs

През учебната 1950/1951 година за пръв път се провежда производствена практика в предприятията „Облекло и обувки“, Държавно търговско предприятие, ТКЗС (Тругово-кооперативно земеделско стопанство) и МТС (Машинотракторна станция), която подпомага обучението, като се има предвид, че по учебните предмети счетоводство и планиране няма учебници. В този дух са проведените конференции на учители от четирите търговски гимназии в София по български, руски, френски и немски език, по търговска кореспонденция и търговско смятане, на които колегите обменят опит.

Броят на ученичките към края на десетилетието варира между 690–890, редовните учителки са около 30, а няколко учители от мъжката гимназия имат часове и в девическата. С малки изключения преподавателите са с висше образование. На 18.01.1950 г. за директор на училището е назначена Анастасия

Доланчиева. Броят на паралелките е между 20 и 23, седмичната натовареност е голяма – от 32 до 34 часа. За пръв път са въведени ученически бележници.

Организиран се екскурзии по разнообразни маршрути в България до исторически селища – Пловдив, Карлово, Търново, Русе и др. Любими развлечения са литературно-танцовалните и литературно-музикалните забави на Коледа и други празници. Много активна е физкултурната дейност. Гимназиалните отбори по шах и баскетбол са републикански шампиони.

50-те и 60-те години на XX век

През 50-те години за пръв път след Втората световна война в България се постига стабилизиране на просветното дело, свързано с ликвидирани на неграмотността сред пълнолетното население и етническите малцинства. Стабилизацията се дължи на корекциите в учебните планове и програми и въвеждането на т.нар. „единно училище“, обединяващо началното и гимназиалното образование в цялостен завършен процес. През 1952 г. с постановление на ЦК на БКП и на кабинета, оглавен от Вълко Червенков, се дават указания за подобряване на системата на обучение – подготовка и планиране на уроците, прилагане на индивидуалния подход и Марксистко-Ленинската идеология в обучението, с което се прави успешен опит за въвеждане на съветската образователна система в България.

В духа на тези решения от януари 1952 г. средните професионални училища се трансформират в техникуми и Първа девическа търговско-стопанска гимназия започва да се нарича Девически стопански техникум. От 15.09.1953 г. се извършва поредното преименуване на нашето училище – Девически икономически техникум, и се въвеждат два семестъра – летен и зимен, като това положение се запазва до 1961 г.

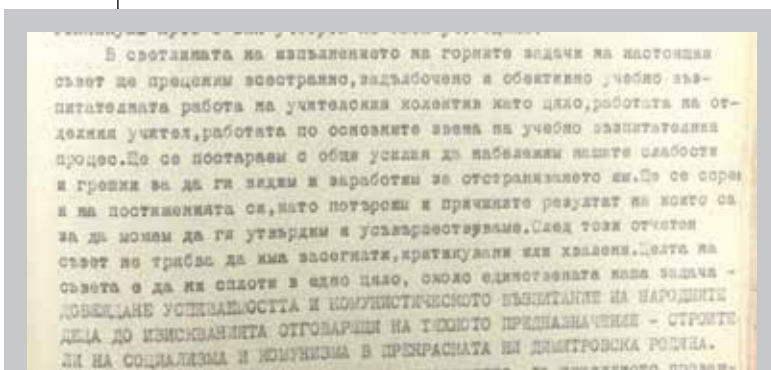
В техникума се подготвят икономисти, счетоводители, стенографи и машинописци за нуждите на търговията, промишлеността, банките, селското стопанство и

weekly; school report cards were introduced for the first time.

Trips were organised along various routes around Bulgaria to historical places, such as Plovdiv, Karlovo, Tarnovo, Ruse and others. Dance-literary and literary-musical parties at Christmas and other holidays were popular entertainment. Physical activity was very active. The High School chess and basketball teams were national champions.

The 1950s and 1960s

During the 1950s for the first time since the Second World War Bulgaria achieved stabilisation of education connected with the elimination of illiteracy among the adult population and ethnic minorities. This process of stabilization was due to adjustments in the curricula and the introduction of the so-called “Unified school”, combining primary and secondary education in an overall finished process. In 1952 a Decree of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party and the government headed by Valko Chervenkov provided guidelines for improving the system of education – for preparation and planning of lessons, applying the individual approach and the Marxist-Leninist ideology in education, thus making a successful attempt to introduce the Soviet educational system in Bulgaria.

Из доклад на директора за 1951/1952 г. с данни за успеваемостта и комунистическото възпитание на „народните деца“

From the Headmaster's Annual Report 1951-1952, containing data for the success of communist education scheme for the “nation's children”

In the spirit of these decisions from January 1952 secondary vocational schools were transformed into technical high schools and First Trade and Economy High School for Girls came to be called

администрацията. Характерна е липсата на тежкост в учителския състав, учителите са между 30 и 35 на брой, а учениците са 850–900. Техникумът се намира в челните редици на софийските училища благодарение на добрата дисциплина и високия успех на своите възпитаници. Продължава да се провежда производствена практика за III и IV курс в ДИП „Винпром“, фабрика „България“ и други предприятия.

Активно работи младежката организация, развива се художествената самодейност. Едно от най-големите постижения е на хоровата формация от 150 ученички, която е районен и градски първенец и получава Първа национална награда по време на Младежкия фестивал през 1957 г. С многобройни изяви е и ансамбълът за народни танци. Изключително активна е спортната дейност. Девойките поставят републикански рекорд по щафетна обиколка на Народното събрание.

Засилва се идеологизацията на възпитанието, системно се коментира „гигантския сблъсък между хищническия американски и английски империализъм и фашизъм, готвещ се да запали Трета световна война“. Учениците масово членуват в ДСНМ, която се ръководи от Партийната организация в училището.

Сериозни промени в българското образование настъпват в края на 1958 г. под влияние на приетия в СССР Закон за укрепване на връзките на училището с живота. В духа на съветизацията на образованието ни през юли 1959 г. Народното събрание приема български закон с идентично съдържание. В него се определя, че след основното образование се изграждат три вида средни училища – средни политехнически (гимназии), техникуми и средни професионални. Съгласно него са създадени 4 управления в Министерството на просветата и културата, едно от които е „Професионално образование“. По негова инициатива се предвижда производствено обучение – между 5 и 12 часа седмично в предприятията, за учениците от IX–XI клас. През 1960 г. са преработени учебните планове за техникумите и е изработен Правилник за провеждане на производственото обучение, а Министерството изготвя списък на специалностите за техникумите и професионално-техническите училища. През 1962 г. на Първия конгрес на българските учители е създадена концепция за „Средното

Business Technical High School for Girls. On 15th September 1953 the School was renamed yet again to Economic Technical High School for Girls, and two semesters – summer and winter – were introduced, a practice that lasted until 1961. The High School prepared economists, accountants, stenographers and typists for the needs of commerce, industry, banking, agriculture and administration. Typical for that period was the permanent teaching staff, the number of teachers was between thirty and thirty-five, and female pupils were between 850 and 900. The good discipline and high success rate of female students resulted in increasing of the school's rank – the School came to the forefront of Sofia's schools. The practice-related training in III and IV class was continued at State Industrial Company “Vinprom”, “Bulgaria” factory and other companies. The youth organisation worked actively and individual art activities made progress. One of the biggest achievements belonged to the choral ensemble of 150 female students. The girls were regional and city champions of the year and the ensemble received the First National Award at the Youth Festival in 1957. The folk dances ensemble also competed on various occasions. Sports activities were very widespread. Girls set a Republican record in the baton tour of the National Assembly.

The ideologization of education was increasing; the “giant battle between the predatory American and British imperialism and fascism which was preparing to light up a Third World War” was consistently commented on. Most of the pupils joined the DCYU, which was managed by the communist Party organisation at the school.

By the end of 1958 significant changes in the Bulgarian education occurred under the influence of the adopted USSR Law for Strengthening the Bonds of School with Life. In the spirit of the Sovietisation of education, in July 1959 the National Assembly passed a Bulgarian Law with identical content. It states that 3 types of secondary schools shall be set up to follow primary education – Secondary Polytechnic (high schools), Technical High Schools and Secondary Vocational Schools. In accordance with it 4 divisions were established at the Ministry of Education and Culture, one of which was “Professional (vocational) Education”. It was at its initiative that practice-related training in enterprises was introduced for the students from IX to XI class, which lasted from five to twelve hours a week.

професионално-техническо училище“. Според нея завършилите СПТУ получават правото да продължат обучението си във висши учебни заведения.

Много характерно за периода е носенето на задължителна униформа, която се състои от черни престилки, ушити от брилянт, с регламентирана дължина и с бели якички. Изрично се изискват бежови чорапи и черни обувки на ниски токове (до 4 см).

In 1960 the curricula of technical high schools were revised and Regulations for conducting production-related training were developed. The Ministry prepared a list of specialties for technical high schools and vocational schools. In 1962 at the First Congress of the Bulgarian Teachers the concept of “Secondary professional and technical high school” (SPTHS) was established. According to it, the graduates of SPTHS had the right to continue their studies at universities.

The wearing of a uniform, which consisted of black diamond aprons (with regulated length) with white collars, was very typical of the period. Beige socks and black shoes with low heels (up to 4 cm.) were explicitly required.

Wearing makeup was forbidden, and hair had to be cut shortly. In the event of any violations of these rules, as well as for other offenses that were not in line with the Rules of the school, after a thorough discussion by the Teachers Council the grade for student’s behaviour was reduced: from exemplary to good, from good to satisfactory or unsatisfactory. On the opposite – if students had excellent grades, good behaviour and excellent Komsomol activity, they were encouraged with awards.

In 1960 the Economic Technical High School for Girls received the flag of “Best organization for cultural behaviour” by DCMS.

The extracurricular activity was struggling due to the fact that the Economics and Evening Technical High Schools were occupying the school’s building. This caused the division of the education schedule in three shifts. Since 1962/1963 the extracurricular activities often were taking place outside the building. The performances of the school choir, which since 1950 was first in the region, city champion in Sofia and a republican champion during 1961/1962 academic year, were very intensive and reaped results. During the 1961/1962 academic year the choir was invited to festive meetings in the Bulgarian News Agency and the Ministry of Trade, and also took part in broadcasts on

Ученички в двора на техникума през 1973 г. и 1985 г.

Schoolgirls in the Technical high school’s yard in 1973 and 1985

Носенето на грим е забранено, а косите трябва да са късо подстригани. При нарушаване на тези правила, както и за други простъпки, които не са в съответствие с Правилника на училището, поведението на ученика след обсъждане от Учителския съвет се намалява: от примерно на добро, от добро на задоволително или незадоволително. Обратно – за отличен успех, примерно поведение и отлична комсомолска дейност учениците се поощряват с награди.

През 1960 г. Девическият икономически техникум получава от Районния комитет на ДКМС знамето на „Организация – първенец по културно поведение“.

Извънкласната работа се затруднява от обстоятелството, че в училищната сграда се помещават още Икономическият и Вечерният техникум. По тази причина се учи на три смени, а от 1962/1963 г. извънкласната

гейност често се провежда извън сградата. Много интензивни и резултатни са участията на училищния хор, който от 1950 г. е непрекъснат първенец на района, градски първенец на София и републикански първенец през учебната 1961/1962 г. (през същата година е поканен на тържествени събрания в Българската телеграфна агенция и Министерство на търговията, взема участие в предаване по Българската национална телевизия, изнася традиционни концерти в зала „България“).

През учебната 1960/1961 година техникумът става първенец в съревнованието по Призива на стоте физколектива (физкултурни колектива) в София.

Всяка година учениците извършват доброволен бригадирски труд. През учебната 1961/1962 г. бригада се провежда в селата Долна баня и Костенец, където берат малини, вадят цвекло в Костинброд, почистват стадион „Раковски“ в столицата или ремонтират чинове в техникума. 500-те ученички, които са на бригада в с. Костенец, изработват 3 000 лева и ги внасят в сметката на родителския комитет при училището. През 1962/1963 г. 400 ученички работят в ТКЗС-та в селата Долна баня, Кулата и Чучулигово.

От 01.09.1964 г. Девическият икономически техникум в организационно и методическо отношение преминава към Министерството на просветата, а се финансира от Министерството на вътрешната търговия и услугите. През учебната 1963/1964 година за директор е назначен Петко Каломенски, който изпълнява длъжността в продължение на почти 18 години. Училището започва да се нарича Търговски техникум.

През 1963 година, във връзка с 50-годишнината от създаването на училището, то е наградено с орден „Кирил и Методий“ – първа степен, а директорът на техникума Анастасия Долапчиева и заместник-директорът Иванка Стоева – с орден „Кирил и Методий“ – втора степен.

От учебната 1964/1965 г. се извършва прием на ученици в 7 паралелки по специалностите: „Икономика и отчетност на вътрешната и външната търговия“ с 4-годишен курс на обучение (подготвя икономист-счетоводители) и СПТУ „Търговия“ с 3-годишен курс на обучение (подготвя търговски работници).

the Bulgarian National Television. It was also giving traditional concerts in “Bulgaria” Hall.

During the 1960/1961 academic year the technical high school became a champion in the competition The 100 sport collectives challenge in Sofia.

Година	Къде	Канно	Обща с/от на общ.ползване на тр.
1959г.	1. В стопанството на ННН по животновъдство	полска работа	500 лв.
	2. в Техникума/заедно със СПТ/	бондясване на стени с постла боя, врати и докла с бяла боя	2200 лв.
1960г.	1. В стопанството на ННН по животновъдство	полска работа	600 лв.
1961г.	2. в Техникума	ремонт на чинове	150 лв.
	1. В стопанството на ННН по животновъдство	полска работа	300 лв.
	с.Костинброд		
	2. В стопанството на ТКЗС с.Костенец	брига в малини	3115 лв.
	3. На стадион "Раковски"	почистване	240 лв.
	4. В ННН-Костинброд	вадено на цвекло	120 лв.

Справка от Девическия икономически техникум до Благоевски районен народен съвет от 28.03.1962 г. с данни за доброволния бригадирски труд

Information from the Economic Technical High School for Girls to the Blagoev district council from 28.03.1962, containing data regarding the voluntary labour

Each year schoolgirls participated in voluntary Brigades. During the 1961/1962 academic year students worked in the villages of Dolna Banya and Kostenets where they were picking raspberries, pulled beetroot in Kostinbrod, cleaned stadium “Rakovski” in the capital city and repaired desks at School. The 500 schoolgirls, who were on a brigade in Kostenets village, raised BGN 3,000 and put them into the Parents’ Committee account of the School. In 1962/1963 400 schoolgirls worked in Cooperative Farms in the villages of Dolna Banya, Kulata and Chuchuligovo.

On 01 September 1964 the Economic Technical High School for Girls was transferred organisationally and methodologically under the custody of the Ministry of Education, but was funded by the Ministry of Domestic Trade and Services. During the 1963/1964 academic year Petko Kalomeniski was appointed as headmaster. He occupied

С цел професионализиране на основното и средното образование през 1964 г. в Народна република България е приет нов учебен план, в изпълнение на който към учебната 1965/1966 година броят на техникумите достига 261, а на професионалните училища – 329, въвежда се повсеместна кабинетна система по всички учебни предмети.

70-те, 80-те и 90-те години на XX век

В края на 60-те и през 70-те години на XX век продължават особените грижи на държавата за професионалното обучение за сметка на общообразователното. Това рефлектира върху развитието на Търговския техникум. През 1971 г. са създадени нови учебни планове и са обособени специалностите: „Икономика и отчетност на вътрешната търговия и материално-техническите средства“, „Икономика и отчетност на външната търговия“ и СПТУ „Търговия“.

В специалността „Търговия“, която дава професионална квалификация продавач, касиер или управител на търговски обект, се изучават следните специални предмети: търговско смятане и изчислителна техника; отчетност в търговията; икономика и организация на търговията и на търговските обекти; основи на икономическите знания; основи на гражданското, трудовото, финансовото и наказателно право; стокосъзнание; основи на естетиката и рекламата.

Провежда се практика за II и III курс – 4 седмици по 46 часа. Курсът на обучение завършва с държавни изпити по български език – писмен и усъен, по математика – писмен и усъен, и по западен език – усъен. Полагат се квалификационни изпити по икономика и организация на търговията и търговските обекти и по стокосъзнание, които са усъни.

В този период учителите са 42, от тях 25 са по общообразователните предмети и 17 – по специалните, броят на учениците варира между 800 и 950. През учебната 1967/1968 г. броят на учителите достига 47, а на учениците – 946. Учениците се приемат само по диплома, но постепенно се оформя убеждението, че е необходим конкурсен изпит, за да се направи по-качествен подбор.

Много учители са с висока квалификация и участват в написването на учебници за

this position for nearly eighteen years. The school was given the name Trade Technical High School.

In 1963, on the occasion of the School's 50th Anniversary, it was awarded the "Cyril and Methodius" First Degree Order. The Principal of the Technical High School, Anastasia Dolapchieva and the Deputy Principal, Ivanka Stoeva, were awarded the "Cyril and Methodius" Second Degree Order.

From 1964/1965 academic year, the enrolment of students in 7 classes in the following specialities started: "Economics and Accounting of Domestic and Foreign Trade" with a four years course of study (preparing economists - accountants), and Secondary Vocational Technical School "Trade" with a three year course of study (preparing trade workers).

In 1964 a new curriculum aimed at professionalising the primary and secondary education was introduced in the People's Republic of Bulgaria. As a result of its implementation, during the 1965/1966 academic year the number of technical high schools in the country reached 261 and the vocational schools were 329. A widespread study room system for all subjects was introduced.

The 1970s, 1980s and 1990s

At the end of the 1960s and throughout the 1970s the government's attention to the vocational education at the expense of the general education continued. This affected the development of the Trade Technical High School. In 1971 new school curriculum was introduced and new specialities were developed: "Economics and accounting of internal trade and material and technical resources", "Economics and accounting of foreign trade" and Secondary Vocational Technical School "Trade".

In "Trade", which gave the professional qualification of a salesperson, cashier or manager of trading units, the following specialized subjects were taught: Trade Mathematics and Calculating Technique; Accounting in Trade; Economics and Organization in Trade and Trade Units; Introduction in Economic Knowledge; Introduction to Civil, Labour, Financial and Criminal law; Product Knowledge; Introduction to Aesthetics and Advertising.

A summer practice seminars for second course were held – four weeks with forty-eight hours per week, and for third course with the same amount of time – a production practice seminars were held. The course of study finished with state

икономическите техникуми и в изготвянето на учебните планове. Голяма част от преподавателите по общообразователните предмети разнообразяват формата на урока. Например учителите по история се опират в урочната работа на наблюденията на учениците в музея. Пред учениците се изнасят серия от лекции, организират се вечери, посветени на творчеството на Христо Ботев, Иван Вазов, Йордан Йовков. Изнасят се и много открити уроци.

Организацията на производствената практика се планира предварително, провежда се в базови предприятия, където става за познаването с практиката на планиране и отчетност. Практикува се в предприятия като Централния универсален магазин (ЦУМ), „Домашни потреби“, „Облекло и обувки“, ГТП „Топливо“ и др.

В училището има разнообразни кръжоци – по рецитация, руски език, физика, стенография, политическа икономия, основи на марксизма, история на Работническия младежки съюз (РМС), Устав на ДКМС (ръководи се от ученичка), хор, история на музиката, счетоводство, фото дело, история, френски език и др.

В периода 1973–1977 година образованието в Народна република България (НРБ) става обект на промени, засягащи въвеждането на задължителна учебно-производствена дейност във всички училища в страната (влиза в сила от началото на учебната 1976/1977 година с постановление на правителството от юли 1975 г.).

Това дава отражение на развитието на Търговския техникум, към който със заповед на Софийския градски народен съвет се създават т. нар. „забавски паралелки“ за обучение на търговски работници от системата на вътрешната търговия без откъсване от производството.

Усилено се строят училищни сгради, които да отговарят на съвременните образователни изисквания. През 1977 г. за първи път в страната експериментално се въвежда компютърно обучение, петдневна учебна седмица и др.

Поради факта, че техникумът дели сградата на ул. „Розова долина“ № 1 със Софийската търговска мъжка гимназия (впоследствие

exams in Bulgarian Language – written and spoken; and in a foreign language – spoken. Qualification exams in Economics, Organization of Trade and Trade articles, and Product Knowledge were held as well in a spoken form.

During this period there were forty-two teachers, twenty-five of which were in general subjects and seventeen in specialized subjects; the number of pupils was between 200 and 950. During the academic 1967–1968 year the teachers reached forty-seven and the students – 946. The students were enrolled only after showing a diploma, but steadily the following approach was accepted: an exam was needed in order to make a better selection.

Many teachers had high-level qualifications and participated in the writing of textbooks for economic technical high schools and in the development of curricula. Many of the teachers in general education subjects diversified the format of lessons. For example history teachers used in their work observations visits in museums. Series of lectures were presented before students, evenings dedicated to the works of Hristo Botev, Ivan Vazov, Jordan Iovkov were organised. Many open lessons were also held.

The organisation of the practice-related training was planned in advance and it was held in hosting enterprises, where students were introduced to the practice of planning and reporting. Practice training was held in enterprises such as the Central Universal Department Store (TZUM), “Household goods”, “Clothing and footwear”, “Toplivo”, etc. Sometimes employers were so satisfied with their work, that the students were appointed as substituting workers.

There were diverse clubs at the School – Recitation, Russian Language, Physics, Short-hand Writing, Political Economy, Foundations of Marxism, History of the Workers Youth Union (WYU), DNYU Statute (lead by a student), Choir, History of Music, Accountancy, Photography, History, French Language and others.

During the period 1973-1977, education in the Republic of Bulgaria (PRB) was subject to changes affecting the introduction of compulsory training and practice trainings in all schools in the country (that took effect after the announcement of the Decree of the Government in July 1975 and became active at the beginning of the academic 1976 / 1977 school year).

Мъжки икономически техникум, от 1963 г. – Икономически техникум, а днес – Национална финансово-стопанска гимназия), на 01.12.1976 г. на Търговския техникум е предоставена новопостроената модерна триетажна сграда на тогавашната улица „Ернст Телман“ № 17-б (сега бул. „Витоша“ № 91). Това е третата сграда, в която се помещава училището през дългогодишната си история. На тържественото ѝ официално откриване на 16.04.1977 г. присъстват Ненчо Станев – министър на просветата, и министърът на вътрешната търговия и услугите.

Строежът на новата сграда на бул. „Витоша“ № 91

The construction of the new building at 91 Vitosha Blvd.

Със Заповед № 561/28.07.1977 г. на Министерството на вътрешната търговия и услугите (МВТУ) и съгласно Заповед № 13/21.03.1977 г. на Министерството на народната просвета (МНП) от 01.09.1977 г. към техникума се влива Средното търговско училище, като се променя и наименованието – Техникум по търговия. И двете училища дотогава са субсидирани от МВТУ и остават под негово ръководство и след обединението. Към Техникума по търговия има отдел на Средно професионално техническо училище (СПТУ). След окрупняването се увеличава приемът на ученици след VIII клас по три специалности със срок на обучение 4 години: „Икономика, планиране и отчетност на вътрешната търговия“; „Икономика, планиране и отчетност на външната

This had an impact on the development of the Technical Trade High School, which by order of the Sofia City Council organized the so called “Factory classes” for training commercial workers in the system of internal trade without leaving the manufacturing process.

New school buildings were actively built up in line with modern educational requirements. For the first time in 1977, the country introduced an experimental computer-based training, a five-day school week and others.

As the School shared the building on № 1 “Rose Valley Str.” with the Sofia Trade High School for Boys (later - Technical High School of Economics for Boys, but since 1963 Technical High School of Economics, and today – the National High School in Finance and Business), on 1 December 1976 the Trade Technical High School was provided with a brand new three-story building on № 17 – b “Ernst Thalmann” Str. (now № 91 “Vitosha Blvd.”), in which, after furnishing the classrooms and the studies, regular classes began. This is the third building the school has occupied during its history. The official opening ceremony was on April 16, 1977, which was attended by the Minister of Education (Nencho Stanev) and the Minister of Internal trade and services.

In accordance with Order № 561/28.07.1977 of the Ministry of Internal Trade and Services (MITS) and with Order № 13/21.03.1977 of the Ministry of Education since 1 September 1977 the Secondary Trade School merged with the Technical High School, by changing the name to Technical High School of Trading. Until then both schools had been subsidized by MITS and remained under its guardianship after the merge. There was a department of Secondary Vocational School (SVS) to the Technical High School of Trading. After the merge, there was an increase in the admission of students after class VIII with three majors within four years of study: “Economics, Planning and Accounting of Internal Trade”, “Economics, Planning and Accounting of Foreign Trade”, “Economics of the Material and Technical Supply”

There are also two other specialties: “Economics of material-technical supply” (with entrance exams after 11th class), which trained accountants for the Internal Trade and Material-Technical Supply; “Trade workers” (with academic course of 3 years), creating trained specialists for the Economic Department “Trade” and State Trading Enterprise “Printing Production”.

търговия“; „Икономика на материално-техническото снабдяване“.

Освен тях има и още две специалности: „Икономика на материално-техническото снабдяване“ (с прием след XI клас), която подготвя счетоводители за вътрешната търговия и материално-техническото снабдяване; „Търговски работници“ (с 3-годишен срок на обучение), която създава кадри за нуждите на стопанска дирекция „Търговия“ и на гържавно търговско предприятие „Печатни произведения“.

На 01.09.1977 г. (след сливането на двете училища) учениците са 1560, а учителите 90. За директор е назначен Петко Каломенски, който до този момент е ръководител на Търговския техникум. Тъй като училището е с голяма численост, са назначени трима заместник-директори – Никола Динков, Пенка Бъчварова и Христина Тодорова.

През 70-те години на XX век в училището са обзаведени множество кабинети – по физика, химия, военно дело, изчислителна техника, психо-хигиена и етика, стокосзнание, организация и техника на търговията. Някои преподаватели проявяват креативност, свързана с използването на подходяща музика при преподаването на уроците, например по немски език, провеждат се открити уроци и др.

Особено отговорно учителската колегия се отнася към професионалното образование, което освен в учебната се формира и в извънучебната дейност. През 1975 г. учениците от II курс организират състезание на тема „Познавате ли стоките?“. Друг механизъм за усвояване на професията, както и за възпитаване на любов към нея, са уроците по теория и практика. Периодично се повишава квалификацията на учителите по икономическите дисциплини. В техникума е създадена организация за целогодишно провеждане на учебна практика за учениците от I–III курс в определени дни от седмицата в периода от 15 септември до 30 юни. Производствена практика само за третокурсниците се провежда от 25 май до 19 юни, а за I и II курс – в периода от 1 до 30 юни. Практическите занятия се провеждат в Централния универсален магазин (ЦУМ), магазините на Нармаг и Хранителни стоки, Халите.

On 1 September 1977 (after the merging of the two schools) students numbered 1560, teachers were ninety, and Petko Kalomenski, who was previously the headmaster of the Technical Trade High School, was appointed as a director. Three deputy directors were appointed – Nikola Dinkov, Penka Bachvarova and Hristina Todorova, due to the greater number of students.

In the 70's of XX century an ample of classrooms where equipped – for example in physics, chemistry, military studies, calculating technology, mental hygiene and ethics, science of commercial articles, organizing and technology of trading. Some teachers showed creativity by conducting open-air classes and by applying music in the teaching process - for instance in German classes. Open lessons were conducted as well.

The teaching staff was particularly responsible with regard to professional education which was carried out in extracurricular activities besides regular teaching. In 1975 students from the second class organized a competition “Are you aware of the commodities?” Another mechanism for mastering the profession, as well as teaching love to it, was the theory and practice classes. The qualification of teachers in economy subjects was improved periodically. In the school an organization for practical studies was created: the lessons were conducted during the whole academic year from 15 September until 30 June for students in I–III class in certain days of the week. Besides, there was practice training only for third class students from 25 May to 19 June and between 1 – 30 July for I and II class students. Practical studies were held in the Central Department Store, Narmag and Food stores, Market Halls.

The extracurricular activities were very active and aimed at developing moral-ethical qualities in the students. Several clubs were created including school choir and fanfare orchestra, recitation group, maths, physics, chemistry, history, economics and photography. Particular expectations were set on special clubs which made efforts to prevent students from smoking, drinking and acting contradictory to the Communist ideology. Regular movie, opera and exhibition visits were organized on the Trade Workers Day in December. In 1971 in unison with the ideology of the training a Komsomol contest was conducted. The subjects were “What do you know about Georgi Dimitrov?”, a recital on “I am proud to be a son of the Bulgarian working class”, and an internal review of amateur art.

Много активна е извънкласната дейност, която цели изграждане на морално-етични качества у учениците. Създадени са фанфарен оркестър, група за рецитация, кръжоци по математика, физика, химия, история, икономика, фотография. Активно работят клубовете за ТНТМ и на младия търговски работник. Особени надежди се възлагат на Клуба за трезвеност, който полага усилия учениците да не пушат, да не употребяват алкохолни напитки и да нямат несъвместими с комунистическия морал прояви. Редовно се организират общоучилищни посещения на филми, оперети, изложби. Традиционно се провеждат училищни концерти за Деня на търговския работник през месец декември. В унисон с идеологизацията на обучението през 1971 г. е проведено комсомолско състезание на тема „Какво знаеш за Георги Димитров?“, рецитал на тема „Гордея се, че съм син на българската работническа класа“ и вътрешен преглед на художествената самостоятелност.

Всяка година се провежда военно-полево обучение в лагерите „Шумака“, „Пещера“ и др., където битовите, климатичните и хигиенните условия са много добри. По време на лагера през 1972 г. лично Тодор Живков – гържавен глава на Народна република България, прави посещение и поздравява учениците, проявили се с отлична стрелба. През 1977 г. учителският съвет определя парична награда от 70 лева за учениците, отличили се по време на военното обучение.

Изключително последователно се работи върху физическото възпитание на учениците – от 1973 г. става задължителна утринната гимнастика. В спортно отношение техникумът има важни постижения – ученичката Соня Захариева от II курс, покрила нормативите за майстор на спорта, е включена в проектоолимпийската листа, а училището заема първо място по физкультурна дейност в района за

A field military training was organized annually in several camps. One of the camps was “Shumaka” and another one, called “Peshtera”, where living, climatic and hygienic conditions were very good. During the camp in 1972, Todor Zhivkov personally visited and welcomed students, who showed excellent shooting abilities. In 1977 the School Council decided to award students who had distinguished themselves in military training with a cash prize of BGN 70.

Снимка на ученички на военно-полево обучение през 1974 г. в с. Черни Осъм

Schoolgirls on a military field training in the village of Cherni Osam, 1974

Extremely consistent work on physical education of students was promoted – in 1973 compulsory morning exercises were initiated. In sporting terms the School had important achievements – a second-year student named Sonia Zaharieva achieved results for Master of sports and was included in the draft Olympic lists, so the school was ranked first in physical activity in the region for the 1971/1972 academic year. These results were due to the many clubs: volleyball, basketball, athletics, handball, gymnastics and swimming. Spring sports holidays were held, where the students' drill was verified. Students participated in the preparations for the Spartakiads in 1968 and 1973, in connection with the 25th and the 30th anniversary of the so-called Socialist Revolution in Bulgaria.

In the spirit of the age, summer and autumn school student brigades, which were compulsory for students in technical schools, were held

учебната 1971/1972 година. Тези резултати се дължат на секциите по волейбол, баскетбол, лека атлетика, хандбал, гимнастика, плуване. Провеждат се пролетни спортни празници, на които се прави преглед на строевата подготовка на курсовете. Учениците участват в манифестации и в подготовката на републиканските спартакиади през 1968 г. и 1973 г., посветени на 25- и 30-годишнината от т. нар. социалистическа революция в България.

В духа на епохата и с оглед формиране на трудови навици продължават да се провеждат летни и есенни средношколски бригади, задължителни за учениците от техникума. За значителния си принос в това отношение училището е носител на преходното знаме „Бригадирска есен’84“ и „Бригадирска есен’85“.

От края на 70-те години до 1986 г., когато министър на просветата е проф. Александър Фол, се задълбочава кризата в социалистическата система, изход от която се търси в неадекватни и невинаги приложими решения. Едно от най-непопулярните е въвеждането на вечерен час и задължително носене на униформа от учениците на обществени места.

to form working habits. In the autumn of 1975, when 264 students worked in the fields daily, 232 tons of carrots were gouged, 44 tons were filled in bags and 35 tons were loaded on the same agricultural production. In 1976 during the autumn Brigade, students earned more than BGN 10,000. For its significant contribution, the School was awarded the transitional flag “84 Autumn Brigade” and “85 Autumn Brigade.”

Since the late '70s until 1986, when The Minister of Education was Prof. Alexander Fol, the crisis in the socialist system became deeper. Way out was sought in abstract and not always applicable solutions. One of the most unpopular was the introduction of a curfew and compulsory uniform for students in public places.

Ученички от училището на манифестация през 1974(5) г.

Schoolgirls on a manifestation in 1974/5

**УЧЕНИЧЕСКИ БРИГАДИ
STUDENTS' BRIGADES**

1972

1989

Ученически бригади в с. Плана през 1972/1973 г. и с. Скutare през 1989 г.

Schoolgirls' brigades in Plana village in 1972/1973 and in Skutare village in 1989

През учебната 1983/1984 година към техникума се разкрива УПК (Учебно-производствен комплекс) с паралелки по търговско обслужване (прием след X клас и срок на обучение 1 година). Същата година училището печели отличието „Столичен първенец при изграждането на УПК“.

During the 1983/1984 school year, an Association for Academic Productivity (AFAP) was established combining classes in Trade services (entry after 10th grade for a period of 1 year). The same year the school won the award “Best AFAP founder”.

В периода 1986–1989 г., когато министър на народната просвета е проф. Илчо Димитров, се отменят ограничителните заповеди за вечерен час и задължително носене на униформа на обществени места; продължава компютризацията на образованието и приключва въвеждането на петдневна учебна седмица, отменени са привилегиите за постъпване в елитните училища. ЦК на БКП отменя официалните манифестации, но по предложение на Министерството на просветата е възстановена само тази за Деня на славянската писменост и култура – 24 май.

По повод 75-годишнината от основаването му, Техникумът по търговия е награден с орден „Девети септември 1944“, Първа степен, с Указ №451/9.05.1988 г. на Държавния съвет на НРБ за активна учебно-възпитателна дейност.

От лятото на 1989 г. до септември 1990 г., когато просветни министри са Асен Хаджиолов и проф. Константин Косев, започва драматичният преход от тоталитаризъм към демокрация, извършва се деидеологизация и деполитизация

During the period 1986-1989, when Prof. Ilcho Dimitrov was the Minister of Education, restrictive curfew orders and compulsory uniform for students in public were repealed; computerization of education continued and the introduction of a five-day study week was completed, privileges for admission to elite schools were cancelled. The Communist party Central Committee cancelled official parades, but only the Celebration of Slavonic Writing and Culture was restored by a proposal of the Ministry of Education.

The School was awarded the “9th September 1944” First Degree Order, pursuant to Decree № 451 of the State Council of the People’s Republic of Bulgaria from 9th May, 1988 on the occasion of the 75th Anniversary for active educational activity.

From the summer of 1989 until September 1990, when Ministers of Education were Asen Hadzhiyolov and Professor Konstantin Kosev, the dramatic transition from totalitarianism to democracy began, deideologisation

на училището и учебното съдържание. Във връзка с това във всекидневния училищен живот настъпват редица промени: отпада задължителното военно обучение за учениците, от юни 1990 г. са отменени официалните обръщения „друзарю“ и „друзарко“ и се възстановяват обръщенията „господине“ и „госпожо“ и гр.

and depoliticization of the Bulgarian schools and curricula were undertaken. The latter led to changes, for example compulsory military training for students was stopped and from June 1990 the official address “Comrade” was cancelled; “Mr.” and “Mrs.” salutations were restored.

Клас от випуск
1990 г.

A class of 1990 graduates

От началото на учебната 1993/1994 година в техникума се закриват средните професионално-технически паралелки. По същото време се преминава към цялостна промяна на структурата на приема на ученици, въвеждат се и нови специалности: „Банково, застрахователно и осигурително дело“, „Икономика на търговията“, „Икономика на кооперациите“, „Машинна обработка на информация“.

Със Заповед № РД-14-04/04.04.1995 г. на МОНТ училището е преименувано на Техникум по търговия и банково дело, а година по-късно със Заповед № РД-14-30/02.04.1996 г. на същата институция – на Търговско-банкова гимназия.

През 1995 г. училището започва сътрудничество с японската фондация JOSV, която изпраща доброволци в различни културни и образователни институции в България. За три поредни учебни години в гимназията на доброволни начала преподават японски учители по мениджмънт, маркетинг и икономическа информатика.

В гимназията се преустановява приемът на ученици след завършено основно образование и започват да се приемат ученици само след завършен VII клас, положили успешно конкурсни

From the beginning of the academic 1993-1994 secondary vocational-technical classes were closed. At the same time the School adopted a new method concerning the enrolment of students, and new specialties were created: Banking, Insurance and Social Security, Trade Economics, Economics of Cooperatives, Machine Information Processing.

With order № RD-14-04/04.04.1995 by

MEST the school was renamed to Trade and Banking Technical High School, and a year later with order № RD-14-30/02.04.1996 issued by the same institution it was renamed to Trade and Banking High School.

During 1995, the school started cooperation with the Japanese foundation JOSV, which sent volunteers in different cultural and educational institutions throughout Bulgaria. For three years in a row, Japanese teachers in the field of Management, Marketing and Economy Information voluntarily conducted lessons at the school.

The High School discontinued enrolment of pupils after graduating primary school and only pupils who have graduated the VII grade and who have successfully passed exams and got good grades, could enrol. In the beginning the following languages were taught: English, German and French. From the academic 2008/2009 Spanish has been taught as well. This contributes to the better selection of students as well as to the interest shown to the School by the general public.

A Centre for Foreign Language Education for teachers in English and German in professional

изпити. Разкриват се паралелки с интензивно изучаване на чужд език. Отначало в гимназията се изучават английски, немски и френски, а от учебната 2008/2009 година – и испански език. Това допринася за по-качествения подбор на учениците и интересът към училището нараства изключително много.

От 1997 г. в гимназията е създаден Център за чуждоезиково обучение (по програмата „Фар“) за преподаватели по английски и немски език в професионалните училища. Модерното оборудване на Центъра се използва и от учениците на гимназията.

Гимназията става базово училище по акредитацията на специалността „Икономическа педагогика“ в Университета за национално и световно стопанство (УНСС) и в Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Директори на Националната търговско-банкова гимназия за периода 1964–2013 година

Петко Каломенски – февруари 1964 – септември 1981 г.

Вера Георгиева – октомври 1981 – август 1985 г.

Милка Кадийска – септември 1985 – август 1991 г.

Стоянка Панайотова, Павлина Николова (временно изпълняващи длъжността) – септември 1991 – септември 1992 г.

Мария Минева – септември 1992 – февруари 1994 г.

Емилия Иванова – изпълнява длъжността от март 1994 г.

2003–2013 година

Учебен процес

На 25 февруари 2003 г. за изключителния принос на училището към професионалното образование в България, със заповед на Министерството на образованието и науката, наименованието му е променено на Национална търговско-банкова гимназия – име, което носи и днес.

През последните 20 години Националната търговско-банкова гимназия се превръща в

high schools was established (under the FARE Programme) in 1997. The Centre's modern equipment was used both by the teachers and the students.

The School became a base school for accreditation of the specialty Economic Pedagogy of the University of National and World Economy (UNWE) and the Sofia University St. Kliment Ohridski.

Headmasters of the National Trade and Banking High School during the period 1964–2013

Petko Kalomenski – February 1964 – September 1981

Vera Georgieva – October 1981 – August 1985

Milka Kadiyska – September 1985 – August 1991

Stoyanka Panayotova, Pavlina Nikolova (interim principals) – September 1991 – September 1992

Maria Mineva – September 1992 – February 1994

Emilia Ivanova – Principal since March 1994

2003–2013

Educational Process

On 25th of February 2003 the Ministry of Education and Science changed the School's name to National Trade and Banking High School – the name that it bears today – due to the exceptional contribution to the vocational education in Bulgaria.

During the past twenty years the National Trade and Banking High School has become the largest secondary vocational school in the country. While the Bulgarian vocational education system experiences great difficulties such as the decrease of interest in it as well as in education as a whole, the School enjoys exceptional public attention, due to the fact that pupils receive both theoretical and practice education and are able to develop successful careers after graduation.

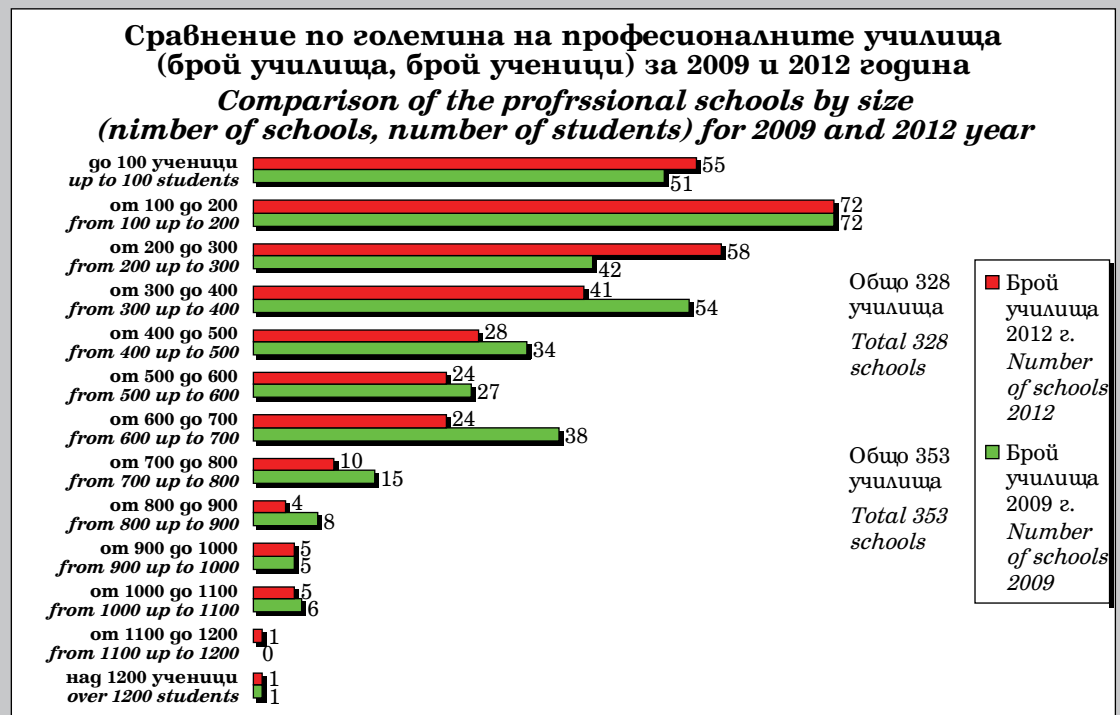
Figure 1 represents the structure of the Bulgarian secondary vocational education system during the academic years of 2009/2010 and 2011/2012. At present, Bulgaria has only one

най-голямото средно професионално училище в страната. Докато системата на българското професионално образование изпитва големи затруднения – намалява интересът към него и към обучението изобщо, гимназията се радва на изключително обществено внимание, което се дължи на солидната теоретична и практическа подготовка на учениците и на тяхната успешна реализация след завършване на средното им образование.

На фиг.1 е показана структурата на българското средно професионално образование през учебните 2009/2010 и 2011/2012 г. В момента в България има само едно професионално училище с над 1200 ученици и това е НТБГ. На фиг. 2 е представен средният успех на гимназията за периода 1997–2012 по учебни години. Повече от половината ученици (54%) получават стипендия за отличен успех. Всички зрелостници стават студенти в наши и чужди реномирани висши учебни заведения. Успехът на гимназистите от външните оценявания е най-висок сред професионалните училища и един от най-високите сред средните училища в страната. Резултатите на държавните зрелостни изпити за учебната 2011/2012 г. са: 47% отлични оценки, 42% много добри оценки, 8% добри оценки и 3% средни оценки. В последните години нараства и успеваемостта на учениците на Държавните изпити за трета степен на професионална квалификация, като през 2011/2012 г. достига 96%.

През 2004 година Педагогическият съвет на гимназията въвежда специална награда „Златен медал“ за изключително изяви зрелостници, завършили с пълен отличен успех целия курс на обучение и получили оценка Отличен 6,00 на Държавните зрелостни изпити и на Държавните изпити за професионална квалификация. Сребърен медал получават

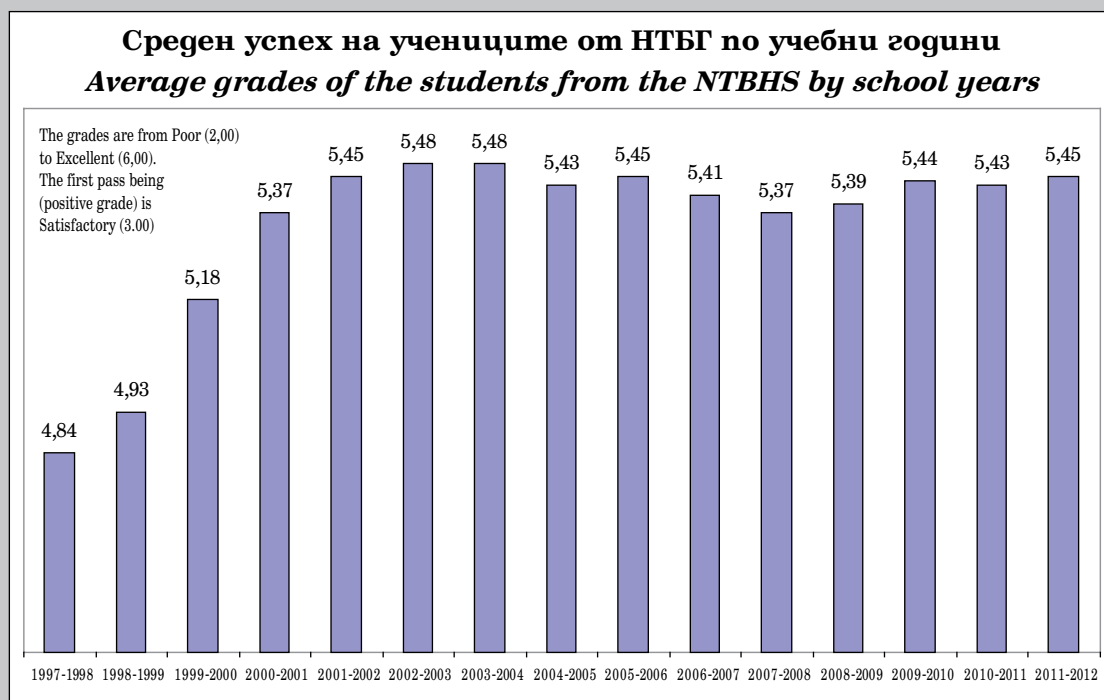
vocational school with more than 1200 pupils studying there and that is NTBHS. Figure 2 represents the GPA during the period 1997/2012 divided by school years. More than half of the students (54%) are entitled to a scholarship for excellent grades. All graduates enrol in universities either in Bulgaria or abroad. The GPA of the students is graded as the highest amongst the professional schools and it is one of the highest amongst the secondary schools in the country. The results from the state matriculation exams were as follows for the academic year of 2011/2012: 47% excellent grades, 42% very good, 8% good and 3% average grades. During the past years the students' success rate on the state matriculation exams for third degree professional qualification increases. During the academic 2011/2012 it reached 96%.

Фиг. 1 / Figure 1

During 2004, the School's Pedagogic Council introduced a Golden medal as a reward for outstanding graduates with excellent GPA during the whole course of studies and excellent 6.00 on the State exams. Silver medal is awarded to the graduates with excellent GPA through the whole course of their studies, and grades above 5.80 at the State matriculation exams. An honorary diploma was also introduced and it is rewarded to pupils and teachers for contribution and achievements in the educational, training, cultural and sports activity in the School.

зрелостниците с пълен отличен успех през курса на обучение и оценки на Държавните зрелостни изпити над Отличен 5,80. Въведена е и почетна грамота на НТБГ, която се получава от ученици и учители за заслуги и постижения в учебната, учебно-тренировъчната, културно-масовата и спортната дейност на гимназията.

Фиг. 2 / Figure 2

Училището предлага най-актуалните икономически специалности, съобразявайки се с нуждите на пазара на труда. Структурата на план-приема се оптимизира ежегодно и ако през 1994/1995 учебна година са приети осем паралелки с три специалности: „Банково, застрахователно и осигурително дело“, „Икономика, управление и финанси на търговията“ и „Счетоводна отчетност“, то за учебната 2012/2013 година паралелките са девет, а специалностите – седем: „Банково дело“, „Търговия“, „Митническа и данъчна администрация“, „Оперативно счетоводство“, „Бизнес комуникации“, „Икономическа информатика“ и „Електронна търговия“.

Актуалните приоритети в обучението на учениците в Националната търговско-банкова гимназия са: чуждоезикова подготовка, общообразователна подготовка, икономическа подготовка – теоретична и практическа, компютърна подготовка.

Преподавателите в НТБГ са утвърдени професионалисти в своите области – 56% от тях притежават професионално-квалификационна или научна степен. Те се стремят към повишаване на квалификацията си в Департамента за информация и усъвършенстване на учителите към СУ „Св. Климент Охридски“. Участват в училищни, градски, национални и международни форуми – обучения, семинари и др. Ръководството на училището, отделни преподаватели

The school offers the most popular specialties that respond to the labour market needs. The structure of the enrolment plan is optimized yearly. During the 2012-2013 academic year there are nine classes and seven specialties – Banking; Trade; Customs and Tax Administration; Operational Accounting; Business Communications; Economic Information and Online trading in comparison with the academic 1994-1995 year when there were eight classes with 3 specialties: Banking, Insurance and Social Security; Economics, Management and Trade Finance and Accounting.

Current priorities in the students' education at the National Trade and Banking High School are: foreign languages, general subjects education, economic education – theoretical and practice, and computer education.

The teachers in NTBHS are recognized professionals in their fields – 56% of them have a professional qualification or an academic degree. They are aiming towards increasing their qualifications in the Department for Information and Improvement of Teachers at SU St Kliment Ohridski. They participate in school, city, national and international forums – training, seminars, etc. The school's management, individual teachers and students represent the School at theoretical

и ученици представят гимназията на научно-теоретични конференции, организирани от БТПП, УНСС, СУ „Св. Климент Охридски“, НБУ, Висшето училище по застраховане и финанси и др. Своите постижения гимназията демонстрира и на международните конференции през 2004 г. във Франция, през 2005 г. в Швейцария, през 2012 г. в САЩ, през 2006 г. и през 2012 г. в Словакия, през 2008 г. във Финландия.

conferences, organized by Bulgarian Chamber of Commerce and Industry (BCCI) UNWE, SU St. Kliment Ohridski, NBU (New Bulgarian University), VUSF (Higher Insurance and Finances School), etc. The School demonstrated its achievements at the international conferences that took place in France in 2004, 2005 in Switzerland, 2012 in the USA, 2006 and 2012 in Slovakia, 2008 in Finland.

Проект „Интегративно практическо обучение“

За практическото обучение на учениците в среда, близка до реалната, е създаден Симулационен банков център (банков тренажор). От учебната 1997/1998 година започва работата по проект „Интегративно практическо обучение“, като са създадени първите три учебни банки. През следващите години проектът продължава да се развива и усъвършенства – освен банки се създават и учебни фирми и различни формирания като учебни митници, регионална агенция по приходите и др. Учителите от НТБГ заедно със своите ученици изграждат първи по рода си формирания, които печелят много национални и международни

Project “Integrative Practice Education”

For the students` practice education in an environment, close to the real one, a Simulative Banking Centre (bank simulator) has been set up. Work on the project for “Integrative practice education” began since the academic 1997-1998 – the first three practice banks were created. During the next few years the project continued to develop and improve – besides banks, training firms and other different formations have been established such as Training Customs Office, Regional Revenue Agency, etc. The teachers from NTBHS together with their students` created formations, first of their kind. They won many national and international prizes for the High School – Training Customs,

награди за гимназията – Учебна митница, създадена от г-жа Бойка Генкова, Стокова борса и Аукционна къща, създадени от г-жа Валя Панталеева, Учебна централна банка и Асоциация на учебните търговски банки, създадени от г-жа Даниела Цекова, Учебна търговско-промишлена палата – от г-жа Цвета Каваклова, Учебна данъчна служба (Учебна агенция по приходите) – от г-жа Светозара Симеонова, Учебен статистически институт – от г-жа Намаша Тодорова, Учебен съд – от г-н Асен Николов, Учебно застрахователно дружество от г-жа Рилка Георгиева.

От 2002 г. България е член на световната мрежа на учебните предприятия EUROPEAN (понастоящем PEN INTERNATIONAL).

Учебните формирания предоставят възможности на учениците за индивидуално и допълнително обучение по икономика. В отделните области се усвояват актуални квалификационни умения за конкретно работно място. Учебните формирания работят на база на икономическите закони и при съблюдаване на правната уредба в Република България. В момента по проекта „Интегративно практическо обучение“ работят всички ученици от X, XI и XII клас на Националната търговско-банкова гимназия. Дейността в учебните формирания се оценява по време на икономическите състезания, в които те участват. В системата на PEN INTERNATIONAL тези състезания се наричат „панаири“, защото в тях се използват голяма степен регламентите на реалните международни търговски изложения.

Успешната реализация на учебно-практическата дейност в НТБГ по своята оригиналност няма аналог в България. Новаторският подход се осъществява чрез:

■ **Създаване на управително тяло на проекта на училищно ниво.** За първи път в страната е създадена и защитена в икономическо училище длъжността „помощник-директор по учебна и производствена практика“, която от самото начало изпълнява Бойка Генкова;

■ **Организиране и финансиране на проекта,** за които първоначално основна заслуга имат директорът на гимназията – Емилия Иванова, и помощник-директорите Мирослав Зарев и Даниела Манчева;

■ **Осигуряване на партньори.** Още при създаване на първите учебни формирания като предимство и достойнство се счита

established by Ms. Boyka Genkova, Stock Exchange and Auction House, established by Ms. Valya Pantaleeva, Training Central Bank and an Association of the Commercial Banks established by Ms. Daniela Tsekova, Training Chamber of Commerce and Industry established by Ms. Tsveta Kavaklova, Training Tax Agency (Training Revenue Agency) – established by Ms. Svetozara Simeonova, Training Statistics Institute – established by Ms. Natasha Todorova, Training court – established by Mr. Asen Nikolov, Training Insurance company, established by Ms. Rilka Georgieva.

Since 2002 Bulgaria has been a member of the worldwide network of the school enterprises EUROPEAN (currently PEN International).

The training formations provide opportunities to students for individual and further education in Economics. The different fields of study make possible to master qualification skills for a particular job or a career. The school formations work on the bases of the current economic laws in the Republic of Bulgaria. All pupils from the X, XI and XII grades of the National Trade and Banking High School are currently working on the project “Integrative Practice Education”. The work in the training formations is evaluated at the economic competitions in which the students take part. In PEN INTERNATIONAL the competitions are referred to as “Trade Fairs”. That is due to the fact that those competitions follow the same regulations as the real international trade fairs do.

The training activity’s successful implementation in NTBHS does not have an analogue in Bulgaria. The innovative approach is implemented through:

■ **Creating a project management staff at the school level.** The position of “Deputy Director of academic and practice education”, which was initially taken by Boyka Genkova, was created for the first time in the country

■ **Organization and financing of the project,** for which the initial contribution is entitled to: The Principal - Emilia Ivanova, and Deputy Directors Miroslav Zarev and Daniela Mancheva;

■ **Cooperation with partners:** Since the initial establishment of the first School economic formations, the real connection with banks,

реалната връзка с банки, фирми и институции, които оказват методическа помощ и осигуряват финансови средства;

■ **Мащаб на проекта.** За първи път в страната са създадени учебни търговски банки, Асоциация на учебните банки, Учебна централна банка, Учебна търговска палата, Учебна стокова борса, аукционна къща, Агенция по приходите, Статистическа служба, Учебен съд, учебни митници и др.;

■ **Включване на голям брой ученици.** От учебната 1999/2000 година в проекта се включват всички ученици от X до XII клас, като в него ежегодно участват между 700 и 800 ученици;

■ **Провеждане на училищни състезания и панаури.** За първи път в България на училищно ниво и в такъв мащаб се организират изложения и състезания на учебно-тренировъчната дейност. Участието на всички ученици в тях дава възможност да се извърши прецизна селекция на формирования и състезатели, които да са конкурентноспособни на международно ниво. Критериите на училищния панаур са съобразени с международните. Училищните състезания се провеждат през м. февруари във връзка с празника на гимназията. До 2005 г. в НТБГ работят половината от съществуващите учебни формирования в цялата страна;

■ **Висок професионализъм при подготовката и участието на панаурите.** Поради обстоятелството, че първият сериозен международен опит е получен в Швейцария, където изискванията към участниците в учебните фирми са изключително високи, се възприема швейцарския стил на работа – цялата учебно-тренировъчна дейност се извършва професионално и е максимално доближена до действителността.

Важно събитие в НТБГ е ежегодният училищен панаур. Първият училищен панаур се провежда през 1999 г. за Коледа. Следващите училищни панаури стават основен акцент при отбелязване на празника на гимназията – 25 февруари. Първите три панаура се провеждат в ритуалната зала и фойето на гимназията, следващите – в НДК, а през последните две години (2011 и 2012 г.) – в Интер Експо Център София. На 23 февруари 2013 г. в Интер Експо Център в София предстои да се проведе XIV училищен панаур, посветен на 100-годишнината от създаването на първата Търговска гимназия в София, чийто наследник е НТБГ.

firms and institutions, providing financial support, is considered a great advantage and cause for pride.

■ **Scale of the project:** For the first time in the country Training Commercial Banks, Association of School banks, School Central bank, School Stock Exchange, Auction house, Revenue Agency, Statistical Office, School Court, School Customs and others have been created.

■ **Involvement of a large number of students:** Since the school year of 1999/2000, all students from 10th to 12th grade have been included in the project. Every year, between 700 and 800 students participate in it.

■ **Conducting school competitions and trade fairs:** For the first time in Bulgaria on a school level and in such grand scale exhibitions and competitions are organized for the school activities. The participation of all students provides the opportunity to make precise selection of firms and competitors, capable of competing at international events. The criteria of the school fair are consistent with the international ones. The school competitions are held in February in connection with the school's Anniversary. Until 2005, more than half of the training units in the entire country were in the NTBHS.

■ **High professionalism in the preparation and participation at the Trade fairs.** Due to the fact that the first serious international experience was gained in Switzerland, where the requirements for participants in the trade firms are exceptionally high, the Swiss style of work was adopted - the entire school-training activity is carried out professionally and is as close to reality as possible .

A milestone for NTBHS is the annual school trade fair. The first Trade Fair was held around Christmas of 1999. The next school fairs became a major focus in the celebrations of the school's official day - February 25. The first three Trade fairs were held in the official hall and in the foyer of the school, the next ones - in The National Palace of Culture. The last two fairs in 2011 and 2012 were held in Inter Expo Centre, Sofia. The XIV School Trade Fair is to be held on February 23, 2013 in Inter Expo Centre, dedicated to the 100th Anniversary of the first Trade High School in Sofia, whose successor is the NTBHS.

Подготовката за изложенията започва още в началото на учебната година, като по-голяма част от съпътстващите състезания се провеждат през месеците януари и февруари. Това са състезанията по бизнес чужд език (първия чужд език, който учениците изучават в НТБГ), състезания за мултимедийна презентация, за най-добра каталожна страница и др. Всяка година се издава панаурен каталог на изложителите, в който са включени страници на български и на английски език. Има конкурси за най-добър каталог или тарифа, състезания за най-добре изработени рекламни материали. На самото изложение учебните формирвания се оценяват по различни критерии, съобразени с изискванията на световната мрежа PEN INTERNATIONAL.

От стартирането на учебно-тренировъчната дейност в Националната търговско-банкова гимназия през учебната 1997/1998 година са създадени повече от 250 учебни фирми, банки, митници и др. През курса на обучение преминават 4 000 ученици. За периода 2000–2012 година повече от 1000 ученици участват в 39 международни панаура и съпътстващите ги бизнес състезания, спечелени са 134 награди.

Preparation for the exhibitions starts as yearly as the beginning of the school year. The majority of the accompanying competitions are held during the months of January and February. These competitions are for business language knowledge (the first foreign language that the students are studying in NTBHS), multimedia presentations, catalogue cover pages, etc. Every year the participants publish an exhibition catalogue featuring pages both in Bulgarian and in English. There are contests for the best catalogue or tariff and for the best designed promotional and advertising materials. At the exhibition academic units are evaluated on various criteria in accordance with the requirements of the international organization PEN INTERNATIONAL.

Since the launch of the practice-related activities in the National Trade and Banking High School during the 1997/1998 academic year, more than 250 training companies, banks, customs offices, etc. were created. 4,000 students have passed this training course. During the period 2000-2012, more than 1000 students have participated in thirty-nine international Trade Fairs and accompanying business competitions and have won 134 awards.

Хронологията на международните участия на учениците от НТБГ е следната: България – 2000 г., 2002 г., 2004 г., 2006–2012 г.; Словакия – 2001 г., 2003 г., 2006 г., 2010–2012 г.; Германия – 2002 г., Франция – 2004 г., Финландия – 2008 г., Испания – 2012 г.; Швейцария – 2002–2012 г.; САЩ – 2005–2012 г.

Международните състезания са изключително полезни за учениците. Независимо от спецификата в оценяването, основните критерии, по които се оценяват състезателите, са: професионализъм, творческо отношение към представянето на предмета на дейност, познаване на стоките и услугите и начин на тяхното представяне, външно оформление на щанда и на съпътстващата работата на формираната документация – каталози, тарифи, качество на рекламните материали, бизнес поведение на щанда, мултимедийни презентации, електронни магазини, уебсайтове и др. Демонстрирането на знания и умения в мултикултурна среда повишава самочувствието на младите хора, създава им контакти с техни бъдещи бизнес партньори и го голяма степен определя бъдещото им личностно развитие. Националната търговско-банкова гимназия е утвърдено име в

The history of international participation of students from NTBHS is as follows: Bulgaria – in 2000, 2002, 2004, 2006–2012, Slovakia – in 2001, 2003, 2006, 2010–2012, Germany – 2002, France – 2004, Finland – 2008 Spain – 2012; Switzerland – 2002–2012, USA – 2005–2012.

International competitions are extremely useful for the students. Regardless of the specifics of the evaluation, the main criteria for the contestants are: professionalism, creative attitude to the presentation of the subject, knowledge of products and services and the manner of their presentation, the exterior of the booth and the associated paper work - catalogues, tariffs, quality of promotional materials, business conduct at the stand, multimedia presentations, e-commerce, websites and more. Demonstration of knowledge and skills in a multicultural environment increases the self-esteem of young people, creates contacts with their potential future business partners and can largely determine their future personal development. The National Trade and Banking High School is an established name within the community of PEN INTERNATIONAL. Our partners

общността на PEN INTERNATIONAL. От работата на училището ни вече се учат много от нашите партньори в чужбина и на всички състезания, в които участват, учениците ни печелят много престижни награди. На международните състезания, свързани с представяне на конкурентни стоки, услуги и лично поведение, гимназистите имат възможност да се запознаят със свои връстници от сродни училища и да обменят опит. Амбицията на учителите и учениците от НТБГ да представят България и българското образование в изключително добра светлина става основа за изграждане на много ползотворни сътрудничества с председателите на националните центри на PEN INTERNATIONAL – г-н Лоран Комт, председател на швейцарската централа на учебните фирми и заместник-председател на Швейцарската търговска палата, г-жа Айрис Бланк, председател на централата на САЩ, г-жа Габриела Хорецка, председател на словашката централа, г-н Пиер Трютон и г-н Вернер Ауер – председатели на централите на Франция и Германия, г-жа Мария Ривас де Карвальо – директор на Икономическия колеж в Бело Оризонте – Бразилия.

abroad are learning a lot from the work of our school and our students have won many prestigious awards at all of the competitions they have participated in. At international competitions about presentation of competitive products, services and personal behaviour, students have the opportunity to learn from their peers in similar schools and share experience. The ambition of the teachers and students from NTBHS to present Bulgaria and the Bulgarian education in the best possible way has become a solid foundation on which a very fruitful relationships of cooperation with the heads of the national headquarters of PEN INTERNATIONAL - Mr. Laurent Comte, President of the Swiss headquarters of training firms and deputy Chairperson of the Swiss Chamber of Commerce, Ms. Iris Blanc, chairperson of the U.S. headquarters, Ms. Gabriela Horecka, chairperson of the Slovakian headquarters, Mr. Pierre Tryuton and Mr. Werner Auer - Presidents of the headquarters in France and Germany, Maria Rivas de Carvalho - Director of Economic College in Belo Horizonte – Brazil, were built.

Сътрудничество с Българската търговско-промишлена палата (БТПП)

Сътрудничеството на НТБГ и БТПП се възобновява през 1995–1996 г., когато промените в социалната и икономическата система в страната поставят пред професионалното образование и обучение изключително важна задача – установяване на контакти с бизнес партньори, които да подпомагат обучението на учениците финансово и методически.

БТПП в лицето на тогавашния ѝ председател г-н Божидар Божинов, както и на г-н Цветан Симеонов – тогава заместник-председател, а понастоящем – председател на Палатата, винаги е подкрепяла инициативите на гимназията. По идея на г-н Цветан Симеонов в рамките на проекта „Интегративно практическо обучение“ е създадено и формирано „Учебна търговска палата“, което ръководи дейността на учебните търговски фирми. БТПП оказва помощ за дейността на това формиране, осигурявайки материали и специален фирмен щанд за всяко изложение. Българската търговско-промишлена палата излъчва като свой представител в Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО)

Collaboration with the Bulgarian Chamber of Commerce and Industry

Collaboration between NTBHS and BCCI was re-established in 1995-1996 when the changes in the social and economic system in the country set the difficult task in front of the professional education – of establishing relationships with business partners to assist education both financially and methodologically.

BCCI through its Chairperson at the time, Mr. Bozhidar Bozhinov, as well as of Mr. Tsvetan Simeonov, then Deputy Chairperson and at present – Chairperson of the Chamber, have always supported the initiatives of the High School. As suggested by Mr. Tsvetan Simeonov, a “School Chamber of Commerce” was established within the framework of the projects “Integrative practice education”, which manages the school trading firms` activities. BCCI provides assistance for this formation’s activity by supplying it with materials and a special firm stand at every trade fair. BCCI appoints a representative in the face of the National Agency for Vocational Education and Training (NAVET), Ms. Emilia Ivanova,

г-жа Емилия Иванова, директор на НТБГ, като член на Управителния съвет. Експерти от БТПП участват редовно в изпитните комисии при провеждане на Държавни изпити за придобиване на професионална квалификация от зрелостниците на НТБГ. Палатата подкрепя проектни предложения на гимназията за усъвършенстване на материално-техническата база и за повишаване на ефективността на учебно-възпитателния процес. Тя е партньор на гимназията при кандидатстването и осъществяването на проекта „Професионално образование на XXI век, среда и инфраструктура“, както и на проекта „Практическо обучение по предприемачество и бизнес“. По предложение на Палатата учители от НТБГ участват в различни експертни съвети. Ръководството на училището редовно съгласува с ръководството на БТПП свои идеи за модернизирване на българското професионално образование. Ученици от гимназията участват в дейности на БТПП, свързани с публичността и благотворителността. Всяка учебна година гимназията прави подбор на изявени ученици, които да проведат своя производствен стаж в БТПП.

Principal of NTBHS, as a member of the Board of Directors. Experts from BCCI take part in the examination committees during State matriculation exams for acquisition of a higher qualification taken by the seniors at NTBHS. The Chamber supports the high school's project proposals for improvement of the material and technical facilities and for increasing the educational process's efficiency. BCCI was NTBHS's partner during the application period and the implementation of the project "Professional education in the XXI century, environment and infrastructure" as well as in the project "Practice training in entrepreneurship and business". By the Chamber's proposal teachers from the NTBHS take part in various expert committees. The school's management regularly coordinates its ideas with the BCCI's management for modernizing the Bulgarian vocational education. Pupils from the high school take part in events organized by the BCCI related to publicity and charity. Annually the best pupils are selected to have an internship in BCCI.

Проект на Ситибанк

От 2003 г. НТБГ осъществява сътрудничество със Ситибанк в рамките на проекта на банката за световно финансово образование. За продължаване на проекта се кандидатства всяка учебна година. Основната му цел е ефективно практическо обучение на учениците в учебните търговски банки. Дейността започва с изграждане на учебен банков център. Всяка година акцентът на проекта е различен, свързан с ефективно използване на лични финансови ресурси, развиване у учениците на нови умения за извършване на плащания чрез електронни платежни инструменти с цел ефективно управление на паричните им средства и рационално използване на свободното време, мотивация за продължаване на образованието в сферата на финансите и др. По проекта се финансират част от средствата за участие в международните панаури в Ню Йорк, разработват се и се издават учебни помагала за работа в учебните търговски банки, провежда се обучение на учениците и учителите. Ситибанк учредява свой приз, който се връчва всяка година на най-добре представилата се учебна банка по време училищния панаур.

Citibank's project

Since 2003, NTBHS is cooperating with Citibank on the bank's project for worldwide financial education. Every school year NTBHS has to apply again in order to continue this project. Its main purpose is that the students receive effective practice education in the school trade banks. Its activity began with the establishment of a school study centre. The project's focus is different every year and it is related to the effective use of personal financial resources, developing the students' skills for making cash transfers through electronic payment instruments aiming towards effective management of capital and rational use of free time, motivation for continuing their further education in the field of finance. The project partly funds the participation in the international trade fairs in New York. It also helps with the development and publishing of school manuals for work in the school trade banks, and training for students and teachers is held. City bank has its own prize at the school trade fairs, which is awarded annually to the best school trade bank during the trade fair.

Стажантски програми

От учебната 1995/1996 година се утвърждава сътрудничеството с Българската народна банка и с Българската търговско-промишлена палата за осигуряване на летни стажове на учениците в тези институции. Кандидатите за стаж представят в училище своите мотивирани предложения и всяка година комисия от учители определя учениците, които ще проведат своя летен стаж там. Стажовите обогатяват практическите познания на гимназистите не само за дейността на БНБ и БТПП, но и за икономическите взаимодействия между пазарните субекти в страната.

От 2000 г. ежегодно се организират стажове в агенция „Митници“, НАП, Националният статистически институт, различни търговски банки, фирми и др. Сътрудничеството с швейцарската централа на учебните фирми, започнало през 2002 г., довежда до установяване на по-тесни контакти с швейцарски фирми и от 2005 г. всяко лято ученици от НТБГ провеждат своя стаж в градовете Базел, Лозана, Монтрьо, Ла шьо го фондс и др.

Internship programmes

Since the academic year of 1995/1996, collaboration between NTBHS and the Bulgarian National Bank and the Bulgarian Chamber of Commerce and Industry has been established for providing summer internships in these institutions. The candidates submit their motivation letters and are chosen by a teachers' committee. The internships enrich the practical knowledge of students not only about the proceedings of the BNB and BCCI, but also about the economic relations between the market subjects in Bulgaria.

Since 2000 internships have been annually held in "Customs" Agency, National Revenue Agency, National Statistics Institute, several commercial banks, firms, etc.

The cooperation with the Swiss Central of Training Firms, established in 2002, leads to further development in the relationship with training firms in a positive direction, and since 2005 every summer students from NTBHS have internships in Basel, Lausanne, Montreaux, La Chaux de Fonds, etc.

През 2007 г. гимназията печели проект за практическо обучение, финансиран от Европейски социален фонд, оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“. В този проект се включват 120 ученици от XI клас. Тогава гимназията работи с 12 банки, фирми и организации партньори.

In 2007 the School won a project for practical education financed by the Centre for HR development. 120 students from XI grade took part in it. At that time the school cooperated with 12 banks, firms and organizations.

Билингвален проект

През 2002 г. с участието на учители от НТБГ по споразумение между министерствата на образованието на Република България и Република Франция започва разработване на „Билингвален проект за интензивно изучаване на френски език в българските професионални училища“. Изготвят се учебен план и пълна учебна документация, учебници и помагала на френски език за специалност „Търговия“. НТБГ става пилотно училище по проекта. По повод неговото започване през 2003 г. на посещение в НТБГ е Негово Превъзходителство Жан Люк Кюн Делфорж – посланик на Република Франция в България. В рамките на проекта учениците изучават на френски език част от предметите, залегнали в професионалната им подготовка –

Bilingual Project

In 2002, the Ministries of Education of Bulgaria and France together with teachers from NTBSH commenced the implementation of “Bilingual Project for Intensive Learning of French in the Bulgarian Vocational Schools”. A curriculum and complete academic documentation, manuals in French in “Commerce” specialty were elaborated. NTBSH became a pilot school for the project. On the occasion of its initiation in 2003, His Excellency the Ambassador of France to the Republic of Bulgaria Mr. Jean-Luc Kun Delforz, visited NTBSH. Within the project, students study part of the subjects in French – “General Theory of Market Economy”, “Business Communication”, “Marketing”, “Management”, “Organization

„Обща теория на пазарното стопанство“, „Бизнес комуникации“, „Маркетинг“, „Мениджмънт“, „Организация и управление на търговията“. В края на обучението си учениците получават сертификата от Френския център за култура и сътрудничество.

На 12 декември 2012 г. по случай 10-годишнината от стартирането на проекта Негово Превъзходителство Филип Отие – посланик на Франция в България, посещава НТБГ. Изнесените презентации на учениците, изучаващи френски език, и на учебните банки и фирми от франкофонските паралелки, както и артистичните заложи на гимназистите, демонстрирани по време на посещението, оставят отлично впечатление у френските гости.

Състезания и олимпиади

Учениците от гимназията притежават висок състезателен дух. Те са приети да се обучават в нея след успешно полагане на конкурсни изпити и имат едни от най-високите резултати в страната. За да стимулира този състезателен дух, ръководството на училището

and Management of Trade”. At the end of their education students receive a certificate from the French Centre for Culture and Cooperation.

On 12 December 2012, on the occasion of the 10th anniversary of the project, His Excellency Mr. Philip Otie, the Ambassador of France in Bulgaria, visited NTBHS. The presentations of pupils from francophone classes as well as their artistic talents fascinated the French guests.

Competitions and Olympiads

The students from the School have a high competitive spirit. They have been admitted to NTBHS after passing the entrance exams and had some of the highest results in the country. To encourage this competitive spirit, the school’s management continually initiates and promotes the ideas of teachers, pupils and parents for carrying out of competitions in various fields. A competition called “We know more” is held each year in all general subjects for the 8th grade, and in general

непрекъснато иницира и поощрява идеите на учители, ученици, родители за провеждане на съревнования в различни области. Всяка година се провежда състезанието „Ние знаем повече“ за учениците от VIII клас по всички общообразователни предмети, а за IX клас – по обща икономическа теория. Организиран се общоучилищни състезания по чужд език, по счетоводство, за най-добре изработена и представена мултимедийна презентация и др.

Учениците участват активно и в регионални и национални състезания и олимпиади. НТБГ има значителни успехи на общинския и националния кръг на олимпиадите по френски език, история и цивилизация, физика и астрономия, биология и здравно образование. В периода 2009–2012 г. неизменно най-добре в столицата се представя отборът по лабораторен експеримент по физика с ръководител г-жа Нонка Байлова. Гимназистите участват и в икономически състезания, на които отборите ни обикновено заемат първо място. В училището от 10 години работи група на Българския червен кръст, която е една от най-добрите в София.

Културно-масова работа

Талантливите ученици от гимназията имат възможност за изява в различни културно-масови дейности. Те участват в пролетните концерти, издават училищен електронен вестник, подготвят фотоизложби, художествени презентации, участват в училищни и национални състезания за есета, снимки, рисунки по различни поводи и др. През 2008 и 2009 г. НТБГ работи по проект на оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, Направление 4 „Подобряване на достъпа до образование и обучение“ с ученически център „Заедно в свободното време“. Дейностите в ученическия център са много и разнообразни. Създават се: клуб „Спорт“ със секции по волейбол, баскетбол, футбол, бадминтон, тенис на маса; клуб „Творчество“, който дава възможност за изява на младите журналисти, писатели, фотографи, художници; клуб „Историческа памет и училищни ритуали и традиции“, който включва ученици с изяви интереси към историята на НТБГ и страната ни. Провеждат се вътрешни турнири по отделните спортове и участия в регионални състезания; организират се конкурси, изложби и срещи с творци на изкуството; започва издаването на електронен вестник „Междучасие“. Създава се и танцов състав „Банкерче“.

economic theory for the 9th grade. There are also competitions between schools in several disciplines: in foreign languages, Accounting, for the best presented multimedia presentations, etc.

Students actively participate in regional and national competitions and Olympiads. NTBHS has remarkable success in municipality and national rounds of the Olympiads in French, History and Civilization, Physics and Astronomy and Biology and Health Education. During the period 2009-2012 the team of physics lab experiment, led by Mrs. Nonka Baylov, inevitably is the best in the capital city. In Sofia the students participate in economic competitions and the teams usually occupy the first place. For 10 years now a group of the Bulgarian Red Cross is working in the High School, which is one of the best in Sofia.

Cultural and Media Work

The talented students from the high school have an opportunity to participate in various cultural and media activities. They take part in spring concerts, publish school newsletter, prepare exhibitions, art presentations, and compete in school and national essay, photographs and drawings competitions. In 2008 and 2009 NTBHS worked on a project under the operative program “Human Resources Development”, direction 4 “Improving access to education and training” with the student centre “Together in the free time”. Activities in the Student’s Centre are manifold and varied. Several clubs were created: “Sports”, including volleyball, football, badminton, table tennis; “Creativity” for young journalists, writers, photographers, artists; “History and school rituals and traditions”, which includes students especially interested in both NTBHS’s and our country’s history. Internal tournaments in different sports have been held, as well as participations in regional competitions. Many contests, exhibitions and meetings have been organized and the “School Break” newspaper is published. A dance group called “Bankerche” (“young banker”) was created as well.

Within the framework of the project “Success” of the Ministry of Education, Youth and Science during the academic year 2011/2012, thirty-four clubs and sections for extracurricular activities were created and during 2012/2013 – twenty-two clubs. They cover different areas such as

ИЗВЪНКЛАСНИ ДЕЙНОСТИ
EXTRACURRICULAR ACTIVITIES

При стартирането на проекта на Министерството на образованието, младежта и науката УСПЕХ през учебната 2011/2012 година се създават 34 клуба и секции за извънкласна и извънучилищна дейност, а през 2012/2013 година – 22 клуба. Те обхващат различни области: математически науки, природоматематически науки, здравословен начин на живот, комуникативни умения на роден език, комуникативни умения на чужд език, умения за самостоятелно учене и събиране на информация, граждански компетентности – форми на поведение за успешно участие в социалния живот, разрешаване на конфликти, предприемачество, културни компетентности – изразяване на идеи, творчество, емоционално и естетическо съпреживяване чрез литература, музика и други изкуства, дигитални компетентности – използване на дигитални устройства и мултимедийни технологии, обработка на информация.

Развитие на материалната база

След 1994 г. започва поетапно ремонтиране на материалната база. През 2005 г. гимназията печели конкурс на Министерството на

Mathematics, Physics, Chemistry, Healthy lifestyle, Communication Skills, in their native language as well as in foreign languages, Learning Skills and information gathering, Civic competencies – behaviour for successful participation in social and public life, Conflict resolution, Entrepreneurship and cultural competency - expression of ideas, creativity, emotional and aesthetic empathy through literature, music and other arts, digital competencies – using digital devices and multimedia technology, information processing.

Development of facilities

Renovation of facilities commenced stage-by-stage in 1994. In 2005 the school won a competition of the Ministry of Economy for a grant for financial assistance from Japan. The school board of NTBHS became a partner in the project. Within this project, the school's building was refurbished: windows and the roof were replaced, the sanitary facilities were renovated and adapted for disabled people. Every year 40% of the funds for the maintenance of the school

икономиката за отпускане на безвъзмездна финансова помощ от Япония. Партньор по проекта става Училищното настоятелство на НТБГ. В рамките на проекта е извършен основен ремонт на сградата – подмяна на дограмата, смяна на покривите, ремонт и обновяване на санитарните помещения и пригаждането им за инвалиди и гр. Всяка година 40% от средствата за издръжка на гимназията се изразходват за ремонт, поддръжка и обновяване на сградния фонд, както и за модернизирани на училищното оборудване. Направен е основен ремонт и на физкултурния салон. През пролетта на 2013 г. предстои цялостно обновяване и на външната спортна база. В момента сградата на гимназията е една от най-привлекателните за обучение и труд в страната.

Спортна дейност

От създаването си до днес НТБГ има и своите слави спортни постижения. През 100-годишната си история училището, спазвайки максимата „Здрав дух в здраво тяло“, отделя голямо внимание на организацията и провеждането на учебния процес по физическо възпитание и спорт и спортно-състезателната дейност на учениците. През годините в училището са изградени спортни секции и отбори по баскетбол, бадминтон, волейбол, тенис на маса, ръग्би, футбол и шах. Учениците провеждат редовен тренировъчен процес във формите за извънкласно обучение, участват във вътрешни, районни, регионални, национални и международни първенства за учащи по различните видове спорт. Не закъсняват и постиженията на представителните отбори на НТБГ.

Отборите по баскетбол през последните 20 години са многократни носители на купите „Илия Мирчев“ и „Трети март“. Те са районни и зонални шампиони, петкратни градски шампиони и петкратни национални вицешампиони от ученически игри. Най-доброто постижение, отбелязано и в летописната книга на училището, са сребърните медали на момчетата от Олимпийските игри за ученици в Италия през 2001 г., свързано с имената на Дилян Бехар, Иван Коларов, Димитър Гочев, Валери Цанев, Крум Стоянов и Живко Ганов с треньор Павел Велков. Отборът спори за сребърните медали с отбори като САЩ, Италия, Германия и Чехия, като непреодолим се оказва единствено финалът срещу Хърватия. Момчетата са многократни районни и зонални шампионки, четирикратни

are spent on repair, maintenance and renovation of the building and modernization of school facilities. An overall repair has been done in the gymnasium. Refurbishment of the outdoor sports facilities is planned for the spring of 2013. Currently, the building of the school is one of the most attractive for education and work in the country.

Sports activities

NTBHS has had its glorious sporting achievements since its establishment. During the 100-year history, the school, following the maxim “Healthy mind in a healthy body”, pays great attention to the organization and the process of teaching in Physical Education and sports activities of the students. Over the years, the school has launched sports sections and teams in basketball, badminton, volleyball, table tennis, rugby, football and chess. Students participate in regular training process in the form of extracurricular training - participating in local, regional, national and international competitions for students in various sports. Achievements of the representative teams of NTBHS did not take long to come.

During the past twenty years the basketball teams inevitably have been the winners of the “Elijah Mirchev” and the “Third of March” trophies. They are regional and area champions, fivefold city champions and fivefold vice-champion in the national school games. The best achievement is recorded in the school’s annals. It is the boys’ silver medals at the students Olympic Games in Italy in 2001, and is associated with the names of Dilyan Behar, Ivan Kolarov, Dimitar Gochev, Valeri Tsanev, Krum Stoyanov and Zhivko Ganov and their coach Pavel Velkov. The team competed for the silver medal with teams from USA, Italy, Germany and the Czech Republic. Girls are multiple regional and regional champions, four-time city champions and four-time vice-champions of National high school games.

The table tennis teams have significant achievements - regional and area champions, national vice-champions of National school games.

The girls’ badminton team won the 'Golden Feather' cup, they are multiple regional and area champions, and city champion in 2011.

градски шампионки и четирикратни национални вицешампионки от ученическите игри.

Значителни са и постиженията на **отборите по тенис на маса** – районни и зонални шампиони, национални вицешампиони от ученически игри.

Отборът по бадминтон девойки е носител на купата „Златното перце“, многократен районен и зонален първенец, градски шампион за 2011 г.

Отборът по волейбол за юноши е районен и зонален шампион, двукратен сребърен медалист от градското първенство на ученическите игри.

Отборът по футбол е районен и зонален първенец, бронзов медалист от градско първенство и носител на купата на ученическата лига на БФС.

Отборът по шах е районен и зонален първенец, сребърен медалист от градско първенство и носител на купата „Златна пешка“.

Отборът по ръग्би за девойки е първият национален шампион през 1998 г.

The volleyball team was crowned as regional and regional champion, two-time silver medallist at the city's high school championship games.

The football team was regional and area champion, bronze medallist at the city championship and Cup winner of student BFU League.

The chess team was a regional and area champion, silver medallist at the city championship and won the “Golden Pawn” Cup.

The girls' rugby team was the first national champion in 1998

School Board

The school board of the NTBHS is one of the oldest in the country. It was established during the academic 1997/1998 on the initiative of the parents. The first Chairman of the Board was Mr. Toshi Toshev, Director of “Glavbolgarstroy”. Since 2002, its chairperson has been Mrs. Emilia Milanova, chief accountant of “Hemus Hotels” PLC.

Училищно настоятелство

Училищното настоятелство на НТБГ е едно от най-старите в страната. То е създадено през учебната 1997/1998 година по инициатива на родителите на учениците. Първи председател на Настоятелството е г-н Тошо Тошев, директор в „Главболгарстрой“. От 2002 г. негов председател е г-жа Емилия Миланова, главен счетоводител на „Хемус Хомелс“ АД. Под нейното ръководство Училищното настоятелство се превръща в модерна организация, подпомагаща всички дейности на гимназията. От основаването си Настоятелството събира дарения за своята дейност, като през 1997 г. са събрани 4 хил. лева, а през 2012 г. те са повече от 300 хил. лева.

Дейността на Настоятелството на НТБГ е насочена в няколко основни направления:

1. Модернизирание на обучението и извеждане на практическото обучение на учениците като основен приоритет на училищната образователна политика. Съвместно с ръководството на

Under her leadership, the school board turned into a modern organization supporting all activities of the school. Since its establishment, the board's founding trustees have raised donations for its activities (in 1997 BGN 4,000 were raised, and in 2012 more than BGN 300 000).

The NTBHS board's activity is focused in several areas:

1. Modernising education and support for the practical training of students as a top priority of the school's education policy. Together with the board of the school, trustees plan and implement the participation of students in different school, national and international events related to practical training within the project "Integrative practical training."

2. Supporting the school's management in carrying out personnel recruitment and counselling of teachers. Members of the board, specialists in economics, finance, banking, trade etc. become valuable consultants for teachers of the high school.

гимназията Настоятелството планира и осъществява участието на учениците в различни училищни, национални и международни изяви, свързани с практическото обучение по проекта „Интегративно практическо обучение“.

2. Подпомагане на ръководството на училището при осъществяване на кадрови погреб и консултиране на преподаватели. Членове на Настоятелството, специалисти по икономика, финанси, банково дело, търговия и др., стават ценни консултанти на преподавателите от гимназията.

3. Подобряване на материално-техническата база на училището. За целта се организират дарителски кампании и се иницира участието в проекти.

4. Грижа за учениците. Тя се осъществява чрез: застраховане на живота и здравето на учениците; управление и финансиране на охраната на училищното имущество; организиране на целеви дарителски кампании за подпомагане лечението на ученици в тежко здравословно състояние, подпомагане на семейства, чиито деца се нуждаят от лечение в чужбина; организиране на вътрешноучилищна благотворителна кампания – със средствата от нея два пъти годишно се изплащат стипендии на социално слаби ученици и деца сираци; отделяне на средства за награди на учениците, постигнали значителни успехи в областта на обучението и спорта.

Със съдействието на Настоятелството през 2007 г. се въвежда ученическа униформа в НТБГ – зимен и летен вариант.

Училищното настоятелство на Националната търговско-банкова гимназия поставя високи изисквания към образователния и възпитателния процес, като подпомага осъществяването на иновационни дейности, съдейства за оформяне на собствен облик на училището и за поддържане на връзката между училището и обществото.

НТБГ и държавните институции

Със своите постижения и амбициозни проекти Националната търговско-банкова гимназия винаги е привличала вниманието на държавните институции. По традиция техни представители се срещат с преподаватели и ученици от училището, за да ги поздравят за поредния им успех и да се запознаят с постигнатите от тях резултати.

3. Improving the equipment of the school. For this purpose fundraising campaigns are organized as well as initiating participation in projects.

4. Care for the students. It is carried out through: life and health insurance of students, management and financing of school property security, organizing fundraising campaigns targeted to support the treatment of children in poor health, the support of families whose children need treatment abroad; organization of an internal charity campaign – with it twice a year scholarships to students in need and orphans are paid; funds for awards for students who have significant achievements in the field of education and sport are earmarked.

In 2007 with the Board's assistance school uniforms were introduced in the NTBHS – winter and summer version.

The School Board of the National Trade and Banking High School places high demands on the education and training process, and support the implementation of innovative activities, help to shape the school's image and to maintain the relationship between school and society.

NTBHS and the government institutions

With its achievements and ambitious projects the National Trade and Banking High School has always attracted the attention of the state authorities. Traditionally, their representatives meet with teachers and students to congratulate them on their success and to get acquainted with the results they have achieved.

The National Trade Fair of educational units in 2000, held at the "Earth and Man" Museum, had a special guest - Sergey Stanishev - leader of Bulgarian Socialist Party.

In December 2001 Dr. Vladimir Atanasov met students from NTBHS, who had won awards at the International Fair of Training Firms in Bratislava, Slovakia.

On February 25, 2003 on the 90th Anniversary of the School Mr. Milen Velchev, the Minister of Finance was guest to the meeting and concert held in Hall 3 of the National Palace of Culture, as well as to the Third Trade Fair within the project "Integrative practical training".

На Националния панаир на учебните формирования през 2000 г., проведен в музея „Земята и хората“, гост на щанговете на учебно-тренировъчните формирования на НТБГ е г-н Сергей Станишев – председател на БСП.

През месец декември 2001 г. гоц. г-р Владимир Атанасов се среща с учениците от НТБГ, завоювали награди на Международния панаир на учебните фирми в Братислава, Словакия.

На 25 февруари 2003 г. по случай 90-годишнината на гимназията г-н Милен Велчев – министър на финансите, е гост на тържественото събрание и на концерта, проведени в зала 3 на НДК, и на Третия панаир по проекта „Интегративно практическо обучение“.

През м. септември 2003 г. гоц. г-р Игор Дамянов – министър на образованието и науката, приема учениците, спечелили награди на Международния панаир в Женева, Швейцария.

На 1 ноември 2003 г., на официалния коктейл в резиденция „Бояна“ във връзка с Деня на

In September 2003 Dr. Igor Damyanov - the Minister of Education and Science, had a meeting with the students who had won awards at the International Trade Fair in Geneva, Switzerland.

On 1 November 2003, at the official reception at Boyana Residence on the occasion of The Day of National Enlighteners, the students of the leading bank “Avalon” PLC received honours from the Minister of Education Dr. Igor Damyanov.

On February 24, 2004 at NTBHS’s Fifth Trade Fair Mrs. Lydia Shuleva, Deputy Prime Minister and Minister of Economy, was a guest of the students and teachers from NTBHS.

At the official reception at Boyana Residence on the occasion of the Day of the National Enlighteners, 1 November 2004, the Minister of Education Dr. Igor Damyanov gave honours to the students of the school bank “Avalon” PLC for outstanding contribution to Bulgarian education.

народните будители, учениците от учебна банка „Авалон“ АД получават почетни грамоти от министъра на образованието и науката доц. г-р Игор Дамянов.

На 24 февруари 2004 г. при провеждане на Петия панаир на НТБГ г-жа Лидия Шулева, заместник министър-председател и министър на икономиката, е гост на учениците и учителите от НТБГ.

На официалния прием в резиденция „Бояна“ по случай Деня на народните будители, 1 ноември 2004 г., министърът на образованието и науката доц. г-р Игор Дамянов връчва на учениците от учебна банка „Авалон“ АД почетни грамоти за изключителни заслуги към българското образование. Провеждат се срещи с президента на Република България г-н Георги Първанов, с министър-председателя г-н Симеон Сакскобурготски, с председателя на Народното събрание проф. Огнян Герджиков, с депутати и дейци на науката.

През м. май 2005 г. във връзка с победата на нашите състезатели на Международния панаир в Ню Йорк е организирана среща в Парламента с депутатите Даниел Вълчев, Милена Паунова, Татяна Калканова, Румяна Станоева.

На 13 юни 2006 г. доц. г-р Даниел Вълчев, заместник министър-председател и министър на образованието и науката, при посещението си в НТБГ открива „Европейския младежки център“ и се запознава с дейността и постиженията на учебните фирми, банки и формирования.

На 25 февруари 2008 г. във връзка с отбелязването на 95-годишнината на гимназията гости на празника са г-н Курчо Атанасов – заместник-министър на образованието и науката, г-н Лъчезар Борисов, заместник-министър на икономиката и енергетиката, г-н Димитър Ивановски, заместник-министър на финансите.

На 25 февруари 2009 г. гост на Дванадесетия панаир по проект „Интегративно практическо обучение“, проведен в зала 3 на НДК, е г-н Бойко Борисов, тогава кмет на София, понастоящем – министър-председател на Република България, и г-жа Мукадес Налбант – заместник-министър на образованието и науката.

През месец юни 2011 г. проф. г-р Сергей Игнатов – министър на образованието, младежта и науката, приема в сградата на Министерството учители и ученици от НТБГ, за да ги награди за отличното им представяне на международните панаири в САЩ, Швейцария, Словакия и България.

Meetings with the President of Bulgaria Mr. Georgi Parvanov, The Prime Minister Mr. Simon Saxe-Coburg, the Chair of the National Assembly, Mr. Gerdjikov, with MPs, and figures of science were also held.

In May 2005, after NTBHS's competitors had won many prizes at the International Trade Fair in New York, a meeting in the Parliament with MPs Mr. Valchev, Ms. Milena Paunova, Ms. Tatiana Kalkanova and Ms. R. Stanoeva was organized.

On June 13, 2006 Dr. Daniel Valtchev, Deputy Prime Minister and Minister of Education and Science, during his visit to NTBHS, opened the “European Youth Centre” and was acquainted with the activities and achievements of the school's companies, banks and other units.

On February 25, 2008 on the occasion of the High School's 95th anniversary, guests of honour were Mr. Kircho Atanasov - Deputy Minister of Education and Science, Mr. Lachezar Borisov, Deputy Minister of Economy, Mr. Dimitar Ivanovski, Deputy Minister of Finance.

On February 25, 2009 guests at the Twelfth Trade Fair within the framework of the project “Integrative practical training” held in Hall 3 of the National Place of Culture, were Mr. Boyko Borisov, Mayor of Sofia during that period, currently the Prime Minister of the Republic of Bulgaria and Mrs. Mukaddes Nalbant - Deputy Minister of Education and Science.

In June 2011 Prof. Dr. Sergei Ignatov - Minister of Education, Youth and Science, met teachers and students from NTBHS at the Ministry to award them for their excellent performance in the international fairs in the U.S., Switzerland, Slovakia and Bulgaria.

Visits of diplomatic representatives to NTBHS

NTBHS and the embassies of Japan, France and the United States have a long track of fruitful relations, resulting from the active international activity of the teaching staff and efficient language teaching of the high school students.

In 2008, on the occasion of the successful completion of the project “Professional education in the 21st century - environment and infrastructure” for the renovation of NTBHS's material and technical facilities, His Excellency Mr. Tsuneharo Takeda, Ambassador of Japan to Bulgaria, was the school's guest. On his initiative NTBHS

Посещения на дипломатически представители в НТБГ

Между НТБГ и посолствата на Япония, Франция и САЩ съществуват дългогодишни плодотворни контакти. Те са плод на активната международна дейност на педагогическия колектив и ефективното чуждоезиково обучение на учениците от гимназията.

През 2008 г. във връзка с успешното приключване на проект „Професионалното образование в XXI век – среда и инфраструктура“, за обновяване на материално-техническата база на НТБГ гост на училището е японският посланик в България Н. Пр. Цунехаро Такега. По негова инициатива НТБГ е включена за участие в програма за интеркултурен обмен на международната организация AFS. През периода 2009–2012 г. седем ученици от гимназията участват в тази програма след провеждане на изпит по английски език и събеседване с комисия, ръководена от директора на гимназията. Излъчените кандидати се явяват на интервю в японското посолство, където се състезават с ученици от други български училища за получаване на стипендия. В рамките на

was included for participation in the intercultural exchange program of the international organization AFS. During 2009-2012, seven high school students participated in this program after having taken exams in English and being interviewed by the committee, led by the principal. The nominated candidates went for an interview at the Japanese Embassy, where they competed with students from other Bulgarian schools to receive a scholarship. Within this program, NTBHS's pupils studied Japanese language during the summer months in Tokyo, Osaka and Nagoya. Students have received high praise from representatives of the Japanese company sponsor "Meiji", from their Japanese host families and from the Embassy of Japan in Bulgaria for their hard work.

His Excellency Mr. James Warlick, U.S. Ambassador to Bulgaria, was a guest on the occasion of the Day of the Banker in 2010. During his visit he was introduced to the educational activities of the training commercial banks, companies and other units at the school, winners of national and international awards and honours.

програмата учениците от НТБГ изучават японски език през летните месеци в Токио, Осака и Нагоя. За своето представяне гимназистите получават висока оценка от представителите на японската фирма спонсор „Мейджи“, от японските приемни семейства и от посолството на Япония в Република България.

През 2010 г. гост за Деня на банкера в НТБГ е Н. Пр. Джеймс Уорлик – посланик на САЩ в България. По време на посещението си той се запознава с дейността на учебните търговски банки, фирми и други формирования от гимназията, получили призови национални и международни отличия.

През 2011 г. по повод 15-годишнината от установяване на партньорските отношения между НТБГ и японски организации гост на училището е Н. Пр. Макомо Имо. При своето посещение посланикът на Япония е впечатлен от отличната чуждоезикова подготовка на гимназистите и от задълбочените им икономически знания. Той изказва увереност, че като бъдещи икономисти те ще допринесат за по-интензивното развитие на българо-японските икономически отношения.

Ръководство на Националната търговско-банкова гимназия през 2013 година

In 2011, on the occasion of the 15th Anniversary of the establishment of partner relations between Japanese organizations and NTBHS, a guest of the school was His Excellency Mr. Makoto Ito. During his visit the Ambassador of Japan was impressed by the excellent foreign language skills of the students and their thorough economic knowledge. He expressed confidence that as future economists they will contribute to more intensive development of the Bulgarian-Japanese economic relations.

The Management of the National Trade and Banking High School in 2013

The success of our students and teachers is a proof of the high professionalism and responsible work thanks to which the National Trade and Banking High School maintains its outstanding reputation both in Bulgaria and abroad. During the academic 2012/2013 year, seventy-five teachers, eighteen staff members and non-teaching staff are employed. Every day they face a new challenge of will, intellect and abilities. Preserving the hundred-year-old tradition of secondary education in Economics and Management the Faculty of NTBHS continues with ambition and dedication to keep students on the brightest road of knowledge, self-perfection, and belief in

Успехите на нашите ученици и преподаватели са доказателство за високия професионализъм и отговорна работа, чрез които Националната търговско-банкова гимназия отстоява изключително големия си авторитет в България и в чужбина. През учебната 2012/2013 година в нея работят 75 учители и 18 служители, непедagogически персонал. Всеки ден те се изправят пред поредното предизвикателство на волята, интелекта и способностите. Съхранявайки 100-годишните традиции на средното икономическо образование, ръководството, преподавателите и служителите на НТБГ продължават с амбиция и отгаденост да водят учениците по най-чистия път – на знанието, самоусъвършенстването, на вярата в доброто и човешкия прогрес. По този път „учителите използват себе си като мостове, по които канят учениците си да преминават. После, когато са улеснили преминаването им, щастливо се срутват, насърчавайки ги на свой ред да изградят свои мостове.“ (Никос Казандзакис)

Със своята история и настояще, с постигнатите резултати във всички области на знанието Националната търговско-банкова гимназия в условията на силна конкуренция е едно от училищата, които определят тенденциите в развитието на средното професионално образование в България.

За изработването на материала са използвани:

1. Архивни фондове 819 и 2640, съхранявани в Дирекция „Регионален държавен архив“ – София
2. Архив на НТБГ
3. Колев, В., Димитров, Д., Коспартова, Л. – *Летопис на просветното министерство 1879–2001*

human progress. Along this road, “teachers act as bridges over which they invite their students to cross. When the students pass, the bridges happily collapse, encouraging them in turn to build bridges of their own.” (Nikos Kazantzakis)

With its present and past and the results achieved in all fields of knowledge, the National Trade and Banking High School in a most competitive environment is among the schools that define the trends in the development of Secondary Professional Education in Bulgaria.

ЧАСТ ОТ НАГРАДИТЕ НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ НТБГ

PART OF THE AWARDS OF THE STUDENTS FROM NTBHS

In preparing the material the following documents were used:

1. Archives 819 and 2640 stored in the Regional Public Archives, Sofia
2. Archives of the NTBHS
3. Kolev, V.; Dimitrov, D.; Kospartova, L. – *Annals of the Ministry of Education 1879–2001*

**НАЦИОНАЛНА
ФИНАНСОВО-СТОПАНСКА
ГИМНАЗИЯ**

**NATIONAL HIGH SCHOOL
IN FINANCE AND BUSINESS**

*Червената сграда с кулата
има богата история...*

*The Red edifice with the tower
has an abounding history...*

НАЦИОНАЛНА ФИНАНСОВО-СТОПАНСКА ГИМНАЗИЯ

В периода 1913-1943 г. Софийската мъжка търговска гимназия натрупва богати традиции в подготовката на счетоводни специалисти за стопанската практика. Професионалните и личностни качества на завършилите 3537 випускници ѝ създават престиж и обществено признание. След разделянето ѝ през 1943 г. на Мъжка и Девическа търговска гимназии, Националната финансово-стопанска гимназия (НФСГ) наследява Мъжката търговска гимназия. В летописните книги и в архивите на Националния музей на образованието в Габрово, е отразено че в стогодишната си история гимназията получава последователно наименованията:

- Първа държавна мъжка образцова търговска гимназия (1947),
- Първа народна мъжка образцова търговско-стопанска гимназия (1949),
- Образцов стопански техникум (1951),
- Образцов икономически техникум (1955),
- Смесен икономически техникум „Фридрих Енгелс“ (1963),
- Икономически техникум „Фридрих Енгелс“ (1965),
- Финансово-стопанска гимназия (1993), и
- Национална финансово-стопанска гимназия (1999).

От 1985 г. към гимназията се присъединява и закритият Техникум по организационна техника със СПТУ по стенография и машинопис.

Летописни книги на гимназията

The Annals of the School

NATIONAL HIGH SCHOOL IN FINANCE AND BUSINESS

The Sofia Trade High School for Boys has gathered rich traditions in the training of accountants for the business practice in the period 1913 - 1943. The professional and personal qualities of the 3537 graduates gave it prestige and public acknowledgement. After its division into Sofia Trade High School for Boys and Sofia Trade High School for Girls in 1943 the National High School in Finance and Business (NHSFB) became a descendent of the Sofia Trade High School for Boys. In the annals of (NHSFB) and the archives of the National Museum of Education in Gabrovo it is written that in its century long history, the School has received the successive names:

- First State Model Trade High School for Boys (1947),
- First National Model Trade-economic High School for Boys (1949),

Документ от Националния музей на образованието в гр. Габрово, удостоверяващ, че НФСГ е създадена през 1913 г.

A document from the National Museum of Education in Gabrovo, certifying that NHSFB was founded in 1913

Строежът на сградата на Софийската мъжка търговска гимназия (днес НФСГ) в квартал Ло-зенец, ул. „Розова долина“, 1 започва в края на 20-те години на миналия век с подкрепата на Софийската търговско-индустриална камара по проект на арх. Михаил Пушкарров. Завършена е през 1930 г. и е осветена на 31.05.1931 г. По-късно официално е обявена за архитектурен паметник в категория „Местно значение“.

Сграда на гимназията

The building of the High School

В сградата са съчетани дух на гостоление, академичност, антична и исторически обусловена символика. Тя включва четири характерни елемента:

- часовниковата кула;
- фигурата на древногръцкия бог Хермес, дело на скулптора Кирил Шиваров;

Карта на България, изработена през 1935 г. от акад. Атанас Бешков като учител по география в Софийската мъжка търговска гимназия

The map of Bulgaria, made in 1935 by Academician Atanas Beshkov (a Geography teacher at the Sofia Trade High School for Boys)

- Model Economic Technical High School (1951),
- Model Economical Technical High School (1955),
- **Friedrich Engels** Mixed Economic Technical High School (1963),
- **Friedrich Engels** Economic Technical High School (1965),
- High school in Finance and Business (1993) and
- National High School in Finance and Business (1999)

In 1985 the closed down Technical School in Organizational Technology, with shorthand and typing secondary vocational technical school, adjoined the school.

The construction of the building of the Sofia Trade High School for Boys (present-day NHS-FB) in the Lozenets district began in the late 20s of the last century with the support of the Sofia Chamber of Commerce and Industry, after the project of architect Nikola Pushkarov. It was finished in 1930 and was opened with a ceremony on 31.05.1931. Later it was officially announced as an architectural monument of local importance.

The spirit of dignity, academic, antique and historically-grounded symbolism are blended in it. There are four characteristic elements:

- the clock tower;
- the sculpture of the ancient Greek God Hermes, made by the sculptor Kiril Shivarov;
- the map of Bulgaria on the wall in the lobby on the first floor;
- the artistic pano between the second and the third floor.

During all these years the High school is a preferred school with big authority, real contributions and prestigious presence in the national educational system. Guided by the message

Пано на стената между втория и третия етаж, изобразяващо човешкото познание в света на информационните технологии. Дарение от художника Александър Юзев през 2002 г.

A pano on the wall between the second and the third floor represents the human knowledge in the world of computer technologies, donated by the artist Alexander Uzev, 2002

- стенната карта на България във фойето на първия етаж;
- художественото пано между втория и третия етаж.

През всичките тези години гимназията е предпочитано средно училище с авторитет, реален принос и престижно присъствие в националната образователна система. Ръководени от посланието

Новаторство Функционалност
Самочувствие Глобалност

екипът от учители, ученици, родители и партньори отговорно осъществява **мисията** на гимназията да подготвя висококвалифицирани специалисти със средно икономическо образование на европейско ниво. Образователно-възпитателните дейности се осъществяват в сътрудничество със звената на стопанската практика, научни и културни институти, средни и висши училища в страната и чужбина.

Неизменна част от училищната организационна култура са **символите**:

Лого – съдържа образа на Хермес като малко момче. Според гръцката митология Хермес е бог на търговията, печалбата, интелекта, мъдростта, красноречието; покровител на богатството и доходите от търговия.

Училищното знаме е гордост за поколения ученици. Неговото тържествено внасяне по звуците на **химна** на гимназията при откриване и закриване на учебните години и на други училищни тържества е вълнуващ момент, повишава самочувствието и засилва усещането за принадлежност към гимназията.

Химн

ВРЕМЕТО В НФСГ
Музика: Валди Тотев
Текст: Александър Петров

*Червената сграда със кулата
има богата история...
Спомени пази аулата
за хора, създали теория...
Стъпка по стъпка откриваме
колко широк е света...*

New Heights Self-confidence Functionality Boldness

The team of teachers, students, parents and partners have responsibly been accomplishing the **mission of the High School** to prepare highly-qualified specialists with secondary economical education at European level. The scholastic and educational activities are achieved in collaboration with the business practice, scientific and cultural institutes, secondary schools and universities in the country and abroad.

An integral part of the school organizational culture are the **symbols**:

Logo – it contains the image of young Hermes. According to the Greek mythology Hermes is the God of trade, profit, intelligence, wisdom, eloquence, patron of fortune and trade incomes.

Generations of students have been proud of the **School flag**. A touching moment at every school year opening and closing ceremony and other school celebrations is the appearance of the School flag under the sounds of the School anthem; it raises self-esteem and the feeling of ownership of the High School.

Anthem

The time in NHSFB
Music: Valdi Totev
Text: Alexander Petrov

*The red edifice with the tower –
Has an abounding history...
The big hall keeps the memory
for people`ve created a theory...
And step by step we discover –
How deep, deep is the world...
We learn how to gather together
Things more important than figs.
The seasons and years will fly
The clock will never stop...
But with us a sign will always stay
From the time spent at the school.
And tomorrow when we take
To somewhere into our life
We`ll give in order to get
From everything and lots of love.*

Учим се как да събираме
по-важни неща от числа...
Ще минат сезони... Години...
Часовникът няма да спре...
А в нас една частица ще има
от времето в НФСГ...
И утре, когато поемем
нанякъде в този живот,
ще даваме..., за да вземем
от всичко... И много любов.
Ще минат сезони... Години...
Часовникът няма да спре...
А в нас една частица ще има
от времето в НФСГ...

Фактор за ефективно и въздействащо осъществяване на образователно-възпитателните дейности са и утвърдените се **ритуали**:

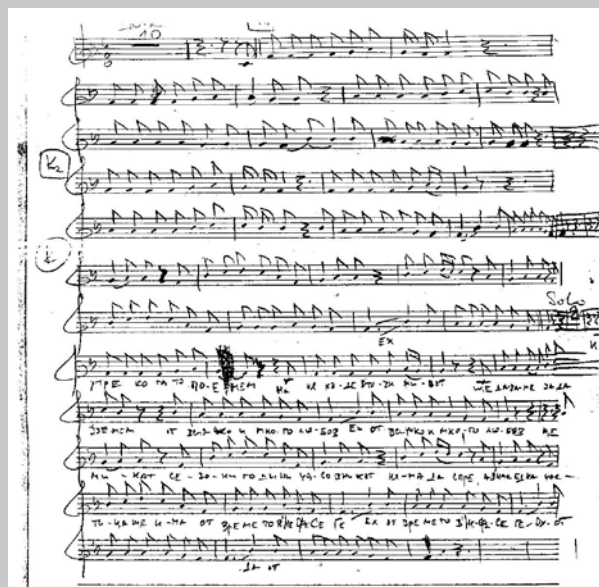
- Тържествено откриване и закриване на учебната година,
- Въвеждане на новите ученици в историята, традициите и организацията на образователните дейности в НФСГ,

Тържествено предаване на училищното знаме

The School flag is being handed to the next year graduates

The seasons and years will fly
The clock will never stop...
But with us a sign will always stay
From the time spent at the school.

Част от оригиналния нотен лист на Валди Тотев

Part of the original note sheet of Valdi Totev

The time-tested **rituals** (below) are an important factor in the educational school activities:

- Official opening and closing of the school year,
- Acquainting the newly-admitted students with the history, traditions and organization of the educational activities of the National High School in Finance and Business,
- A ceremonial appearance of the School flag and parting with the graduates,
- A ceremonial handing in the diplomas of the graduates,

Откриване на учебната година

Official Opening of the School year

- Тържествено предаване на училищното знаме и изпращане на зрелостниците,
- Церемония за връчване дипломите на зрелостниците,
- Ден на отворените врати,
- Училищен панаир на Учебно-тренировъчните фирми (УТФ),
- Училищен карнавал.

За приноса си в развитието на образователната система на Република България, за високи резултати при успешното изпълнение на мисията си, гимназията получава следните **престижни отличия**.

Орден „Кирил и Методий“ I степен по повод 50-годишния юбилей

St. Cyril and Methodius order I grade for the 50-year anniversary

(Указ № 357/17.05.1963 г. от Президиума на Народното събрание на НРБ)

(Decree № 357/17.05.1963 of the Presidium of the National Assembly of PRB)

Почетен знак на УНСС по повод 90-годишния юбилей (13.05.2003 г.)

The honorary decoration of the University for National and World Economy on the occasion of the 90-year anniversary (13.05.2003)

Почетно отличие „Паисий Хилендарски“ за заслуги към българското образование

Paisii of Hilendar honorary decoration for services to the Bulgarian education

Церемония по изпращане на зрелостниците

A ceremony of parting with the graduates

- An **Open Doors** Day,
- A School Fair of the Educational-Training Firms,
- A School Carnival.

For its contribution to the development of the educational system of the Republic of Bulgaria the School has received the **following prestigious honours**.

Орден „Народна Република България“ I степен по повод 75-годишния юбилей

Order of the People's Republic of Bulgaria I grade for the 75-year anniversary

(Указ № 277/13.04.1988 г. на Държавния съвет на НРБ)

(Decree № 277/13.04.1988 of the State council of PRB)

Почетен знак на Министерството на образованието и науката

An honorary sign the Ministry of education and science

През годините НФСГ получава поздравителни адреси и признание от Президентите на Република България Петър Стоянов и Георги Първанов и Президента на Република Австрия Томас Клестил, отличия от Министерството на образованието, младежта и науката, Регионалния инспекторат по образованието-София град, Съюза на българските учители, Съюза на икономистите в България, Българския форум на бизнес лидерите, Джуниър Ачийвмънт България, Австрийското федерално министерство на образование, науката и културата, КултурКонтакт – Австрия и др.

В най-новата история **приносът на НФСГ за развитието на средното икономическо образование** намира израз във:

- Въвеждане и мултиплициране на учебна документация (учебни планове, учебни програми, учебни помагала и учебници) за специалностите „Банково, застрахователно и осигурително дело“, „Машинна обработка на икономическата информация“, „Стенография и машинопис“, „Бизнес администрация“, „Икономика и мениджмънт“, „Предприемачество и мениджмънт“;
- Въвеждане на УТФ като задължителен учебен предмет за практическо бизнес обучение;
- Създаване на първата УТФ в България и в Източна Европа - УТФ „София ООД“;
- Изграждане на Централа, прераснала в Център на УТФ в България;
- Въвеждане на знак за качество на УТФ;
- Провеждане на първия панаур на УТФ в България;
- Провеждане на първия Ден на отворените врати в средно училище в страната;
- Въвеждане на нов учебен предмет „Проектен мениджмънт“;
- Изграждане на съвременни офиси за практическо обучение:
 - Учебно-тренировъчен център по икономика
 - Импулсен център за обучение по предприемачество
 - Училищен електронно-изчислителен център, оборудван с ЕИМ IBM 1130

НФСГ е акредитирана като **изпитен център EBC*L** и има право да провежда обучения и изпити за придобиване на сертификати за европейски бизнес компетентности (European Business Competence* Licence) в

During the years, the National High School in Finance and Business has received congratulations and acknowledgment from the Presidents of the Republic of Bulgaria Petar Stoyanov and Georgi Purvanov and of the Republic of Austria-Thomas Klestil, and awards from the Ministry of Education, Youth and Science, the Regional Educational Inspectorate-Sofia City, The Union of the Bulgarian teachers, The Union of the Economists in Bulgaria, The Bulgarian Forum of Business Leaders, Junior Achievement Bulgaria, The Austrian Federal Ministry of Education, Science and Culture, KulturKontract-Austria and others.

In the latest history the **contribution of NHSFB to the development** of the secondary economic education is expressed in:

- Introducing and multiplying the school documentation (curriculae, syllabuses, teaching aids and textbooks) for the specialties Banking, Insurance, Computer processing of the economic information, Shorthand and Typing, Business administration; Economics and Management, Entrepreneurship and Management;
- Introducing the Educational-training firm (ETF) as a compulsory subject for practical business training;
- Founding the first ETF in Eastern Europe – ETF Sofia Ltd.;
- Establishing ETF headquarters that grew in a Centre of the ETFs in Bulgaria;
- Introducing a quality sign for ETF,
- Organizing the first Fair of ETFs in Bulgaria;
- Conducting the first Open Doors Day in a secondary school in the country;
- Introducing the project management as a teaching subject;
- Equipping modern offices for practical training:
 - Educational-training centre in economics
 - Impulse Centre for Entrepreneurship training
 - A School computing centre, equipped with IBM 1130

NHSFB has been accredited as an **EBC*L exam centre** and has the right to carry out exams for getting a certificate for European Business Competence* License in Bulgaria. Young boys and girls up to the age of 20 can sign in for the three levels – A (Business Economics), B (Business Planning) and C (Leadership and Management).

България. За трите нива на изпита: **А** Бизнес икономика, **В** Бизнес планиране и **С** Лидерство и мениджмънт, могат да се записват младежи и девойки до 20-годишна възраст от цялата страна.

Добрият педагогически опит се постига чрез:

- Интегралност в обучението между общообразователна, чуждоезикова, професионална подготовка по теория и практика, компютърни и информационни технологии;
- Активни и интерактивни методи на обучение;
- Партньорство с реални предприятия, висши училища, научни, културни институти и др.;
- Извънкласни дейности:
 - Проект „Да направим училището привлекателно за младите хора“ – Училище за себеутвърждаване и подготовка към европейски хоризонти – „Успех“
 - Клубове: „Млад икономист“, „Млад предприемач“, „Бизнес етика“, „Интеракт“, „Таланти“
 - Работни ателиета по изобразително изкуство, музика, спорт;
- Международни контакти с образователни институции от: Австрия, Албания, Великобритания, Гана, Германия, Испания, Италия, Литва, Кипър, Македония, Норвегия, Полша, Португалия, Румъния, Словения, Сърбия, Турция, Танзания, Франция и Чехия.

При натрупване и мултиплициране на добрия педагогически опит се ръководим от споделеното от К. Ушински „*Предава се мисъл извлечена от опит, а не самият опит*“. Тези слова години наред посрещат учители, ученици и гости на входа на гимназията.

До 1948 г. обучението в гимназията се осъществява по **единен учебен план** за всички ученици, които завършват с квалификация **„Счетоводител“**.

Поради необходимостта от **специалисти** в различни клонове на икономиката в следващите учебни години обучението се провежда по диференцирани учебни планове за специалностите: „Държавна и кооперативна търговия“, „Промислено и капитално строителство“, „Икономика на транспорта“, „Икономика на селското стопанство“, „Планиране

Good pedagogical experience is achieved through introducing of:

- integral participation in the training of the general subjects, foreign language teaching, the professional preparation in theory and practice, computer and information technologies;
- active and interactive methods of teaching;
- partnership with real enterprises, universities, scientific and cultural institutes and others.
- extracurricular activities such as:
 - Project “Let’s make school an attractive place for the young people” – A school for self-affirmation and preparation for European horizons - Success;
 - Clubs: “Business Ethics”, “Interact”, “Young Economist”, “Young Entrepreneur”, “Talents”;
 - Workshops in art, music, sports.
- International contacts with educational institutions from: Austria, Albania, Great Britain, Ghana, Germany, Spain, Italy, Lithuania, Cyprus, Macedonia, Norway, Poland, Portugal, Rumania, Slovenia, Serbia, Turkey, Tanzania, France, Czech Republic.

When accumulating and multiplying the good pedagogical experience in the School we are guided by K. Ushinsky’s thought “You can convey, a thought, derived from real experience, not the experience itself” which have welcomed teachers, students and guests at the entrance of the school for years.

Until 1948 **training at the High School was achieved according to an unified curriculum** for all students who graduate with the **qualification “Accountant”**.

Because of the necessity of **specialists** with economical education in the different fields of the national economy, in the next years the education was achieved after different curriculae for the specialties: “State and Cooperative Trade”, “Industrial and Capital Building”, “Economics of the Transport”, “Economics of the Agriculture”, “Planning and Statistics”, “Commodity Turnover Accounting”, “Commodity Science”, “Finance and Credit”.

In the latest history of the High School the **day-time** training is carried out in the following specialties:

- Economics and management
- Entrepreneurship and management

и статистика“, „Счетоводство на стокооборота“, „Стокознание“, „Финанси и кредит“.

В най-новата история на гимназията обучението се осъществява в **дневна форма** по специалностите:

- „Икономика и мениджмънт“
- „Предприемачество и мениджмънт“
- „Банково, застрахователно и осигурително дело“
- „Счетоводна отчетност“
- „Машинна обработка на икономическата информация“
- „Бизнес администрация“
- „Стенография и машинопис“,

а в **заочна форма**:

- „Предприемачество и мениджмънт“
- „Счетоводна отчетност“
- „Икономист-издател“.

След успешно полагане на Държавните квалификационни изпити по теория и практика на специалността завършилите получават втора, трета или четвърта квалификационна степен.

През 90-те години на миналия век в гимназията се поставя началото на работата по **международни образователни проекти**.

▼ **Българо-австрийски образователен проект „Икономика и мениджмънт“ (БАОП)**. Необходимостта от приваждане на професионалната подготовка в съответствие с потребностите на динамично променящата се общественно-икономическа среда и желанието за формиране на практически бизнес умения и ключови компетентности мотивират колектива на НФСГ да проучи добрия опит на търговските академии в Австрия. Ръководството на гимназията получава подкрепа от Посолството на Република Австрия в България и Българското министерство на образованието и науката. През 1992 година, с активната методическа помощ на преподаватели от Икономическия университет във Виена, се поставя началото на **мащабен Българо-австрийски образователен проект**. Проектът стартира в НФСГ, след което се мултиплицира в още четири икономически гимназии в страната (Бургас, Варна, Монтана и Стара Загора).

Планирането и осъществяването на дейностите в рамките

- Banking and Insurance
- Accounting
- Computer processing of the economical information”
- Business administration
- Shorthand and typing,

And in an **extramural** form:

- Entrepreneurship and management
- Accounting
- Economist-publisher

After successfully passing the State qualification exams in theory and practice of the specialty, the graduates receive second, third or fourth qualification degree.

In the 90s of the previous century the School began working on **international educational projects**.

▼ **Bulgarian-Austrian educational project “Economics and management” (BAEP)**.

The necessity of updating the vocational training according to the demands of the dynamic changeable economical society and mainly the need of creating practical business skills and key competences motivated the team of NHSFB to study the good practice of the trade academies in Austria. These efforts are supported by the Embassy of the Republic of Austria in Bulgaria and the Bulgarian Ministry of Education and Science. In 1992, with the active methodological support of teachers of the University of Economics in Vienna a **significant Bulgarian-Austrian educational project** was initiated. The project started in NHSFB and after that was multiplied in another four high economic schools in the country (Burgas, Varna, Montana, Stara Zagora).

Planning and carrying out the activities within the framework of BAEP is realized with the support of k.education Office for projects – Sofia, KulturKontakt –Austria, the headquarters of the Educational-training firms in Austria ACT after the order of the Austrian Federal Ministry of Education, science and culture in cooperation with the Bulgarian Ministry of Education and Science. The project financing was provided for by KulturKontakt – Austria,

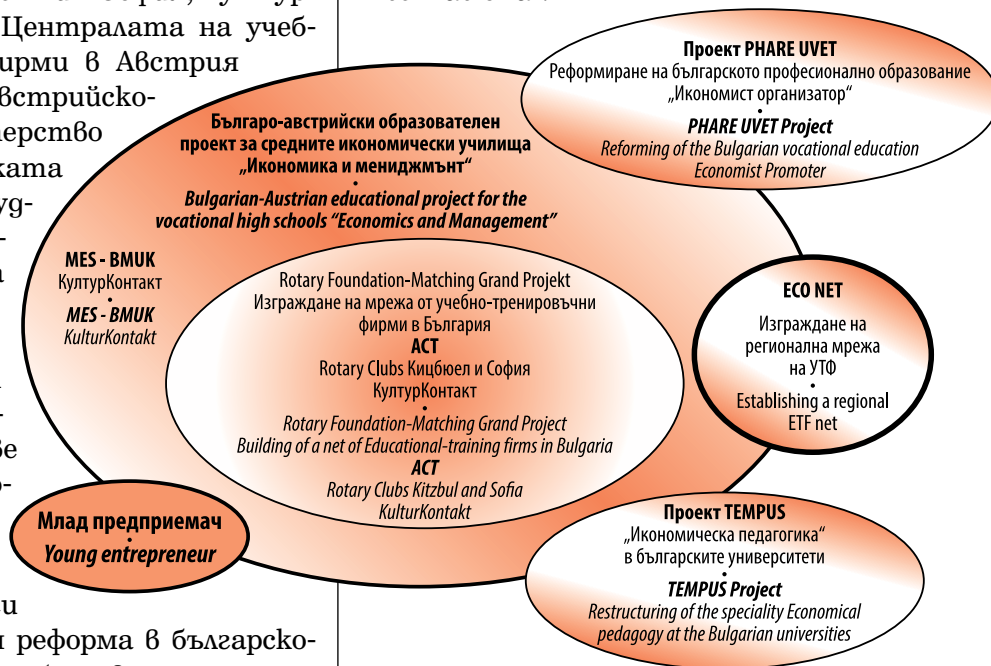
на БАОП се осъществява с подкрепата на k.education Бюро за проекти – София, КултурКонтакт – Австрия, Централата на учебно-тренировъчните фирми в Австрия АСТ по поръчение на Австрийското федерално министерство на образованието, науката и културата, в сътрудничество с Българското министерство на образованието и науката. Финансирането се осъществява от КултурКонтакт – Австрия, Ротари клубове – Кицбюел и София и Ротари Интернешънъл.

Съдържанието на проекта е обвързано с други проекти, насочени към реформа в българското средно икономическо образование.

Десетгодишната усилена и всеотдайна работа по Българо-австрийския образователен проект намира израз в следните **резултати**:

- Разработени са и въведени **учебен план и учебни програми** по икономическите предмети за **нова специалност „Икономика и мениджмънт“**. Характерните им черти са интегралност, практическа насоченост, актуалност, ориентация към личността и потребностите на учениците.
- Въведени и утвърдени са **съвременни методи на преподаване** с цел формиране на **ключови компетентности** у учениците.
- Осигурени са условия за **интензивна чуждоезикова подготовка** по два езика и **информационни технологии**.
- Повишена е **квалификацията на учителите** чрез участие в тримесечни специализации в търговските академии във Виена, Брегенц, Кицбюел и Залцбург и много семинари.
- Изградена е **национална мрежа от учебно-тренировъчни фирми**.
- Изградена е **съвременна и функционална материална база**. През 1997 г. е открит **Учебно-тренировъчен център по икономика** за практическо бизнес обучение.
- Успешно дипломирали се ученици получават **Декрет**, издаден от Австрийското федерално министерство на образованието, науката и културата, който **угодостоявява признаването на образованието им в Република Австрия**.

Rotary clubs Kitzbuehel and Sofia, and Rotary International.

The project contents is bound to other projects directed to a reform in the Bulgarian secondary economic education.

The **results** of the hard and dedicated work on the Bulgarian-Austrian educational project in a period of ten years is expressed in:

- **A curriculum and syllabuses** for the economic subjects for the **new specialty “Economics and Man-agement”** were developed and introduced. Their characteristic features are integrity, practical orientation, actuality, oriented towards the students’ personality and needs.
- **Modern teaching methods**, forming **key competences** in the students were introduced and approved.
- Conditions for **intensive foreign language teaching** in two languages and **informational technologies** were ensured.
- Teachers increased their qualifications by means of participation in three-month-specializations and workshops in the trade academies in Vienna, Bregenz, Kitzbuehel and Zalsburg.
- A **national net of the Educational-training firms** was built.
- **Modern and functional facilities** were established. An **Educational-Training Centre in economics** for practical business training was opened in 1997.
- The successful graduates receive a **Decree**, issued by the Austrian Federal Ministry of Education, Sci-ence and Culture, which certifies the **acknowledgement of their education in Austria**.

- Установени са **трайни международни партньорства** с австрийски търговски академии (Виена, Брегенц, Кицбюел, Клагенфурт и др.), които намират израз в разработване на съвместни дипломни проекти; участие в утвърден от Министерството на образованието, културата и изкуствата на Република Австрия еКлъстер с основна цел разработване на проекти чрез използване на електронни медии; ежегодни посещения на ученици от НФСГ в австрийски търговски гимназии с участие в учебни часове и др.
- Разработени са **учебници и учебни помагала**: Икономика на предприятието в три части, Икономическа информатика в три части, учебник по бизнес немски и много методически материали, насочени към формиране на социални умения у учениците.

- **Close international partnerships** with Austrian trade academies (Vienna, Bregenz, Kitzbuhel, Klagenfurt, etc.) are established. They result in developing joint diploma projects; taking part in an eCluster, approved by the Ministry of Education, Culture and Arts of the Republic of Austria with a main goal to develop projects by using the electronic media; students from NHSFB visit every year Austrian trade academies and participate in lessons
- Textbooks and teaching aids were developed: Economy of the Enterprise in three parts, Economical computing in three parts, a textbook in Business German and many methodological materials, orientated to forming social skills in the students.

Декрет от Австрийското федерално министерство на образованието, науката и културата

A Decree of the Austrian Federal Ministry of Education, Science and Culture

Етапна оценка за успешното реализиране на целите на БАОП е направена през 1996 година на Национална конференция в присъствието на министрите на образованието на Република Австрия и Република България Елизабет Герер и проф. Илчо Димитров. Принос за проектните резултати има и маг. М. Пьохакер – австрийски координатор.

The stage evaluation for the successful carrying out the aims of BAEP was made in 1996 at the National conference in the presence of the Ministers of Education of the Republic of Austria and the Republic of Bulgaria, Elisabeth Gerer and Professor Ilcho Dimitrov. A contribution for the project results has also MA M. Pöchaker – an Austrian Coordinator.

През 2003 г. в НФСГ се провежда мащабна среща за обсъждане на резултатите от десетгодишното функциониране на БАОП „Икономика и мениджмънт“. Присъстват Негово Превъзходителство посланикът на Република Австрия в България Карл Дийн, заместник министри на образованието на Република България и Република Австрия, директори на пилотните училища от България и на

An extensive meeting to discuss the results from the 10-year long functioning of BAEP “Economics and Management” was organized in 2003. His Excellency Mr. Karl Diem, Ambassador of the Republic of Austria to Bulgaria, Deputy Ministers of Education of the Republic of Austria and of the Republic of Bulgaria, the Principals of the pilot schools from Bulgaria and of their partner schools from Austria

партньорските училища от Австрия. Вън-ващи са отзивите на присъстващите гости, отразени в Паметната книга.

were present. The guests' reviews and comments reflected in the Memorial Book were very moving.

Национална среща за успешно завършване на десетгодишен период от реализирането на БАОП

A national meeting for the successful completion of a ten-year period of the realization of the BAEP

Учебно-тренировъчният център по икономика (УТЦ) в гимназията е запланиран, организиран и оборудван като проект на: АСТ-Централа на австрийските учебно-тренировъчни фирми; КултурКонтакт Австрия; Ротари клуб – Кицбюел; Ротари клуб –София и с подкрепата на фондация Ротари; Ротари Дистрикт 1920 – Западна Австрия. Инициатор и координатор на изграждането на УТЦ е г-р Ханс Филип, дългогодишен директор на Търговската академия в Кицбюел и съветник в Австрийското федерално министерство на образованието, науката и културата.

УТЦ дава възможност учениците да работят в реален офис на виртуалния пазар на УТФ, да се прилагат нови методи на обучение и учене, отговарящи на потребностите на ученици, родители и работодатели; да се промени моделът на взаимодействие между учители и ученици в образователния процес; да се използват новите информационни и комуникационни технологии в образователната дейност и да се осъществява тясно сътрудничество със звената от стопанската практика.

Учебно-тренировъчната фирма се преподава по нетрадиционна, интерактивна учебна методика, която провокира иновативното мислене и подпомага формирането на предприемачески умения и култура. УТФ

The **Educational-Training Centre in Economics (ETC)** in the School was planned, organized and equipped as a project of: ACT- The Headquarters of the Austrian Training-Educational Firms; KulturKontakt Austria; Rotary Club – Kitzbuhel; Rotary Club-Sofia and with the support of Rotary foundation; Rotary District 1920 – Western Austria. An initiator and coordinator of the creation of the Educational-Training Centre is Doctor Hans Philip, a long-standing principal of the Trade Academy in Kitzbuhel and a counselor at the Austrian Federal Ministry of Education, Science and Culture.

The ETC gives the students the opportunity to work in a real office of the virtual market of Educational-Training Firms; to apply new training and studying methods, meeting the needs of the students, parents and employers; to change the model of interaction between teachers and students in the educational process; to use the new information and communicative technologies in the educational activities and to achieve close collaboration with units from the business practice.

The **Educational-Training Firm** is taught in a non-traditional, interactive school method, which provokes innovative thinking and helps the formation of entrepreneurial skills and

гава възможност на учениците по пътя на собствения опит да създават и организират свой собствен бизнес, да се запознаят с конкретни изисквания за професията, за определено работно място, да научат какво е това да ръководиш, да вземаш решения и да носиш отговорност. Тя е възможност за първи цялостен професионален опит на учениците на виртуалния пазар на УТФ – техния истински свят на бизнеса.

Ежегодно УТФ от НФСГ участват в **училищни, национални и международни панаири:**

Училищни – началото се поставя през 1997 г.

Национални панаири:

- гр. София - 1998 г. и 2003 г.
- гр. Монтана - 1999 г. и 2005 г.
- гр. Бургас - 2000 г.
- гр. Варна - 2001 г. и 2004 г.
- гр. Пловдив - 2005 г., 2006 г., 2007 г., 2008 г., 2009 г., 2010 г., 2011 г., 2012 г.

culture. The TEF gives the students the opportunity to create and organize their own business through their experience, to meet the actual requirements of the profession, for a definite working position, to learn what it is like to run a business, to make decisions and take responsibility. This is a possibility for the first overall professional experience of the students at the virtual ETF market - their real world of business.

Every year the ETFs of NHSFB take part in **school, national and international fairs:**

School fairs – the beginning was in 1997.

National fairs:

- Sofia - 1998 and 2003 .
- Montana - 1999 and 2005
- Bourgas - 2000
- Varna - 2001 and 2004
- Plovdiv - 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012.

International fairs:

- Vienna, Austria – 1994, 1998, 2002, 2004, 2006, 2008, 2010, 2012
- Salzburg, Austria – 2001, 2003, 2007, 2009
- Bratislava, Slovakia – 2001, 2003
- Timisoara, Romania – 2004
- Prague, Czech Republic – 2004, 2005, 2006, 2009, 2011, 2012
- Freistadt, Austria – 2005
- Barcelona, Spain – 2008
- Celje, Slovenia – 2010, 2011
- Ghent, Belgium – 2010

When participating in national and international fairs the students were honoured in many competitions accompanying the fairs –e.g. negotiating

in a foreign language, the best electronic presentation, the best stand, complex presentation, etc.

BAEP is an effective model for innovation in the secondary economic education because it is actual and comprehensive in its contents, open and perspective for research and multiplication. Throughout the years it has proven its value, vitality and functionality.

Участия в панаири на УТФ

Taking part in ETF fairs

Международни панаури:

- гр. Виена, Австрия – 1994 г.; 1998 г., 2002 г., 2004 г., 2006 г., 2008 г., 2010 г., 2012 г.
- Залцбург, Австрия – 2001 г., 2003 г., 2007 г., 2009 г.
- гр. Братислава, Словакия – 2001 г., 2003 г.
- гр. Тимишоара, Румъния – 2004 г.
- гр. Прага, Чехия – 2004 г., 2005 г., 2006 г., 2009 г., 2011 г., 2012 г.
- гр. Фрайщат, Австрия – 2005 г.
- гр. Барселона, Испания – 2008 г.
- гр. Целе, Словения – 2010 г., 2011 г.
- гр. Гент, Белгия – 2010 г.

При участието си в национални и международни панаури учениците са отличавани в много съпътстващи панаурите конкурси като например водене на преговори на чужд език, най-добра електронна презентация, най-добър щанд, комплексно представяне и др.

БАОП се утвърди като ефективен модел за иновация в средното икономическо образование, защото е актуален и многообхватен по съдържание, отворен и перспективен за проучване и мултиплициране. През годините той доказва своята полезност, жизненост и функционалност.

▼ **Проектът ECO NET – Изграждане на регионална мрежа от УТФ (2001-2006)**, с координатор за България магистър Ева Ямбор – ръководител на k-education Бюро за проекти – София, е подпомаган и финансиран от Австрийското федерално министерство на външните работи в рамките на Пакта за стабилност в Югоизточна Европа. Основна цел на проекта е работата в мрежа между съседни страни, която насърчава развитието на учебно-тренировъчната фирма. НФСГ има ключова роля в проекта. Опитът на учителите от гимназията успешно се мултиплицира чрез обучение на учители от Албания, България, Македония и Румъния по темите: Същност и място на УТФ в професионалната подготовка на учениците, Методика на преподаване, Мрежа и панаури, Чуждоезиково обучение, Счетоводство, Информационни технологии и Предприемачеството в УТФ.

Участия в панаури на УТФ

Taking part in ETF fairs

▼ **ECO NET project – Establishing a regional net of ETFs (2001-2006)**, with coordinator for Bulgaria MA Eva Jambor - a manager of k.education Office for projects – Sofia, is supported by the Austrian Federal Ministry of Foreign Affairs within the Stability Pact in South-eastern Europe. The main goal of the project is the work in a network among neighboring countries which encourages the development of the ETF. NHSFB has a key role in the project. The experience of the High School's teachers is successfully multiplied by means of training of teachers from Albania, Bulgaria, Macedonia and Romania on the themes: The essence and place of ETF in the vocational training of the students, Teaching Methods, A network and fairs, Foreign language teaching, Accounting, Information Technologies and Entrepreneurship in ETF.

В резултат от проекта ECO NET:

- Са обучени учители за ръководители на УТФ в България, Албания, Македония и Румъния
- Изградена е Балканска мрежа на УТФ
- Създаден е Моделен център за обучение на учители за ръководители на УТФ. Такива центрове са създадени и в пилотните училища в Бургас, Варна, Монтана и Стара Загора
- Издадени са учебници: Предприемачество и мениджмънт в три части, Ръководство за учителя-ръководител на УТФ; многоезичен речник за УТФ, много методически материали, насочени към формиране на социални умения у учениците и др.
- Въведена е система за сертифициране и знак за качество на УТФ.

As a **result** of the ECO NET project:

- **Teachers** from Bulgaria, Albania, Macedonia and Romania **have been trained** for ETF instructors.
- A **Balkan ETF network** was established
- A **Model centre for teaching of teachers** for ETF instructors was founded. Such centres were opened in the pilot schools in Bourgas, Varna, Montana and Stara Zagora as well.
- The following **textbooks** were published: Entrepreneurship and Management in three parts, Manual for the ETF Teacher-Instructor; **Multi-language dictionary** for ETF, many **methodological materials** for building students' social skills, etc.
- A system for **certifying** and a **quality sign** for ETF was introduced.

2105 ученици са получили Удостоверение за обучение в УТФ в рамките на БАОП

Since the introducing of the ETF training in 1994, 2 105 students have received a certificate for training in the ETF

ЗНАК ЗА КАЧЕСТВО / A QUALITY SIGN

Знак за качество на УТФ

Quality sign of ETF

Лого на Моделен център НФСГ, София

Logo of the Model Center of NHSFB, Sofia

**Заклучителна
среща на ЕКО
NET**

*Final meeting of
EKO NET project*

▼ **Мечинг грант проектът** на фондация Ротари **Млад предприемач** стартира през 2007 година. Основната му цел е насърчаване на предприемаческото мислене и поведение на учениците в българските средни професионални училища. Базира се върху опита от българо-австрийските образователни проекти, реализирани в България след 1993 г. Дейностите са съгласувани с Министерството на образованието, младежта и науката на Република България. Обучението и разработването на помагала се провеждат под научното ръководство на Инициатива за обучението по предприемачество (IFTE) – Виена. Използва се опитът на Национална финансово-стопанска гимназия в обучението по и в предприемачество на база учебен план и учебни програми за специалност „Предприемачество и мениджмънт“, въведена през учебната 2003/2004 г.

Основни **резултати** от проекта:

- Подготвени са **обучители-мултипликатори** за обучение на учители за преподаване на предмета предприемачество и теми от предприемачеството по различни учебни дисциплини.
- **Обучени са учители** по икономически и общообразователни предмети за преподаване на предприемачество в училище и за предприемачески подход в обучението на учениците.
- **Издадени са:** сборник „Млад предприемач – игри, упражнения, казуси“, Спестовна книжка за иновации и методически материали с казуси.
- През 2008 г. е открит **Импулсен център за обучение по предприемачество**

В цялостната образователна стратегия на НФСГ, и в частност в дейностите на Импулсния център за обучение по предприемачество,

▼ **The Matching Grant Project** of the Rotary Foundation **Young Entrepreneur** started in 2007. Its main goal is encouragement of the entrepreneurial thinking and behaviour of the students from the Bulgarian Secondary Vocational schools. The project is based on the experience of the Bulgarian-Austrian educational projects, realized in Bulgaria after 1993. The activities of the project are coordinated with the Ministry of Education, Youth and Science of the Republic of Bulgaria. The training activities and the development of teaching aids are held under the scientific guidance of Initiative for entrepreneurial education (IFTE)-Vienna. The experience of the National High School in Finance and Business is used for the training in entrepreneurship on the basis of the curriculum for the specialty “Entrepreneurship and Management” which was introduced in the 2003/2004 school year.

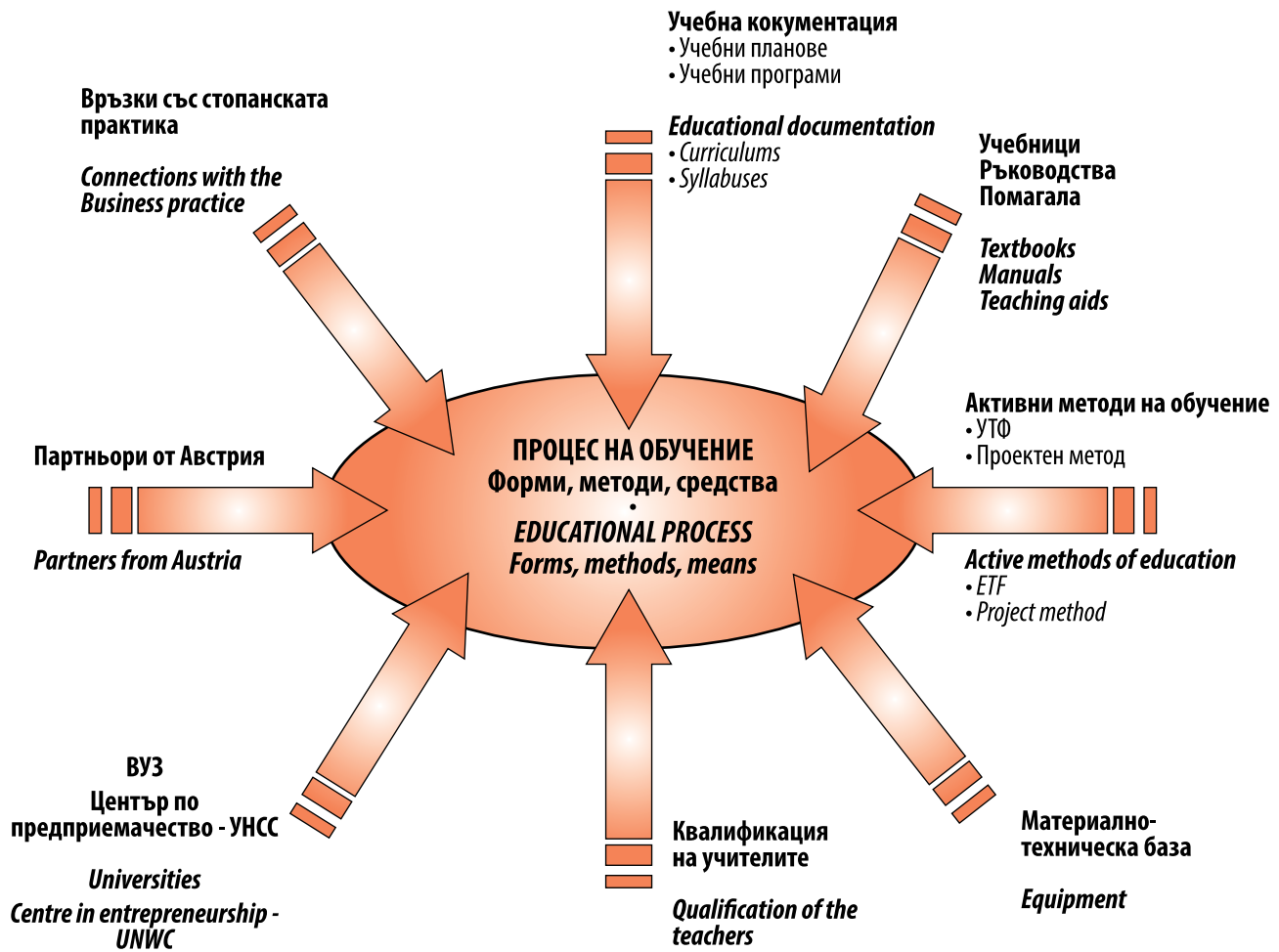
Main results from the project:

- Trainers-multiplicators have been prepared for training of teachers in the subject of entrepreneurship and on topics of entrepreneurship in the different subjects.
- Teachers in economics and general subjects have been trained to teach entrepreneurship at school and on the entrepreneurial approach in the education of the students.
- A collection “Young entrepreneur – games, exercises, case studies”, A saving booklet for innovations and methodological materials with cases have been published
- The **Impulse Centre for training in entrepreneurship** was opened in 2008.

In the overall educational strategy of the National High School in Finance and Business, and in particular-in the activities of the Impulse Centre

е залегнал предприемаческият подход в обучението на учениците. Това означава, че усилията са насочени не само към преподаване на икономически знания, но и към насърчаване на предприемаческото мислене и поведение на учениците, възпитаването им в основните принципи на етичната икономика и формирането на ключови компетентности в рамките на училищното образование. Гаранция за ефективни резултати е съществуването на взаимодействие между изобразените на схемата фактори:

for training in entrepreneurship, lies the entrepreneurial approach in the training of students. This means that the efforts are targeted not only for teaching economic knowledge but also on encouraging entrepreneurial thinking and behaviour of the students, their education in the main principles of the ethical economy (fair business) and in forming the key competences within the framework of school education. A guarantee for effective results is the existence of interaction between the depicted factors on the scheme:

Спестовна книжка за иновации
A savings' booklet for innovations

Импулсният център за обучение по предприемачество е с основна цел изграждане на ефективна система за обучение в предприемачество при активно взаимодействие между средното и висшето училище и стопанската практика. Той е със статут на образователно и квалификационно-методическо звено към НФСГ. Оборудван е със средствата на фондация Ротари по инициатива на г-р Ханс Филип.

Откриване на Импулсният център за обучение по предприемачество

Opening of the Impulse centre for training in entrepreneurship

Основен акцент в работата на Импулсният център е организиране, координиране и провеждане на **конкурси** за ученици от цялата страна с цел формиране на предприемаческо мислене и поведение, иновативност и креативност:

- **Национални конкурси** „Най-добър бизнес план“ и „Най-добра бизнес идея“ по мотото „Мечтай! Създавай! Развивай! Идеите трупат лихви!“ съвместно с Института за развитие на предприемачеството към УНСС;
- **Международни конкурси:** „Най-добър бизнес план“ и „Най-добра бизнес идея“ на Austria Bank, Виена съвместно с IFTE – Виена
- **Европейски състезания по предприемачество** (2010 г. – Берлин, 2011 г. – Виена).

Импулсният център е **инициатор** и съорганизатор на първото и следващите национални състезания „Най-добра бизнес идея“ в рамките на **Панорамата на професионалното образование** в Националната програма за извънкласни дейности на МОМН.

The main goal of the **Impulse centre for Training in Entrepreneurship** is to build an effective system for entrepreneurship training, including active cooperation with the secondary and high school and the business. It has a status of educational and qualification methodological unit at the NHSFB. It is equipped with the financial support of Rotary Foundation at the initiative of Doctor Hans Philip.

An essential accent in the activity of the Impulse Center is to organize, coordinate and carry out **competitions** for students from all over the country, aiming to develop their entrepreneurship thinking and behavior, innovativeness and creativity:

- **National Competitions** “The best business plan” and “The best business idea” under the slogan “Dream! Create! Develop! The ideas accumulate interests”, organized together with the Institute for Entrepreneurship Development at the University for National and World Economy;
- **International competitions:** “The best business plan” and “The best business idea” of Austria Bank, Vienna together with IFTE – Vienna,
- **European competitions in entrepreneurship** (2010 – Berlin, 2011 – Vienna).

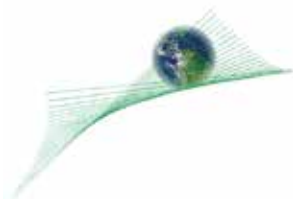
Работни срещи в Импулсният център

Workshops in the Impulse centre

The Impulse Centre **initiates** and coordinates the first and the succeeding National competitions “The best business idea” within the framework of the **Panorama of vocational education** in the National programme for extracurricular activities of the Ministry of Education, Youth and Science.

Със съдействието на Импулсния център ученици участват в конференция за младежи на Европейския съюз „Come together:generation siX“ (2006); ежегодно от 2006 г. в проекта „Седмица на Европа“ като през 2007 г. печелят първо място за съвместен проект с Търговска гимназия ВФИ Виена.

With the help of The Impulse Centre, students took part in the youth Conference of EU “Come together:generation siX” (2006); since 2006 every year students have participated in the project “European Week” and they won the first prize for a joint project with the Trade Academy BFI Vienna in 2007.

„Има само неправилен път, безизходно положение няма.“

“There is always a way out of a desperate situation, there may only be a wrong approach.”

Лого и мото на Импулсния център

Logo and slogan of the Impulse Centre

Дейности и мероприятия на Импулсния център

Activities and events of the Impulse Centre

Работна среща в Клагенфурт, Австрия за разработване на съвместни дипломни проекти

A working meeting in Klagenfurt, Austria for developing of joint diploma projects

Защита на съвместни дипломни проекти

Defense of joint diploma projects

Конкурс за „Най-добър бизнес план“

“The best business plan” competition

▼ Проект „Европа – нашият общ дом“ е първият за НФСГ по програма „Сократ“, подпрограма „Коменски“ (2003 – 2006 г.). Участват България, Полша (координираща страна), Испания и Чехия. Целта на проекта е учениците да запознаят своите връстници от другите страни с родината си, забележителностите и проблемите на младите хора. В резултат от проектната дейност са изготвени презентации, клипове, табла, листовки, сайт за представяне на резултатите от проекта. Работният език е **английски**.

▼ Проектът „Туризм и икономически дейности в многонационални стратегии – „TEAMS“ е част от дейността по програма „Сократ“, подпрограма „Коменски“ (2005 – 2008 г.). Участват България, Португалия, Румъния (координираща страна) и Италия.

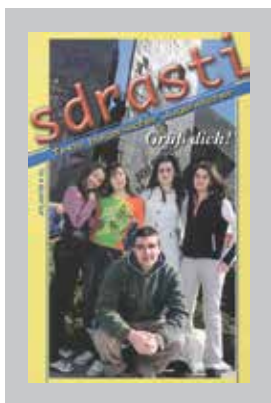

Работна среща по проекта

Working meeting under the project

Целта на проекта е учениците да се запознаят с образователната система и управлението на училището и да внедрят в практиката различни модерни образователни модели. В резултат са изготвени презентации, сайт, туристически наръчник, информационни табла. Работният език е **английски**.

▼ **Двустранен проект „Здрости“**, финансиран от Австрийското федерално министерство на образованието, науката и културата през 2008 г. В резултат от проекта е издаден сборник „Здрости“, който съдържа текстове на български ученици и студенти, които представят

▼ The project “Europe – our common home” is the first project of NHSFB under the Socrates programme, Comenius sub-programme (2003 – 2006). Participating countries - Bulgaria, Poland (coordinator), Spain and the Czech Republic.

Партньорска среща в Картагена – Испания

Partners' meeting in Cartagena - Spain

The aim of the project is to bring together students from different countries and acquaint them with their country, its sights and the problems of the young people. The project resulted in the elaboration of presentations, clips, boards, leaflets and a project web-site where to present the results from the project. **English** is the working language.

▼ The project “Tourism and economic activities in multinational strategies – “TEAMS” is a part of Socrates programme, Comenius sub-programme (2005-2008) activities. Participating countries–Bulgaria, Portugal, Romania (coordinator) and Italy. The aim of the project is to acquaint the students with the educational system and the school management and put into practice various contemporary educational models. This resulted in the elaboration of presentations, a web-site, tourist guidebooks and information boards. **English** is the working language.

▼ A bilateral project “Zdrasti”, financed by the Austrian Federal Ministry of Education, Science and Culture in 2008. As a result of the project a collection “Zdrasti”, which contains texts of Bulgarian pupils and students is published; they present the ideas, wishes and visions of the Bulgarian youths. The stories are

нагласите, желанията и визиите на българските младежи. Разказите са написани в рамките на работни срещи, ръководен от австрийската писателка Беатрикс Крамловски. Сборникът е разпространен в австрийски и български училища с подкрепата на КултурКонтакт Австрия. Работният език е **немски**.

▼ **Проектът „Наблюдатели“ – Виртуално европейско предприятие за мода** в рамките на секторна програма „Коменски“ (2006-2009 г.). Участват България (координираща страна), Германия, Италия, Португалия, Румъния, Турция и Франция. Целта на проекта е свързана с ролята и значението на чуждите езици в ученето през целия живот.

Модно ревю в Париж на заключителната среща

A fashion show at the final meeting in Paris

Участието на учениците в проекта им помага да осъзнаят, че предприемаческите умения са изключително важни за всички млади хора; да обогатят познанията си за Европа и нейното културно разнообразие; да се запознаят с общите европейски модни тенденции и различните потребителски навици на младите хора в Европа. Резултатите от съвместната работа са: създаване на виртуален магазин и каталог, сайт, речник на основните понятия в модната терминология на английски и съответните езици, листовки, презентации и модно ревю. Работният език е **английски**.

▼ **Двустранният проект „Мобилност в Европа“** е по секторна програма „Коменски“ (2009- 2011 г.). Участват България и Франция. Целта на проекта е културен и социален обмен. Резултати: дневник на пътуването и информационни табла. Работният език е **френски**.

written within the framework of working meetings moderated by the Austrian writer Beatrix Kramlovski. The collection is disseminated in Austrian and Bulgarian schools with the support of KulturKontakt Auatra. **German** is the working language.

▼ **The project “Viewers” – A Virtual European Fashion Enterprise** within the framework of the Comenius branch programme (2006- 2009). Participating countries – Bulgaria (coordinator), Germany, Italy, Portugal, Turkey and France.

Проектна среща в Румъния

A project meeting in Romania

The aim of the project is connected with the role and significance of the foreign languages in life- long learning. The students’ participation in the project helps them become aware that the entrepreneurial skills are extremely important for all young people, to enrich their knowledge about Europe and its cultural diversity; to get acquainted with the common European fashion trends and the different consumers habits of the young people in Europe. The joint work resulted in establishing a virtual shop and catalogue, a web-site, a glossary of the basic notions in fashion in English and in the respective languages, leaflets, presentations and a fashion show. **English** is the working language.

▼ **The bilateral project “Mobility in Europe”** is within Comenius branch programme (2009-2011). - Participating countries – Bulgaria and France. The aim of the project is cultural and social exchange. The results were a diary of the travel and information boards. **French** is the working language.

▼ Проектът „Euro-consom’acteurs: за отговорно потребление или как да се борим със свръхпотреблението“ (2012-2014 г.) е част от дейността на НФСГ по секторна програма „Коменски“. Участват Белгия, България, Германия, Италия и Франция. Проектът е обединен около три теми: хранене, мода и технологии. Целта е учениците да се запознаят със свръхпотреблението и да осъзнаят щетите, които то нанася на околната среда; да се търсят начини и да се формира поведение за задоволяване на потребностите с грижа за предотвратяване на вредите, нанасяни върху заобикалящия ни свят. Очаквани резултати: създаване и разпространяване на Харта на европотреблението и на „сак“ с екологични продукти. Работният език е **френски**.

▼ Проект „Насоки за кариерно ориентиране и развитие на предприемаческия дух у учениците CGSEII“ (2010-2012 г.) е в рамките на секторната програма „Леонардо да Винчи“ – Трансфер на иновации. Участници: България, Великобритания, Норвегия (координираща страна), Полша, Словения и Турция. Целта на проекта е свързана с развитие на по-добра предприемаческа култура в средното образование и кариерно ориентиране. В резултат са разработени четири ръководства: по едно за трите целеви групи – ученици, учители и ментори, а четвъртото ръководство е насока за това как училищата могат да обучават своите учители да развият собственото си преподаване като използват предприемачески подход. Работният език е **английски**.

Лого на проекта

The Project logo

▼ Дейностите по проекта „Културно наследство“ са по инициатива на Центъра по туризъм и хотелиерство гр. Валенсия – Испания (2012 г.). Участват България и Испания. Цел на проекта е в рамките на Седмицата на културата в гр. Валенсия да се представят древната българска история, уникалната природа, музикалната и танцовата култура, и традиционните български ястия. Резултати: изготвени са презентации и информационни материали по основните за проекта теми и са представени в Центъра по туризъм и хотелиерство – гр. Валенсия. Работният език е **английски**.

▼ The project “Euro-consom’acteurs: about responsible consumption or how to fight with overconsumption” (2012-2014) is part of NHSFB activities under sector programme Comenius. Participants are Belgium, Bulgaria, Germany, Italy and France. The project is united around three themes: nutrition, fashion and technology. The goal is students to become familiar with overconsumption and to realize the damage that it causes to the environment; to seek ways to form behavior for satisfaction of needs with care for preventing damages, caused to the world around us. Expected results: creating and disseminating of a Charter of Euro-consumption and a “bag” with ecological products. The working language is **French**.

▼ “Career Guidance Services for Entrepreneurship CGSEII” (2010-2012) was supported by the programme Leonardo da Vinci – Transfer of innovations. Participants: Bulgaria, the UK, Norway (coordinator), Poland, Slovenia and Turkey. The goal of the project was connected to the development of better entrepreneurial culture in secondary education and career guidance.

Работна среща в Словения

A project meeting in Slovenia

As a result, four Manuals were developed: one for each of the three target groups – students, teachers and mentors. The fourth Manual consists of Guidelines for the teachers to develop their teaching skills using entrepreneurial approach. The working language is **English**.

▼ The activities on the project “Cultural heritage” were initiated by the Centre of tourism, hotels and restaurants from Valencia – Spain (2012). Participants were Bulgaria and Spain.

▼ В проекта „Teach MDGs - Чиста вода и канализация“ (2012-2013 г.) участват България (координатор Фондация С.Е.Г.А), Гана, Кипър и Литва. Целта на проекта е повишаване информираността на учениците и развитие на активна гражданска позиция по проектната тема. Основните задачи са свързани с възприемането на водата не само като природен ресурс, но и като част от световното наследство; сравняване на потреблението на вода в България и в другите страни и изграждане на отношения, свързани с отговорна гражданска позиция за устойчиво развитие. Работни езици – **английски и български**

▼ Проект „Цели на хилядолетието за развитие: включване на ученици и учители от горния курс в програми и проекти по образование за развитие“ (2011-2013 г.) е в рамките на програмата на EuropeAid „Обществена чувствителност и образование за развитие в Европа“. Участват България (координатор Център „Отворено образование“), Великобритания, Италия, Румъния и Танзания.

Целите на проекта са постигнати на разбиране за развитието на процеса на глобализация, изследване на реализирането на основните права на човека в контекста на решаване на глобалните проблеми, запознаване и оценка на осъществяването на Целите на хилядолетието за развитие в Африка, изследване на процеса на изграждане на глобална чувствителност и солидарност. Резултатите са свързани с разработване на уроци и обучение за развитие и разработване на училищен проект. Работни езици – **английски и български**.

The goal of the project was within the Culture Week in Valencia to present ancient Bulgarian history, unique nature, music and dancing culture, traditional Bulgarian dishes. Results: presentations and information materials on the main topics of the project were prepared and shown in the Centre of tourism, hotels and restaurants in Valencia. The working language was **English**.

▼ The Project “Millennium Development Goals: involvement of senior students and teachers in programmes and projects in education for development” (2011-2013) is under the programme EuropeAid “Public awareness and education for development in Europe”. Participants are Bulgaria (Coordinator: “Open education” Centre), the UK, Italy, Romania and Tanzania. The goals of the project are to achieve an understanding about the development of the process of globalization, study of the realization of fundamental human rights in the context of solving global problems, becoming familiar and evaluating the implementation of the Millennium development goals in Africa, studying the process of global sensibility and solidarity. The results are connected with creating and teaching “Know-how” for developing of a school project. Working languages – **English and Bulgarian**.

▼ In the project “Teach MDGs – Clear water and sewage” (2012-2013).the participants are Bulgaria (coordinator Foundation С.Е.Г.А), Ghana, Cyprus and Lithuania. The aim of the project is to increase students’ awareness and develop active citizen’s attitude on the project topic. The main goals are connected with perception of water not only as a natural resource but as a part of the World heritage; comparing water consumption in Bulgaria and in other countries and building relationships, connected to responsible citizen’s attitude for sustainable development. Working languages – **English and Bulgarian**.

▼ In the project “Education for social justice” (2010-2012) the participants are Bulgaria (coordinator: “Open education” Centre), the UK, Estonia, Latvia, Portugal and Slovenia. The goal of the project was to inform young people about the Millennium Development Goals, to create atmosphere for manifestation of an active position in the name of a fairer world. A guidebook was used on the issues of social justice and a specially developed methodology. Working languages – **English and Bulgarian**.

▼ В проекта „Образование за социална справедливост“ (2010-2012 г.) участват България (координатор Център „Отворено образование“), Великобритания, Естония, Латвия, Португалия и Словения. Цел на проекта е да информира младите хора за Целите на хилядолетието за развитие, да създаде атмосфера за проява на активна позиция в името на един по-справедлив свят. Използва се помагало по проблемите на социалната справедливост и специално разработена методика. Работни езици – **английски и български**

▼ **Бизнес обучителни програми - Джуниър Ачийвмънт България.** От 2000 година НФСГ работи по **бизнес обучителни програми** на най-старата, най-голямата и бързо развиваща се организация в света **Джуниър Ачийвмънт**. Обучението се базира на съвременни програми по бизнес умения, развитие на предприемаческия дух, лидерство и стратегии за успех. Учениците от гимназията работят по програмите: *Банките в действие, Бизнес етика, Виртуално предприятие, Лидерство, Учебна компания и Умения за успех*. В рамките на програмата **Банките в действие** чрез практическа дейност и ежегодно участие на учениците в местни, регионални и национални състезания се опознават принципите на банковата дейност. Практическите упражнения в класната стая и срещите с представители на бизнеса по програмата **Бизнес етика** възпитават у учениците етично поведение и формират умения за вземане на решения в период, в който се подготвят да навлязат на пазара на труда. Групата по „Бизнес етика“ от НФСГ е сред най-активните в национален мащаб с ежегодните си участия в: инициативата „Мениджър за един ген“,

▼ **Business educational programmes – Junior Achievement Bulgaria.** Since 2000 NHSFB has worked on **Business educational programmes** of the oldest, the biggest and the most rapidly

developing organization in the world **Junior Achievement**. The education is based on advanced and up-to-date programmes on business skills, development on entrepreneurial spirit, leadership and strategies for success. Students from our school are working on programs: *Banks in action, Business ethics, Virtual enterprise, Leadership, Training company and Skills for success*. Under the program **Banks in action** through practical activities and annual students participation in local, regional and national contests the principles of banking become familiar. Practical exercises in the classroom and meetings with representatives from the business on the program **Business ethics** educate students in ethical behavior and to develop skills for decision making in the period when they prepare themselves to enter the labour market. The “Business ethics” group from NHSFB is among the most active groups nationwide with its annual participation in the initiative “Manager for one day”, National conference “Jumpstart”, Youth business forum “Rising stars”, innovative camps (Svishtov, 2010 – I, II and III place), (Sofia, 2011 – II place and 2012), Global Entrepreneurship week, joint lessons with participation of students from SOU “Vasil Levski” – Velingrad and SOU “Georgi Benkovski” – Pazardjik, from First and Second English language schools – Sofia, International Eco camp (Velingrad, 2011), National forum “Innovations in education and cognitive level” (Bourgas, 2011), contest “Social innovations” (2010),

Работни срещи в клуб „Бизнес етика“

Working meetings in “Business ethics” club

Националната конференция „Детяц старт“, Младежкия бизнес форум „Изгряващи звезди“, иновационните лагери (Свищов, 2010 – I, II и III място), (София, 2011 – II място и 2012), Световната седмица по предприемачество, съвместни уроци с участието на ученици от СОУ „Васил Левски“ – Веллингтон и СОУ „Георги Бенковски“ – Пазарджик, от Първа и Втора английска гимназия – София, Международния еко лагер (Веллингтон, 2011), Националният форум „Иновации в обучението и познавателното равнище“ (Бургас, 2011), състезанието „Социални иновации“ (2010), Национална конференция „Училището – желана територия на ученика“, Национален победител в конкурса за Международната награда „Карл Велики“ (2009) и участие в международната церемония в Аахен – Германия; проекта на Фондация „Помощ за благотворителността в България“ „Да даряваш е чудесно ... в училище“ (2007), Международна конференция за младежка толерантност (Ямбол, 2007) и др.

Ежегодно учениците от гимназията тестват бизнес уменията си в **онлайн състезанието „Виртуално предприятие“** като печелят призови места.

От 2000 г. учениците от НФСГ работят по **програма „Учебна компания“**. Тя им помага да оценят и по-добре да разберат ролята на бизнеса за икономическото развитие. Учениците ежегодно участват в Националното състезание на учебните компании и печелят награди за реклама (2004 г.) и за най-добър бизнес план (2005 г.).

▼ По инициатива на Българския форум на бизнес лидерите в присъствие на министъра на образованието и науката доц. Даниел Вълчев в НФСГ бе поставено началото на обучителната програма **„Час по бизнес“** (2006) – част от **Световната инициатива на Международния форум на бизнес лидерите**.

▼ Проектът **„Приятели на гората“** в рамките на Програмата за младежки дейности е реализиран през 2009 г. с финансовата подкрепа на Държавната агенция за младежта и спорта. Партньори по проекта са Държавно горско стопанство – Плачковци и Община Трявна. Основната цел е запознаване на учениците с проблемите на гората и формиране на гражданска позиция за възстановяване и опазване на природата. В рамките на проекта са засадени 60 фиданки, които полагат началото на „гората“ на НФСГ.

National conference “School - the student’s desired area”, National winner in the competition for the International prize “Charles the Great” (2009) and participation in the international ceremony in Aachen – Germany; project of the Foundation “Charities aid in Bulgaria” “Giving is great ... at school” (2007), International Youth Conference on Tolerance (Yambol, 2007), etc.

Every year students from our School test their business skills in the **online contest “Virtual enterprise”** and are winning prizes.

Панаир на Ученическите компании

A fair of students companies

Since 2000 students from NHSFB have worked on the **programme “Training Company”**. It helps them evaluate and understand better the role of business for the economical development. Every year students take part in the International contest of Training firms and win awards for advertisement (2004) and for best business plan (2005).

▼ At the initiative of the Bulgarian Business Leaders Forum with the attendance of the Minister of Education and Science Associate Professor Daniel Valchev at NHSFB, the training program **“Business hour”** (2006) – part of **Global Initiative of International Business Leaders’ Forum** was initiated.

▼ **The Project “Friends of the forest”** within the Program for youth activities was carried out in 2009 with the financial support of the State Agency for Youth and Sports. Project partners are State Forestry – Plachkovtsi and Tryavna Municipality. The goal is students to become familiar with the forest problems and formation of citizen’s position for recovery and conservation

След 1943 г. **извънкласната дейност** на учениците продължава богатите традиции на Федерацията на ученическите дружества към Софийската търговска гимназия, обединяваща работата на секциите за културно-просветна, спортно-туристическа, въздържателна и стенографска дейност. През 70-те и 80-те години особено активна е дейността на дискуссионния клуб „Мишени“. Проведените срещи с актьорите Борис Арабов, Венцислав Кисъов, Георги Георгиев-ГЕЦ, Георги Калоянчев, Васил Стойчев, Виолета Гиндева, Виолета Бахчеванова, Стефан Данаилов и др. дават възможност за развитие на естетически вкус и отношение към изкуството.

Дълги години утвърдена практика е извънкласната дейност по интереси да се провежда в голям брой кръжоци по предмети, спортни секции, училищен хор, духов оркестър, вокални групи, художествено слово и др. Убедително е участието на учениците във изяви на градско и национално ниво в движението за техническото и научно творчество на младежта (ТНТМ).

of nature. Within the project 60 saplings were planted, starting the “Forest” of NHSFB.

After 1943 students' **extracurricular activities** continued the rich traditions of the Federation of student societies at Sofia Trade High School, integrating the work of the sections for the activities: culture and education, sports and tourism, temperance and shorthand. Especially active in the 1970s and 1980s, was the Discussion club “Targets”. Meetings with actors Boris Arabov, Ventsislav Kisyov, Georgi Georgiev-GETS, Georgi Kaloyanchev, Vasil Stoychev, Violeta Gindeva, Violeta Bahchevanova, Stefan Danailov, etc. gave the possibility for development of aesthetic taste and attitude towards art.

Залесяване в община Трявна

Planting trees in Tryavna municipality

Extracurricular activities according to interests have been an established practice for many years and have taken place in a number of study groups on school subjects, sport sections, school choir, brass band, vocal groups etc. Students' participation in events at city and national level events in the Movement for Technical and Scientific Creativity of Youth (TSCY) were remarkable.

The active participation of the School's students in all extracurricular and out-of-class activities at regional and city level were carried out due to the initiative and the skillful management of the Kom-

somol organization. In the 1970s and 1980s the students achieved high results when participating in the different types of brigades, helping the agriculture.

Today at the School there are Clubs according to Interests like “Young Economist”, “Young Entrepreneur”, Interact club Sofia-Vitoshа, “Talents”, sports sections, etc.

Снимки на духовата музика, хора и художествено слово

Photos of the brass band, the School choir and poetry and fiction reading

Активното участие на учениците от гимназията във всички извънкласни и извънучилищни дейности на районно и градско ниво се осъществяват благодарение на инициативността и умелото ръководство от комсомолската организация. През 70-те и 80-те години високи резултати са постигнати и при участието на учениците в различните видове бригади в помощ на селското стопанство.

За приноса в масовизиране на младежките изяви са получени много грамоти и отличия.

Днес в гимназията съществуват клубове по интереси като „Млад икономист“, „Млад предприемач“, Интеракт клуб София-Витоша, „Таланти“, спортни секции и др.

• **Клуб „Икономист“** е създаден през 2003 г. Основната идея е да се привлекат и приобщат ученици с интереси в областта на икономиката и желание за допълнителна изява.

Награждаване на участници в конкурси

Awarding participants in competitions

Членовете на клуба имат амбиции да осъществяват връзки с практиката с цел бъдеща успешна реализация. Дейностите в клуба са свързани с изясняване и задълбочаване на теоретични понятия и идеи; затвърждаване и систематизиране на понятия; проучване на различни теории и концепции; дискусии и анализ на реални икономически ситуации; генериране на новаторски идеи за решаване на проблеми и работа по проекти. Членовете на клуба участват от 2007 г. в конкурси на Съюза на икономистите в България за разработване на актуални теми от икономическата среда. За убедителни разработки са получени награди и грамота за

• **Club “Economist”** was created in 2003. The basic idea was to attract and involve students with interests in Economics and desire for additional achievements. Club members have ambitions to establish contacts with the business for future successful careers. Club activities are connected with clarifying and deepening of theoretical concepts and ideas; strengthening and streamlining of concepts; research of different theories and concepts; discussions and analysis of real economic situations; generating new innovative ideas for solving problems and working on projects. Since 2007 club members have taken part in competitions organized by the Union of Economists in Bulgaria for development of actual topics from the economic environment. Awards and charters have been received for the active participation of NHSFB (one first award, two second awards and one fourth award) in important projects. First place was awarded to a team from NHSFB in the business game “Kodima” organized by the University of Portsmouth High School with Business College. Club “Economist” members received the right to take part in the program for “Promoting the activities of the European parliament” in Strasbourg (2012).

• **Club “Young Entrepreneur”** was founded in 2007 by students in the specialty “Entrepreneurship and management”. It functions on the principles of voluntary membership, equality of members, learning from experience and commitment to the success and image of the club. The club activity is under the methodological guidance of the Impulse centre for training Entrepreneurship in NHSFB. The slogan is: “Creative, innovative and proactive!” The club mission is to support the formation of the key competence *Initiative and entrepreneurship* and to stimulate the development of creativity, innovation and proactivity among its members and all high school students that show interest in entrepreneurship.

Награди от конкурси и състезания

Competitions and contests awards

активно участие на НФСГ (едно първо място, две втори и едно четвърто място). Първо място бе присъдено на екип от НФСГ в бизнес играта „Кодима“, организирана на Висшето училище с Бизнес колеж към Университета в Портсмут. Членове на клуб „Икономист“ получават право за участие в програмата за „Популяризиране дейността на Европейския парламент“ в Страсбург (2012 г.).

• **Клуб „Млад предприемач“** е учреден през 2007 година от ученици в специалността „Предприемачество и мениджмънт“. Функционира на принципите доброволност на членството, равнопоставеност на членовете, учене от опита и ангажираност към успехите и имиджа на клуба. Дейността на Клуба е под методическото ръководство на Импулсия център за обучение по предприемачество към НФСГ. Слоганът е: „Креативни, иновативни и проактивни!“ Мисията на клуба е да подпомага формирането на ключовата компетентност Инициативност и предприемачество и да стимулира развитието на креативността, иновативността и проактивността както на своите членове, така и на всички ученици от гимназията, проявяващи интерес към предприемачеството. Членовете на клуб „Млад предприемач“ активно участват в състезания и конкурси като: Националното състезание „Най-добра бизнес идея“ в рамките на Панорама на професионалното образование (две първи места и едно второ място – 2010 г.; едно първо място – 2011 г.); конкурса „Най-добър бизнес план“ (три първи, две втори и две трети места); конкурса „Най-добра бизнес идея“ (две първи, две втори и две трети места); международния конкурс „Най-добър бизнес план“ и „Най-добра бизнес идея“ на Austria Bank, Виена (две втори места); Сибирския фестивал на младежките бизнес идеи „Аз, бизнес и екология“; Европейското състезание по предприемачество (второ място – Берлин, 2010 г); училищните състезания по иновативност и креативност „От нищо – нещо“ и „Нов живот на старите неща“; Европейския ден на езиците с презентации на общоградските тържества; фотоконкурси и др.

Спортната дейност в НФСГ има дългогодишни традиции. През годините функционират спортни секции по баскетбол,

Клуб „Млад предприемач“

“Young entrepreneur” club

The members of “Young entrepreneur” club actively take part in contests and competitions like: The National contest “Best business idea” within the Panorama of the vocational education (two first places and one second place – 2010; one first place – 2011); the contest “Best business plan” (three first, two second and two third places); the contest “Best business idea” (two first, two second and two third places); the International contest “Best business plan” and “Best business idea” of Austria Bank, Wien (two second places);

Купи, грамоти и отличия от състезания

Competitions cups, charters and distinctions

багминтон, волейбол, лека атлетика, плуване, менис на маса, шах, хангбал, футбол и др. На провежданите състезания на районно, градско и национално ниво, отборите на НФСГ се представят убедително и печелят редовно **призови места (индивидуални)** награди – златни, сребърни бронзови медали по лека атлетика; **групови** – хангбал – II място; плуване – II и III място, футбол – I, II и III място и др.)

Ежегодно през месец март се провежда **карнавал**. Негов инициатор е австрийската учителка магистър Мария Чокел, която пренася опита на австрийските търговски академии в провеждане на младежки извънкласни дейности. Започнал в паралелките с изучаване на немски език, карнавалът става част от ритуалите на гимназията.

the Siberian festival of Youth Business Ideas “I, business and ecology”; the European contest in Entrepreneurship (second place – Berlin, 2010); the school contests in innovation and creativity “Making something out of nothing” and “A New life for the old things”; the European day of languages; photo contests, etc.

Sports activities in NHSFB have long traditions. Sports sections in basketball, badminton, volleyball, athletics, swimming, table tennis, chess, handball, football, etc have functioned over the years. NHSFB teams present themselves convincingly and regularly win **prizes (individual awards** – golden, silver, bronze medals in athletics; **group awards** – handball – II place; swimming – II and III place, football - I, II and III place etc.) in competitions on district, city and national levels.

A **Carnival** is carried **every** March. It was initiated and organized in 2005 by MA Maria Tschokel, an Austrian (teacher in German at NHSFB for 11 years). Her shared experience of Austrian Commercial Academies in conducting Youth Extracurricular Activities became part of the rituals of the

Карнавалът се превръща в традиция, а броя на участващите ученици и учители расте.

От 1997/98 учебна година през месец май ежегодно в гимназията се провежда **Ден на отворените врати**, по време на който ученици и учители представят основните акценти от образователния процес и извънкласни дейности. Представят се специалности, интерактивни методи и форми на обучение, проектни дейности, клубна дейност, извънкласни и извънучилищни форми. Провеждат се открити часове по различни предмети, състезания, конкурси и др. Училищният панаур на УТФ е кулминацията в годишната работа във виртуалната среда. Цялостната работа на екипа от ученици и учители в НФСГ получава обществена прозрачност и признание.

School. It started in German speaking classes, became a tradition and passed from one generation to another. This is an opportunity for expression of talent and interests of NHSFB students.

The **Open Doors Day** has existed since 1997/98 school year. Every year, in May, we have our students and teachers presenting their basic accents in the educational process and extracurricular activities. Specialties are presented, interactive methods and forms of education, project activities, club activities, extracurricular and out-of-classes activities as well. Open lessons in different subjects, contests, etc. are held. The School Fair of ETF is the culmination in the annual work in virtual environment. The entire work of the team of students and teachers in NHSFB receives public transparency and recognition.

ДЕН НА ОТВОРЕНИТЕ ВРАТИ

УЧИТЕЛСКИ СЪСТАВ

Главният фактор за осъществяване на отразената богата по съдържание, разнообразие, иновативност и полезност дейност е **екипът от учители на НФСГ**. В новата история на гимназията учителите са достойни последователи на колегите си от ранния период на Софийската мъжка търговска гимназия при търсенето на ефективни въздействащи методи за обучение и възпитание, утвърждаване на стил на грижа, уважение и възискателност към личността на учениците.

Днес **екипът от учители на НФСГ** про дължава традицията на своите предшественици, оставили трайна диря в педагогическата практика за подготовка на висококвалифицирани специалисти със средно икономическо образование. Учителският колектив се състои от 52 души, от които пет с първа професионално-квалификационна степен (ПКС), дванадесет с втора ПКС, един с трета ПКС, пет с четвърта ПКС, осем - с пета ПКС. Шест от учителите са и бивши ученици на гимназията.

TEACHING STAFF

The main factor for accomplishing the mentioned above rich, various, innovative and useful activities is the **teachers team of NHSFB**. In the Schools' new history the teachers are deserving successors of their colleagues from the earlier period of Sofia Boys Trade School, searching for effective, influential, educative training methods, building up a unique style of care, respect and exactness towards the students' personality.

Today the **teachers' team of NHSFB** carries on the tradition of its predecessors, who have left a deep trail in the pedagogical practice for preparing of highly qualified specialists with secondary economic education. There are 52 teachers in the School team, five of them possess the first professional qualification degree, twelve possess the second degree, one possesses the third degree, five possess the fourth degree and eight possess the fifth degree. Seven teachers are honoured with the "Neofit Rilski" charter, one is presented with the honourable prize "The heart of Sofia", one has won the prize "Teacher of the Year" of the World Junior Achievement

Десет учители са *базови* за провеждане на педагогическата практика на студенти от СУ „Св. Климент Охридски“. Сегем учители са носители на почетната грамота „Неофит Рилски“, един на почетната награда „Сърцето на София“, един учител печели наградата Учител на годината на Джуниър Ачийвмънт в света (2007 г.), един учител е обявен за учител на годината (2011 г.) на Джуниър Ачийвмънт България – „Признание на общността“, първо място на Националния конкурс „Училището – желана територия на ученика“ (2008 г.), много грамоти и отличия за участия в педагогически форуми и научни конференции. От 2001 г. в състава на учителската колегия започват да работят австрийските учителки Даниела Грабе и Мария Чокел. Те имат определен принос за обогатяване формите на работа в методическото обединение по чуждоезиково обучение.

Учителите на НФСГ редовно участват в работни групи за разработване на учебна документация (държавни образователни изисквания, учебни планове, учебни програми за средното образование, концепции за разпространяване на опит); автори са на учебници, учебни помагала, варианти за държавните зрелостни изпити и др.

В **методическите обединения по културнообразователни области** учителите утвърждават **иновативни методи на преподаване**. Придобитите знания по общообразователните предмети от задължителната подготовка, по икономическа теория и учебна практика са основа за постигане на целите при разработване на различните проекти. **Проектният метод** на работа по различни учебни предмети е характерен белег за разчупване на традиционната педагогическата практика. Той е утвърден в НФСГ от 90-те години на миналия век. Прилагането му води до повишаване на качеството и ефективността на учебния процес, тъй като измества акцента от теория и преподаване на определен обем от знания към придобиване на професионални и социални умения. Натрупаният опит от учениците в работата по различни проекти умело се презентира от тях по време на Държавните квалификационни изпити по практика на професията. Някои от тях се онагледяват с естетически изработени макети, групи са основа за стартиране на реален бизнес.

(2007), one was pronounced “A teacher of the Year” (2011) of Junior Achievement Bulgaria – “Community acknowledgement”; one teacher won first place in the National competition “The School – a desired student’s territory” (2007), the team has a lot of charters and distinctions for participating in pedagogical forums. In 2001 in successive turn the Austrian teachers Daniella Grabe and Maria Tschokel joined the teachers’ team. They have greatly contributed to the implementation of new methodology in the foreign language teaching.

The teachers from the NHSFB take part regularly in working groups for developing of educational documentation (state educational requirements, curriculae, syllabuses for the secondary education, concepts for experience dissemination); they are authors of textbooks, teaching aids, variants for the State matriculation exams, etc.

Teachers implement innovative teaching methods in the **general and special subjects’ methodological units**. The knowledge accumulated in the general subjects from the compulsory education, in economic theory and practice form the base for the excellent achievements in the development of different projects. The traditional pedagogical practice is successfully broken up by the **project method** of work in the different subjects. In the School the method has been approved in the 1990s. As it moves the focus from theory and teaching of certain quantity of knowledge towards acquiring professional and social skills, its application leads to better quality and effectiveness of the educational process. The experience gained by the students working on different projects is skillfully demonstrated during the State qualification exams in professional practice. Some of them are illustrated by aesthetically worked out models while others represent sound ground for starting real business.

The compulsory summer practice significantly contributes for mastering practical working skills for a given job position and acquiring team responsibility. It increases students’ professional skills and motivates them for future active participation in different business forms. Every year students from NHSFB process data from the annual financial and accounting statements of the Bulgarian Chamber of Commerce and Industry for ranking the “TOP 100 leading companies in the economy of Bulgaria” (They were 5340 for 2011).

За усвояване на практически умения за работа на определено работно място, както и на отговорност към екип, определен принос има и задължителната лятна практика. Тя повишава професионалните умения на учениците и ги мотивира за бъдещо активно участие в различните форми на бизнеса. Ежегодно, в рамките на лятната практика, ученици от НФСГ обработват данни от годишните финансово-счетоводни отчети за изготвяне на класацията на Българската търговско-промишлена палата „ТОП 100 на водещи фирми в икономиката на България“ (за 2011 г. те са 5340).

Усилията на учителите за повишаване качеството на знанията и компетентностите на учениците се потвърждават от **високите резултати на Държавните зрелостни изпити по български език и литература, английски език** и други общообразователни предмети, както и на държавните изпити за придобиване за професионална квалификация. Овладените знания и развитите компетентности по родноезиковото обучение водят до ежегодни отлични резултати на ученици от НФСГ на Областния кръг на олимпиадите по български език и литература.

Друго главно направление в работата на учителите е използване възможностите на информационните технологии за оптимизиране на учебния процес. Електронното обучение, учебната платформа Moodle, Mahara, динамичният графичен софтуер GeoGebra, Envision, ресурсите на националния образователен портал, програмни продукти за обработка на финансово-счетоводна информация и други, водят до въвеждане на иновативни образователни методи и технологии в учебния процес и повишаване интереса, мотивацията и качеството на професионалната подготовка на учениците. За това спомага и непрекъснато обновяващата се материална база в изградените шест компютърни кабинета.

Управлението на гимназията се осъществява при все по-пълно утвърждаване на принципите на демократично и хуманно взаимодействие между подсистемите учители, ученици, родители и партньори от обществено-икономическата практика. Гаранция за това е синхронът в действията на **Административното ръководство, Училищното настоятелство и Ученическия съвет.**

The teachers' efforts to increase the quality of knowledge and the competences of the students are confirmed by **the high results at the State Matriculation exams in Bulgarian language and literature, in English** and in other general subjects; as well as at the State exams for receiving professional qualification. The acquired knowledge and developed skills in Bulgarian language and literature lead to excellent results of the NHSFB students at the regional round of Olympiad every year.

Поздравителен адрес от кмета на София Йорданка Фандъкова за отлично представяне на учениците от НФСГ на Държавните зрелостни изпити

A congratulatory address by Sofia's Mayor, Yordanka Fandakova, for the excellent presentation of NHSFB at the State Matriculation exams

Another main trend in the work of the teachers is using the possibilities of the information technologies for optimizing the teaching process. The electronic training, Moodle teaching platform, Mahara, the dynamic graphic software GeoGebra, Envision, the resources of the National educational portal, the software for processing financial-accounting information, etc., lead to introducing innovative educative methods and technologies in the teaching process and to increasing the interest, motivation and quality of the professional qualification of the students. The equipment in the six computer halls that have constantly been renovated helps for this as well.

The Management of the School is carried out with growing affirmation of the principles of democratic and humane interaction among the subsystems – teachers, students, parents and partners of the public economic practice. The synchrony in the activities of the **Administrative management, the School board** and the **Students' council** is a guarantee for this.

Ежегодно на 9 май – Ден на Европа и Ден на самоуправлението, членовете на Ученическият съвет, „поемат“ управлението на училищния живот и на двете учебни смени: директор, помощник директори, училищен психолог, учители по всички учебни предмети и административно-помощен персонал. Ученици от НФСГ в този ден получават право да изпълняват ръководни длъжности и в Регионалния инспекторат по образование, София-град.

Every year on 9th May – the day of Europe and of students' autonomy, the members of the students' council “take up” the management of the school life, both in the morning and afternoon shifts: a principal, vice principals, a school psychologist, teachers in all subjects and administrative staff. Students of the NHSFB get the right of executing managerial positions at the Regional Inspectorate of Education – Sofia City.

Учителския състав

Teachers' team

Фактор за оптимизиране на управленските процеси в стогодишната история на гимназията са нейните **директори**:

- г-р Нейчо Иванов – директор на Софийската мъжка търговска гимназия от основаването ѝ през 1913 г. до разделянето ѝ през 1943 г. на Мъжка търговска и Девическа търговска гимназии
- Григор Милков – от месец юни 1943 г. до месец ноември 1943 г.
- Петър Петров – от месец ноември 1943 г. до месец ноември 1946 г.
- Денчо Нанков – от месец ноември 1946 г. до 1947 г.
- Никола Върбанов – от 1947 г. до 1949 г. и от 1958 г. до 1963 г.
- Васил Йорданов – от 1949 г. до 1957 г.
- Кръстьо Спасов – от 1963 г. до 1968 г.
- Танчо Стоянов – от 1968 г. до 1986 г. – народен учител, с утвърден принос в реализиране на стратегията за компютризация в учебния процес
- Иван Арсов – ученик, учител и директор от месец септември 1986 г. до днес. Завършил през 1967 г. със златен медал, учител от 1971 г.,

A factor for optimizing the management processes in the century-long history of the School are its **principals**:

- Dr Neicho Ivanov – a principal of Sofia Boys' Trade High School from its foundation in 1913 to its division into Boys' Trade High School and Girls' Trade school in 1943
- Grigor Milkov – from June 1943 to November 1943
- Petar Petrov – from November 1943 to November 1946
- Dencho Nankov – from November 1946 to 1947
- Nikola Vurbanov – from 1947 to 1949 and from 1958 to 1963
- Vasil Yordanov – from 1949 to 1957
- Krustyoy Spasov – from 1963 to 1968
- Tancho Stoyanov – from 1968 to 1986 – he has received the honorary title “teacher of the people”, with great contribution to introducing the strategy for computerizing the educational process
- Ivan Arsov – a student, a teacher and a principal from September 1986 till now. He graduated in 1967 with a gold medal, a teacher from 1971, “a teacher of the year” - 2002, he has received Neofit Rilski honorary chapter,

Ученическият съвет

Students' council

учител на годината 2002 г., носител на почетната грамота „Неофит Рилски“, почетния знак „Сърцето на София“ и грамота от СБУ за заслуги към българското образование.

В едновековната история на гимназията са подготвени 16 442 специалисти, от които след 1943 г. – 13 905. Всички те, със самочувствие и интегрален професионален облик, продължават обучението си във висши училища и се реализират като икономически специалисти в различни звена на стопанската практика. От техния принос за „написване“ историята на гимназията се учат днешните поколения ученици на НФСГ. Те и предшествениците им, с чувство на признателност и уважение към всеотдайния труд на учителите си, споделят при всеки повод своите трайни спомени за ученическите години и ги оставят като завет на бъдещите поколения, както се казва в химна на гимназията

*Ще минат сезони... Години...
Часовникът няма да спре...
А в нас една частица ще има
от времето в НФСГ...*

“The heart of Sofia” honorary decoration and a chapter from The Union of the Bulgarian Teachers for services to the Bulgarian education.

16 442 specialists have been qualified in the century-long history of the School, 13 905 of them – after 1943. All of them, with self-confidence and an integral professional image, continue their education in Universities and become economic specialists in different branches of business. The present generations of the NHS-FB students learn from their contribution to “writing” the history of the School. They and their predecessors, with a feeling of gratitude and respect for the dedicated work of their teachers, always share their strong memories for the school years and leave them as legacy for the future generations as it is said in the School anthem.

*The seasons and years will fly
The clock will never stop...
But with us a sign will always stay
From the time spent at the School...*

